

بنه ماکانی

راهینانی راهینهران

نووسینی

د. عبدالله هنانو

د. طلال الصغیر

م. مهدي رمضاني

م. دانا فاضل

م. صلاح الدين جيلح

وهرگیرانی

راهینهر / پشتیوان جمال

❖ ناوی کتیب : (بنه ماکانی راهینانی راهینه ران)

❖ بابەت : T O T

❖ وەرگیران : پشتیوان جەمال ئەحمەد

❖ پێداچۆنەوهی زمانهوانی : ئاوات ئەبویه کر ئەحمەد

❖ هه‌له‌بری : ئاوات ئەبویه کر ئەحمەد

❖ دیزاین : هونەر عوسمان

❖ تیراژ : ٥٠٠

❖ نۆبەرە ی چاپ : یه‌که‌م ٢٠١٩

❖ کوردستان - سلیمانی

❖ چاپخانه‌ی : ناوه‌ندی سارا

له به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه

گشتیه‌کان ژ (١٨٤٣) ی سالی (٢٠١٩) ی دراوه‌تی.

Global Academy of Training quality & Talint
Development

Email : gatqtd@gmail.com

www.gatq.org

tel: ٠٠٩٦١٧٠٧٢٢٢٤٠

بەناوى خۇداى بەخشىندەى مىھرىبان

خوینەرى بەرپىزو خۇشەویست:

ئەم پەرتوگە بە يەكك لہ بەرھەمە نوپىەكان دادمنرىت بۇ ئەو
راھىنەرە نوپىانەى رېگای راھىنانىان گرتۆتەبەر، كۆمەلك پىداووستى
سەرەكى لەخوى گرتووہ كە پىويستە راھىنەر بەچاكى لەبەرى بكات و
جىبەجىى بكات پىش ئەوہى بجىتە گۆرەپانى راھىنانەوہ.

راھىنەر ھاوبەشە لە راپەراندنى كۆمەلگا ئەویش بە ﴿بەخشىنى
زانىارى پىيان و فىركردنى مەھارەيەك و گۆرپىنى بۆچونەكانىيان بەردو
باشتر.﴾

داواكارىن لە خۇداى گەوردو مىھرىبان ئەم كارەمان لىۋەربگرىت،
يارمەتىدەرمان بىت بۇ خزمەتكردن بە كۆمەلگاگەمان و بەردو
پىشبردنىان بۇ ئەو كارانەى سود بەخشە بۇيان.

پیشہ کی

نہ مہرؤ نہ جیہانی کدا دہڑین گورانکاریہ کان زور بہ خیرایی تیایدا
روددہدن، سہرہ پای بلاو بونہوہی ژمارہیہ کی زوریش لہ بہرتوک و بونیان
لہناو کتیبخانہ کاندو نمایشکردنی ہمو جوړو بابہتیکی نوئ لہ لایمن
دہزگا کانہوہ.... نہم ہمو گورانکاریہ خیرایانہ سروشتیکی وایان کردوہ کہ
ئو کہسانہی ہول نادہن و تواناگانیان ناخنہ گہر قبول نہ کرتین.

لہ سیبہری گہران بہ دواۓ گورانکاریہ تہکنہ لوژی و سہرکہوتنہ
پیشہیہ کاندو لہبہر پیویستی پیشخستنی تواناکان و نویکردنہوہی بہر ددوامی
زانیا ریہ کان بو نامادہکردنی توانا مرویہ کان و گہشہ پیکردنیان و
بہرزکردنہوہی ئاستی ئہداو چاکردنی جیبہ جیکردنہ کان و بہمہمہستی
پرکردنہوہی ہمو نہو بوشایانہ نہو شتہ دہرکہوت کہ پیی دموتریت،
﴿راہینان﴾.

پیویستی کومہلگا بو راہینان رور لہ دواۓ رور لہ ہلکشاندایہ بہ ہمان
شیوہی بازارہ کان، ہتا گہشتنہ ئاستی ژمارہی راہینہرمان نہتوانن
پیویستہکانی راہینان پرہکہ نہوہ، لہبہر نہو ہوکارانہ بیرمان کردوہ لہ
دامہ زرانندی ﴿نہکادیمیای جیہانی بو باشترین جوڑی راہینان و بہرہ پیدانی
بہ ہرہ کان GATQ﴾ بو نہوہی بتوانین پەرہ بہ بہرنامہ کانمان بدہین بو
پیگہیانندی زورترین راہینہر کہ بتوانن تیگہلیہک دروستبکہن لہ نیوان
زانیا ری و تیوری و مہشق پیکردنی کرداری بہ پیی پیوانہ جیہانیہ کان.

ہشتیوان جمال / سلیمانۃ / ۲۰۱۹

بۆچی راھىنان بە پرۆگرامى ئەكادىمى ؟

بەرنامەى راھىنەرى لىھاتو (محرّف) سىستەمىكى تەواوہ بە پرۆگرامىكى ورد نامانجى پىشكەشكردنى چەند رېگاو شىوازىكى ستراتىژى گونجاوہ بە راھىنەر بەمەبەستى بەرزكردنەوہى ناست و پىشكەشكردنى باشتىن ئاكام.

ئەم شتانەى تىدایە :

• دەوروبەرىكى ئەرىنى: راھىنراوہكان ئەگەر ژيانىان لە بارىكى گونجاودا بو دور لە كىشەى مادى و سۆزدارى و كۆمەلایەتى ئەوكاتە زۆر بەئاسانى و بە باشتىن رېگە فىردەبن، بەشدارىكردن و ئاسايش و سود و مرگرتن و خوشى كۆمەللىك سەرچاوەن كە رۆلئان ھەيە لە بەرزكردنەوہى رېژەى تىگەيشتن.

• بەشدارىكردنى راھىنراوہكان: راھىنراوہكان ئەگەر بە كۆمەللى بەشداريان پىبكرىت ئەوا باشتىر سود و مردهگرن لە راھىنانەكەو زياتر ھەست بە لىپىسراوئى دەكەن.

• ھاوكارىكردنى نىوان راھىنراوہكان: بە گشتى راھىنراوہكان زياتر تىدەگەن لە بارىكى ھاوكارىدا لەگەل يەكتر.

• جوراوجۆركردن لە ھەمو جۆرەكانى فىر كەردنەكاندا: راھىنراوہكان زياتر تىدەگەن ئەگەر پىداوئىستى جوراوجۆريان لەبەردەستدا بىت بو

ئەو دە بە ئارەزوئە خۇیان بەکاری بەینن و لەگەڵ حەزەمەکانیان
بگونجیت.

• فیربون لەرێگە (السیاق): ئەگەر ر‌اهینراوەکان زانیاریەکانیان لە
رێگە تەلقینیەو وەرگرت ئەوا وەرگرتنی قورسە و لەبەرچونە وەر
ئاسانە، بۆیە باشترین فیربون لە رێگە کرداری کەسیەو و بکریت
چوارچێوەیەکی واقعی و سودو وەرگرتن لە (التغذية الراجعة) و چاوپێر
کردن و هەڵسەنگاندن و بیرکردنەو و کات و داھینان و چالاکی کردن.
• دیاریکردنی ئامانجەکانی ر‌اهینان: بەدەستھێنانی ئەنجامی باش
لەکۆتایی ر‌اهینانەکە.

ناوەڕۆکی ر‌اهینانەکە:

نەخشەی ناوەڕۆکی ر‌اهینانەکان لە بەرنامەیک پیکھاتوو بەپێ
دابەشکردنەکانی ر‌اهینەر لە ئەکادیمیادا، هەرچۆر پیکش لە
دابەشکردنە داواکاری زانیاری و مەھاری و سلوکی تایبەتی خۆی هەیە
لەو ر‌وانگەییەو ئەوەمان بینی کە ر‌اهینەر لەم ئاستەدا پێویستی بە
ناسینی ئەو بنەمایانە هەیە بۆ ئەو دە ر‌اهینانەکە لەسەر بنیات بنێت
مەھارەکانیش بە هەمان شیوە.

ئامانجەکانی بەرنامەی ر‌اهینانی ر‌اهینەران

- بەھێزترکردنی خالە بەھێزو سەرکەوتنەکان لە ر‌اهیناندا.
- پیکخستن و بەرپێوەبردنی کرداری ر‌اهینانەکە.
- شیکردنەو پێداویستیەکانی ر‌اهینەر و دابین کردنی.

• به دهسته‌یانی نه و ریگایانه‌ی کرداری راهینه‌که کاریگه‌تر ده‌کات
بو زیادبونی کاریگه‌ری تیگه‌یشتنه‌که.

• به ده‌ستخستنی ریگایانی شیکردنه‌وه‌ی پیداو‌یستی‌ه‌کانی راهینه‌ان و
دابه‌شکردنی بو ناستی دیاریکراو بو‌ی.

• دیاریکردنی نامانجه‌کانی راهینه‌که به شیوه‌یه‌کی رون و
نه‌خشه‌کی‌شانی به‌رنامه‌یه‌کی کرداری بو‌ی.

• گه‌شه‌پیکردنی مه‌هاره‌کان و خو‌ن‌اماده‌کردن بو کاریگه‌رت‌رکردن و
هه‌ل‌سه‌نگاندنی راهینه‌که.

• هه‌ل‌سوکه‌وت‌کردنی باش له‌گه‌ل راهینه‌راوه‌کان و ده‌ست‌پیش
خه‌ریکردنی گونجاو له‌کاتی کرداره‌کانی راهینه‌که به ریگایه‌کی
کاریگه‌ر.

• دل‌نیابونه‌وه له‌ ناماده‌بونی که‌سایه‌تی راهینه‌ره‌که، به‌واتای
دورخستنی به‌هره‌ی په‌یوه‌ندی که‌ری باش به نیازی هاندانیکی باش بو
ناماده‌بوان و پیش‌خستنی له‌راهینه‌اندا.

• ریگرتن و ریکردنی دل‌ه‌راوکی و هه‌سته‌کانی راهینه‌ر له‌به‌رده‌م
جه‌ماوه‌ردا.

• به‌کاره‌یانی پیداو‌یستی‌ه‌کان بو پیوانه‌کردنی توانای راهینه‌که
له‌ناستی نه‌خشه‌و پیداو‌یستی و راهینه‌ان و ری‌ک‌خستن و کاریگه‌ری و
به‌ده‌ست‌خستنی تواناو زانیاریه‌ نوییه‌کان بو به‌شداربو.

• توندوت‌ول‌کردن و دروست‌کردنی ستراتیژی‌یه‌کی ورد بو که‌سایه‌تی
راهینه‌رو به‌هی‌زکردنی باوم‌پیکردنی له‌ به‌رده‌م کو‌مه‌له‌ جیاجیا‌کاندا .

ئاستەكانى پىرۇگراممەكە

لە پىرۇگراممى خولەكانى راھىئان لە ئەكادىمىيەكەمان دوناست ھەپە،

ئاستى يەكەم : باوەرپىكرەوى بىنەرەتى.

ئاستى دووھەم : باوەرپىكرەوى پىشكەوتو.

ئاستى يەكەم: راھىئەرى باوەرپىكرەوى. [Certified Training TOT ۱]

ئامانجى گىشتى بۇ ئاستى يەكەم لە خولى راھىئەران:

ئامانجى ئەم ئاستە لە راھىئەكانى راھىئەران، مەھارە بىنەرەتىكەن
بىەخشىرىت پىيان بۇ پىشكەشكەشكەردنى بەرنامەى راھىئەكە بە باشرىن
شىۋازو پىداۋىستى و رىگەكانى راھىئەكانى گونجاو بۇ بەشدارىۋان
خاۋەندارىتى مەھارەو پىشكەشكەشكەردن و نەمايشكەردن.

دەرچەكان، امخىراتاى ئاستى يەكەم لە بەرنامەى راھىئەكانى راھىئەران:

لە كۆتايى ئەم بەرنامەى راھىئەكانەدا ھەمو راھىئەرىك تۈنەى دەپىت
كە:

- ئامانجەكانى راھىئەكانى بنوسىت بە بەكارھىئەكانى پۆلىنەكانى بلوم.
- سەرچاۋەكانى دەنگ جىابىكاتەۋە.
- جىاۋازى بىكات لەنىۋان بەرپىرسىارىتى قسەكەرو گۆنگرە
خوردۈشتەدا.
- ھانى راھىئەراۋەكان بەدات.
- ژىنگەيەكى راھىئەكانى تەندروست دروستىكات.

- تۈنە سەرەككەكانى ھەرىكەك لە جۆرەكانى فېربون جىابكەتەو.
- گەتوگۇ كۆمەلئەكان بە لئەتوئەو بەرئ دەكات.
- شىۋازە تەقەنىەكانى دەرپرئەكان جگە لە زمان بۇ بەرامبەر دابمەزىنئەت.

- گەتوگۇكان بەرئەو دەبات لەگەل خوئندەوارەكان (رۇشنىرەكان)
- پئداوئستىەكانى راھىنان شىبكاتەو.
- نەماشئىكى راھىنانى سەرگەوتو كارىگەر بە جەماوەر بىەخشىت.
- ژمارەى كاترئمئەكانى بەرنامەكە ۶ رۇژە يان ۲۰ كاترئمئە بەنزىكەئى

ئەو بەرنامەئە بۇ كئىئە؟

ئەم بەرنامەئە بۇ ئەو راھىنەرەو مامۇستا نوئىانەئە كە پئشتر بەشدارى خولى راھىنانىان نەكردو.

بەرئەوئەرو بەرپرەس و راھىنەرە مەشقەكە جەزى بەدەست خستنى برۋانامەى باوەرپئىكراو يان گەشەپئدان و پەرەپئدانى تۈنەكانىانن لە راھىناندا، بۇ ھەمو ئەو كەسانەئە كە ئارەزوئان بە چۈنە ناو كارى راھىنانە بە پئوانە جىهانئەكان.

نایابیتی بېروانامه که [امتیازات الاعتماد]

• بېروانامه یه کی تایبته به TOT .... راهینانی راهینهران بۇ ئاسر باورپېکراوی بناغهی ﴿معتد اساسی﴾.

• به خشینی پشت به ستنی نه گادیمیا به راهینهره که بۇ ماوی پر سال ﴿اعتماد لمدة سنة﴾.

• ناسنامه ی راهینهرایه تی ﴿مدرب معتد﴾.

• دهرسی راهینهرایه تی ﴿مدرب معتد﴾.

• تۆمارکردنی ناوی راهینهر له سایتی نه گادیمیا که دا.

• به خشینی ژماره یه کی نه یینی تایبته به راهینهر خوی نه گادیمیا که.

راهینهرانی خوله که [بهرنامه که]

نه و راهینهرانه ی له ئاستی یه که می راهینهراندان له نه گادیمیا جیهانی به تایبته تی هه لدهستن به پیشکه شکردنی خولی راهینانه که نه وانیش ناویان له نه گادیمیا دا به ناویشانی ﴿راهینهری راهینهران﴾ تۆمارکراوه.

باجه کانی [اعتماد]

\$100 بۇ هه مو به شداربویه ک له بهرنامه که به هه مو ئیمتیازه گانه وه.

تەوەرەكانى رايھىنانى خولەكە :

تەوەرەى يەكەم : بىنەماكانى رايھىنان

ماوھى رايھىنان لەپوژيكد (5) كاژير.

● سەرچاوەكانى تەوەرەكە

● فيربون (فييرکردن) - رايھىنان.

● بيردۆزەكانى فيربون - رايھىنان - (غانىيە - بلوم - فورمان).

● سيفاتەكانى رايھىنانى كاريگەر.

● بازەكانى رايھىنان.

● ميژوى رايھىنان.

● ئاستەكانى رايھىنەر.

● پوليئىكردىنى جوۆرەكانى رايھىنەران.

● متمانە لە جىھانى رايھىناندا.

تەوەرەى دووھم :

شىكردنەوھى پيداويستىيەكانى رايھىنان

ماوھى رايھىنان ﴿يەك﴾ رۆژ.... پىنج كاژير.

● سەرچاوەكانى تەوەرەكە

- پىئاسەكردىنى پيداويستىيەكانى رايھىنان.

- دارشتنەوھى ئامانجەكە.

- تەرخانكردن و شىكردنەوھى ديارىكردىنى پيداويستىيەكانى رايھىنان.

- گلیلهکانی نه خشه کیشان بو دیار یکردنی پیداو یستیهکانی راهینان.
- دمر کرده سهرهکیهکان بو دیار یکردنی پیداو یستیهکان.
- نیشانهکانی پیداو یستیهکانی راهینان.
- سهرچاوهکانی ناسینی پیداو یستیهکانی راهینان.
- شیوازهمکانی ناسینی پیداو یستیهکانی راهینان.
- تەوهرە ی سییەم : ستراتیژیەکانی راهینان
- ماوهی خولهکه.... یهك روژ.

● سهرچاوهکانی تەوهرە که :

- پیناسهکردنی ستراتیژیەکانی راهینان.
- پیوانهکانی ههلبژاردنی شیوازهمکانی راهینان.
- ههلبژاردنیکی گونجاو بو پیداو یستی و شیوازهمکانی راهینان.
- ئامیرهکانی فیربون لهلای گهورهکان.
- ئهرینی و نهڕینی بهکارهینانی ههرشیوازیك.
- شیوازه ئاسانهکان بو کردارهکانی وهرگرتن و له بهرکردن
- بیرکهوتنهوه.

یاریهکانی راهینان.

تەوهرە ی چوارەم :

کاریگەرکردنی دیدارهکانی راهینان

ماوهی راهینان : دوو روژ

● سەرچاوه كانى تەوهرەكە

- جۆراپەتى وتار.
  - بنەماكانى وتارى بنەپرەتى.
  - بنەماكانى وتارى بېدەنگى.
  - گوڭگرتن و گوڭ لىگرتن.
  - سەرچاوه كانى پەيوەندىکردن.
  - پرسىارە رېڭخراوه كان.
  - رېڭخستنى ژىرخانى وتار.
  - شىوازەكانى وتار.
  - رېڭخستنى ھۆلەكە.
  - جۆرەكانى راھىنراوه كان.
- تەوهرەى پىنجەم :

بەرزکردنەوھى لىھاتوى راھىنەرەو بەھىزکردنى :
ماوھى بەھىزکردنەكە | يەك | رۆژ.

● سەرچاوه كانى تەوهرەكە:

- پېشكەشکردنى نمايشى راھىنانى تاكەكەسى
- پېشكەشکردنى لىژنەى بەھىزکردنەكە (تغذیة راجعة).
- ھەلسەنگاندنى كارمەكە.

دووهم: راهینه‌ری باوه‌ر پیکراوی پیشکه‌وتو [مدرب معتمد متقدم] TOT۲

ئامانجی گشتی ئاستی یه‌که‌م له‌خولی راهینه‌ره‌کان :

ئهم ئاسته‌له‌راهینانی راهینه‌ران ئامانجی به‌خشینی مه‌ه‌اره‌یه‌کی
پیشه‌یی پیشکه‌وتوه‌به‌به‌شداربوان له‌راهینه‌ران، هه‌روه‌ها پوخته‌کردنی
مه‌ه‌اره‌و به‌هێزکردنی توانای خو‌ییان.

ده‌ستکه‌وته‌کانی ئاستی دووهم له‌به‌رنامه‌ی راهینانی راهینه‌ران:
له‌کو‌تایی به‌رنامه‌ی راهینه‌که‌دا هه‌مو راهینه‌ریک توانای ده‌بێت
که:

• کردارو هه‌ل‌سوکه‌وت له‌گه‌ل راهینه‌ری قورسدا بکات.

• هه‌ل‌سوکه‌وت له‌گه‌ل ئهو گێشانه‌ بکات له‌کاتی جیبه‌جێکردندا دینه‌
رێگه‌ی.

• گفتوگو‌کان له‌گه‌ل به‌شداربوان به‌شیوه‌یه‌کی کاریگه‌ر به‌پێوه‌به‌ریت.

• پاک‌جێکی بجوگی راهینان بو‌خو‌ی دروست بکات.

• به‌رنامه‌که‌ به‌گشتی له‌شه‌ش پۆژ پێک‌دێت، نزیکه‌ی ۲۲ کارێر.

ئهم به‌رنامه‌یه‌ بو‌کییه‌؟

ئهم به‌رنامه‌یه‌ بو‌ئهو راهینه‌را نه‌یه‌ که‌ راهینان ده‌که‌ن و ده‌یان‌ه‌وێت
توانا‌کانی خو‌یان له‌راهیناندا زیاتر به‌هێزبکه‌ن و بگوازی‌نه‌وه‌بو‌ئاستی
ایها تویی (الاحترافیه).

ئەو ۋاھىنەرانەى ئاستە بىنەپرتىيەكانى ۋاھىنەنەيان بېرپوۋە لە خولى ۋاھىنەرمەكان، ھەرومەھا بۇ ئەو كەسانەى دىيانەوېت ناوئىشانى خۇيان لە (ۋاھىنەرى باومېرپېكراۋ) بگۆرپن بۇ (ۋاھىنەرى بىنەپرتى بېشكەوتو).

جىاكەرەوۋەكانى باومېرپېكردن امتىيازات الا عتماد |

• بېروانامەيەكى تايبەتى ﴿TOT﴾ ۋاھىنەن بۇ ئاستى بېشكەوتوان.

• مەمانەكردنى ۋاھىنەر بۇ ماۋەى سالىك.

• وانەى ئەكادىمى ﴿ۋاھىنەرى بېشكەوتو﴾.

• ناسنامەى مەمانەپېكراۋى ﴿ۋاھىنەرى بېشكەوتو﴾.

• تۆماركردنى ناۋى ۋاھىنەر لە سايتى ئەكادىمىيەكە.

• بەخشىنى ژمارەيەكى تايبەت بە ۋاھىنەر خۇى وەك ۋاھىنەرىكى

بېشكەوتو لە ئەكادىمىدا.

ۋاھىنەرانى بەرنامەكە :

ئەو ۋاھىنەرانە ھەلدەستىن بە ۋاھىنەن پېكردن بە ۋاھىنەرانى خولى ۲ (TOT) لە ئاستى دو كە لە ئەكادىمىياۋە ناۋيان تۆماركراۋمو

ۋاھىنەرى ۋاھىنەرانن و باومېرپېكراۋى ئەكادىمىيەش.

لە خولى دروستكردنى پاكىجى ۋاھىنەن ئەو ۋاھىنەرانە ھەلدەستىن بە

ۋاھىنەن پېكردن كە جىى مەمانەن لەلايەن ئەكادىمىياۋە.

لە دۋاى دروستكردنى پاكىجى ۋاھىنەن لەسەر سىستەمى ﴿SMART

﴾ MATREX كە سىستەمىكى تايبەتە بە ئەكادىمىيەكەمانەۋە بۇ

دروستکردنی پاکجی راهینان، یان به سیستهمیکی هاوشیوه که هه
نامانجی هه بییت.

پاره‌ی خوله‌که (100\$) ی نه‌مریکیه بۆ هه‌ربه‌شداربویهک به هه
ئیمتیازه‌کانه‌وه.

ته‌وه‌ره‌کانی راهینان له‌خوله‌که‌دا :

ته‌وه‌ره‌ی یه‌که‌م: بازارسازی راهینه‌ر

[تسویق‌المدرّب] [دروستکردنی ناسنامه]

ماوه‌ی راهینانه‌که : ته‌نها یه‌ک رۆژه.

سه‌رچاوه‌کانی ته‌وه‌ره‌که :

- پیناسه‌کردنی بازارسازی (تسویق).
- هه‌نگاوه‌کانی چونه‌ناو بازار.
- دروستکردنی وینه‌یه‌کی خه‌یالی.
- نامانجه‌کانی راهینان له‌خوله‌که.
- ناسینی بازارپی راهینان.
- چۆنیه‌تی چونه‌ناو بازاردکانی راهینان.
- ناسینی چۆنیه‌تی به‌رزبونه‌وه‌و گواستنه‌وه له ئاستی راهینه‌ری ناوخۆی.
- بۆ راهینه‌ری نۆڤده‌وله‌تی و پاشان جیهانی.
- دروستکردنی هه‌ل له بازاردکانی راهیناندا بۆ بونیاتنانی مارکه‌ی.
- که‌سایه‌تی له بازاردکانی راهیناندا.

تەۋەرەي دوۋەم : ھۈنەرى كىرەكلىرىنى لەگەل كىشەكانى راھىنان

ماۋەي رەھىنانەكە تەنھا دوو رۆژە

سەرچاۋەكانى تەۋەرەكە :

- كىرەكلىرى رەھىنان و ئامانچ لىي.
- بەرپۇمبىردى كىرەكلىرى رەھىنانەكە.
- ھەلۋىستە نامۇكان ﴿ناخۇشەكان﴾.
- دىيارىكىردى كىشەكە.
- چارەسەر كىرەكلىرى كىشەكە.
- گۆرپىنى چۈرەچىۋەي پەيىپىردى ﴿ئىدىراك﴾.
- بىمە كىردى بەردەۋامى كىرەكلىرى رەھىنانەكە.
- بەدىھىنانى ئامانچى رەھىنانەكە.

تەۋەرەي سىيەم : بىنەماكانى ئامادە كىردى و دروست كىردى

پاكىجەكانى رەھىنان

ماۋەي رەھىنانى خولەكە دو رۆژە (۱۲ كازىرە).

سەرچاۋەكانى تەۋەرەكە :

- تىگەپىشتىن لە پاكىجەكانى رەھىنان.
- جۆرەكانى پاكىجەكانى رەھىنان.
- ناۋمىرۈكى پاكىجەكانى رەھىنان.
- ھەيكەلى پاكىجەكانى رەھىنان.
- خانەدارى ﴿مىصفوفە﴾ پاكىجەكانى رەھىنان.

تەۋەرەي چۈرەم :

بەرز كۈرۈنەۋەي تۈاناي رايۇنلار ۋە بەھيز كۈرۈنەي

ماۋەي بەھيز كۈرۈنەي تەنھا يەك رۇزە.

سەرچاۋە كانى تەۋەرەكە

• پېشكە شۈكۈرۈنەي نەپىسى رايۇنلار بەتاكە كەسى.

• پېشكە شۈكۈرۈنەي نەپەي پاكىجىكى بچۈكى رايۇنلار.

• پېشكە شۈكۈرۈنەي ﴿تغذية راجعة﴾ لەلەيەن لىزىنەي ھەلسەنگەنلەر.

• ھەلسەنگەنلەي كارەكە.

GATQ

ئەكادىمىيە جىيەنى بۇ باشتىن جۇرى رايۇناتى و

پەرەپىدانى بەھرەكان

سەرھەتاي دروستبۇنى ئەم پىرۇژىيە لە دەولەتى ئىماراتى غەربىي
يەكگىرتو سالى ۲۰۰۸ سەرى ھەلدا بۇ دروستكىردنى رېكخراۋىكى غەربىي
رايۇناتى بۇ رايۇنەرە غەربەكان وەك بەدىلىك بۇ رېكخراۋە
بىيانىەكانى ئەمەرىكى و كەنەدى، بۇيە ئەكادىمىيەكان ھەستە بە
ھەلكردى ئالاي رۇبەرۇبونەۋەو ئەو ئەركە قورسەى خستە ئەستۇى
خۇى بۇ خزمەتكىردنى رايۇنەرە غەربىيەكان بەتوانا ناوخۇيىەكانى
لەپىگى ئەم ئامانجانە:

• ئىعتىمادكىردنى سەنتەرەكانى رايۇناتى و پىشكەشكىردنى پىشتىگىرى
بۇيان.

• پىشكەشكىردنى رايۇناتى توپۇزىنەۋەو يارمەتىەكان بۇيان لە بوارى و
بەرھىنانى مەۋىي.

• بلاۋكىردنەۋەو چاپكىردنى ئەو پەرتوك و نامىلكانەى لە بوارى
رايۇناتى و رايۇنكارى و پەرەپىدانى خۇيى دەنوسرىن.

• بۇنىاتنانى پەيۋەندى ھاۋكارى و گۇرپىنەۋەو زانىارىيەكان لەگەل ھەر
لايەنىكى نىشتەمانى يان بىيانى كە لەو بواردە كاردەكەن.

• رېكخستى كۆنگرە ناوخۇيى و نىۋەدەۋەتىەكان.

• سەرپەرشتىکردنى ئەو چالاكىيە راھىنانەى لە بواری پەرھىزىيەت
گەشەى مەرۇيدا لە ولاتانى عەرەبى و جىھان سازدەگرىت.

• دەرگاى ئەكادىمىيەگەمان لە سنورى ئەو دەسلەتەى ھەيەتى
ئەو کردارانە جىبەجى دەکات گە پەيوەندى بە بابەکانىيەو ھەيەتى
بەشپوۋەيەكى راستەوخۆ يان ناراستەوخۆ، ھاندانى گەشەگان بەپەيى
ياساۋ رىكخستنانەى كارى پىدەگرىت.

بوارەکانى پەيامەگەمان :

کارەگەمان لە سى بواری سەرەگىدا خوڤان دەبيننەو :

۱. دانان و گەشەپىکردنى پىوانەگانى جىھانى عەرەبى بۆ راھىنان.
۲. پىشکەشکردنى ئىعتىقاد بە سەنتەرەگان و بەرنامەى راھىنانەگانى.
۳. دابىنکردنى ھەلى ھاۋکارىکردنى نىۋدەۋلەتى و گۆرپىنەر
شارەزايىيەگان لە نىۋان سەنتەرەگانى راھىناندا.

[دامەزرارەىيەكى عەرەبى...بلاۋبونەۋەيەكى جىھانى]

دوای بەدى ھىنانى قۇناغى بلاۋبونەۋە لەسەر ئاستى جىھان قۇناغى
نوئ ھاتە ئارارە گە برىتى بو لە رەگداکوتانى ئەم بلاۋبونەۋە
رېگەى ناسنامەيەكى نوپوۋە بە ناۋى **ئەكادىمىيەى جىھانى بۆ باشتەرە**
جۆرى راھىنان و پەرەپىدانى ئولاکان بۆ خزمەتکردنى راھىنان
عەرەبەگان گە لە ولاتە جىاجىياگانى جىھاندا بلاۋبونەۋە
رەچاۋکردنى بەھاگەمان گە لەم شتانە خوۋ دەبينىتەۋە :
• کردارى دەرگاىيە.

● پيوانه و ئاماژە قىاسىيەكان (العاير).

● رەۋشەكانى رايان.

● پىپۇرى.

● لىكۆلىنەۋى زانستى.

● جۇرايەتى و دايان و پەرەپىدانى بەردەۋام.

● بەردەۋامى.

● ھاۋكارىكىردن و گۆرپىنەۋى بەرژەۋىندىيەكان.

● ئىنتىمايون بە جىهان.

ئەكادىمىي جىيانى بۇ باشتىن جۇرى رايان و

پەرەپىدانى تواناكان ئامانجى برىتيە لە:

● پەرەپىدانى ئاماژەكان بۇ پيوانەكىردنى جۇرىتى رايان.

● بەرژەۋىندەۋى ئەۋ رىژەيە لە رايانەۋە دەست دەكەۋىت

پيوانه كان پيشده خهين ..... په يوه ستين به

جوړايه تيه وه

GATQ

کورته په کی میثوی :

• بونیادنانی ﴿نه کادیمیای جیهانی بؤ باشترین جوړی راهینان﴾
په ره پیدانی تواناکان ﴿له مانگی یولیوی سالی ۲۰۰۸ له شاری
شه بوظی﴾ دواي کوښونه وهی کومه لیک له نوینه رانی سهنه رده کړ
راهینان که دهوله تی نیماراتی عه ره بی گرتبویه خوئی سهری هه لدا.

• له مانگی دیسه مبه ری ۲۰۰۸ به شیوه په کی فهرمی له شارزه
نیویورک ﴿نه کادیمیای که له ژیر ناوی﴾ نه کادیمیای نیوده وله تی عهره
بؤ په ره پیدان و راهینان ﴿AIA. TD﴾ دامه زرا.

• له پاش به ستنی کونگره دی دامه زراندن له نه ماره تی ﴿الفجره﴾ له
مانگی نییریلی ۲۰۰۹ ناوی نه کادیمیای که گوږدرا بؤ ﴿نه کادیمیای عهره
جیهانی بؤ په ره پیدان و راهینان AG.ATO﴾ که له دهوله تی
نیماراتی عهره بیدو بریاری کردنه وهی نویسنگه ی جیبه جیکردن در
سهره پای مانه وهی نویسنگه که ی نه کادیمیای له نیویورک.

• له مانگی یونیوی ۲۰۱۰ له دیمه شقی پایته ختی ولاتی سوریا کونگره
دووه م به ستره به به شداریکردنی (۲۲) سهنه ری راهینان له (۱۶) دهوله تی
عه ره بی.

لەم كۆنگرەيەدا بېرىلدىن نويسىنگەي ھەرمى و سەرەكى ئەكادېمىيەكە
بىگوازىتەو ە بۇ (بەيروت) ي پايتەختى (لوبنان).

• لە مانكى ديسەمبەرى ۲۰۱۰ دا ئەكادېمىيەكەمان بە شىومىيەكى ھەرمى
لە شارى بەيروت بە نوپنەرايەتى سەنتەرەكانى راھىنان لە (۱۲)
دەولەتى ەھەبىدا تۆماركرا.

پاشان ئەكادېمىيە بەھەو فراوانى رۆشت و لە مانكى يونيۋى ۲۰۱۱. لە
ولاتى توركىيا كۆنگرەي سىيەمى بەسترا.

ئەكادېمىيەكە

• زۆرتىن ئەو ھۆكارانەي بون بەھۆي دەرکەوتنى لە سالى ۲۰۱۲ لە
جەزانىر كۆنگرەي چوارەمى بەسترا.

• سالى ۲۰۱۳ كۆنگرەي پىنچەمىشى لە ەمان بەسترا.

• سالى ۲۰۱۴ كۆنگرەي شەشەمى لە شارى ھەولپىرى پايتەختى ھەرمى
كوردستان بەسترا.

• ۲۰۱۵ كۆنگرەي ھەوتەم لە ولاتە يەگرتوھكان بەسترا.

• ۲۰۱۶ كۆنگرەي ھەشتەمى لە كوالامبور لە ماليزيا بەسترا.

• ۲۰۱۷ كۆنگرەي نۆيەمى لە شارى باكو پايتەختى ئازەربايجان

سازدىرا.

• ۲۰۱۸ كۆنگرەي دەيەمى لە ئەستەنبول ئەنجامدىرا.

ھۆکارەکانى بونىادنانى

۱. پىۋىستى جىھانى غەربىي و ئىسلامى بە دىزگاپەكى پىسپۇر لە بونىادنانى
راھىنان و پەرەپىدان بۇ ئەۋەدى ۋەك مەرچەئىكى كارگىرى و ئەمەلدار
لە كاتى پىۋىستىدا بگەرپىنەۋە بۆى.

۲. بلاۋبونەۋەدى كۆمەللىكى زۆرى سەنتەرەكانى راھىنان و ئىعتىقادى
بەناۋى ئەۋەدى كە سەر بە سەنتەرە زانكۆكانى ئەمەرىكاۋ كىنى
ھەندىكى ترن.

۳. دىركەۋتنى ھەندىك لايەن كە پارەيەكى زۆر لەۋ رېگەيەۋە پەيدىكى
كردويانە بە پىشەيەكى بازارگانى.

۴. دواكەۋتن و جىبەجىكردى ھەمۇ ھەنگاۋو بابەتە ئەۋرۈپىكى
بەرنامەكانى راھىنان بىگۈپىدان بە داب و نەرىتى ۋلاتە ئىسلامىكى
نەگونجانى لە گەل بەھاكاندا.

كارگىرى ئەكادىمى

دەستەيەكى كارگىرى و بەرپۈۋەردىنى بۇ خۇى لە چوارچىۋى
بەرنامەيەكدا دارشتۈە:

۱. ئىعتىقادى سەنتەرەكانى راھىنان و بەخشىنى ماقى ئەندەيتى

تواناى خۇەلېزاردن پاش بەدەستەيىنانى سى پلەى ئەندامىتى لە دواى پەقەر

۲. دەستەى بەرپۈۋەردىنى ئەكادىمىياكە لە ئەندامە ھەشتەكە

«دەمەزىنەرەكان» پىكىت، لەۋ ئەندامانەى ھەلېزىردراۋن لە سەنتەرەكان

۳. دەستەى كارگىڭىرى بەرپۆمبەرى گشتى ئەكادىمىياكە بۇ ماۋەى ﴿ ۲ بۇ ۵ ﴾
سال ھەلەمبۇرۇن.

۴. سەرۋكى ئەكادىمىيا پاش ھەلەبۇرۇدنى بە بەرپۆمبەرى جىبەجىڭرۇن.
ھەلەستىت بە دامەزىراندنى دەستەيەك بۇ يارمەتىدان و ھاۋكارى كرىنى لە
جىبەجىڭرۇن و بەرپۆمبەردنى ئەرك و كارەكانى .

بابه تی یه که م

بنه ماگانی راهینان

نوسین وئاماده کردنی

م. دانا فازیل

تېگە يىشتىن لە راھىنان

ئەمىرۇ بابەتى راھىنان بە يەككە لە بابەتە سەرەككەكان دادىنىرىش
كە گرنگىيەكى تايىبەتى پىدراو، لەو كاتەوۋى مروۇ لە سەر زەوى
دروستبەو بەكارى ھىناوە بۇ گواستەوۋى زانىيارىيەكان و شارمزاپەككى
دەربارەى ژيان لە كەسكەوۋە بۇ كەسانىكى تر، بەلام راھىنان بە وى
نويىيەكەى دەگەرپتەوۋە بۇ كەمتر لە سەد سال لە مەوبەر.

لە سەرەتاي سەدەى بىست و يەك و پىشكەوتنەكانى بوز
تەكنەلۇژياو فراوان بونى بوارە جياجياكان بۇ كاركردن و پىويىش
تاكەكان بۇ زۇركردنى تواناو شارمزاپيان لەو بوارانەدا بەتايىبەتى
بوارەكانى تەكنەلۇژياو كارگىرى و سەربازى و وەرزىشى ئەمەش
ئەوۋى كە ژمارەى كارمەندەكان زۇربىن لە پوى چۆنىمىر
چەندىتتەوۋە .

ئەم كارەش پىويىستى بە ئامادەسازى و راھىنان ھەيە بۇ دابىنكرنى
بەھرەداران و لە بەر ئەوۋى ئەم سەردەمەش بەسەردەمى خىراپى
ناسراوە كاتى نەماوە بۇ ھىربون لە رېگەى شارمزاپى و ھەلەكان چوئە
ئەوۋە رېگەيەكە كاتىكى زۇرمان لى بە فېرۇدەدات.

ئىستا ئىمە پىويىستان بە وەبەرھىنان و پاشەكەوتكردن ھەيە لە كە
و تواناو سامانىشدا، لە پىناو گەيشتىن بۇ ھىربون و شارمزاپون لە
ئەزمونەكان و فراوانكردن زانىيارىيەكان لە سەر ئاستى تاكە

دامه زراوهكان و حكومهتهكان به مههستي جولميهكي خيراو ململان له
سهر بهدمستهيناني دستكهوتيكى زورتتر.

دمتوانين راهينان پيناسه بكهين بهودي كه:

• كرداريكي تابهتي فيرکردنه رينمايى گراوه به نامانجى
بهدمست هيناني شارمزاويهكي ديارى گراو له لايهن راهينهرموه.

راهينان: بریتيه له كردارى بهدمستهيناني شارمزاوي و پاشان
بوختهکردنى نهو شارمزاويه بو گهيشتن بهناستی چاکترين بو ههمان
رؤل، ههمان شت دوباره دمکريتهوه بهلام له ههمو دوباره کردنهوميهدا
گورانکاری نوؤ زياد دهبيت.

راهينان له راستيدا تهنها به بهدمستهيناني زانيارى نابيت بهلکو
دهبيت ليها تويى هاوشانى بيت له راهينان له سهر بههرمکان و
پيشپرکيى تواناکان.

پيناسهيهكي تريش بو راهينان ههيه بریتيه له :

• دمولمههندکردنى تاکهكانه به ههمو نهو زانيارى و شارمزاويه
راهينهراو خاومنيى لهو بوارهى خویدا به شيومييهكي تيؤرى و كردارى
بهپئي نهخشهيهكي ديارىگراو پيشكهشى بهشداربوانى دمکات بو نهوى
كه توانايهكي باشيان پيىبهخشيى و کارهكهى خوشى بهسهرکهوتويى
نهنجام بدات.

لهسهر بناغهى نهو دو پيناسهيه بيت راهينان خوى گرتوه له چمند
سهرچاومييهكي ديارىگراوى كورت گراوه له زانياربهكان به مههستي
دمولههههندکردنى بهشداربوانى خولى راهينهراو به زورتترين زانيارى.

نهم ناستهش به ناستی زیادکردنی زانیاریه‌کان و ناساننن
دهناسریت به‌لام ناستی دواتر ده‌گوازیته‌وه بو به‌دمست هینن
به‌هره‌کان له‌سهر نه‌و زانیاریانه‌ی که له راهینه‌ره‌مکانه‌وه به‌دمست
هینراون.

به‌واتایه‌کی تر هه‌نگاونانه له ناستی گواستنه‌وه‌ی زانیاریه‌کان بو ناسن
کرداری.

نهم به‌ته‌ن‌ها به‌س نیه به‌لکو راهینه‌ره‌پیویستی به‌شاره‌زیه‌ری
ته‌واو هه‌یه له جیبه‌جی کردنی نه‌و کارامه‌یه، نه‌مه‌ش به‌(پیش‌پرک
تواناکان) ناوده‌بریت چونکه کارامه‌یی به‌بی شاره‌زایی ته‌واو سودی نه‌ی
به‌لکو ده‌بیت به‌ده‌سته‌هینانی کارامه‌یه‌کان به‌باشترین شیوه‌ بیه‌ن
نه‌وه‌ی خاومه‌نه‌که‌ی توانای مملانی و پیش‌پرکئی له‌گه‌ل به‌رام‌به‌ره‌م
هه‌بیت.

بیردۆزه‌کانی فیرکردنی گه‌وره‌کان

له‌و کاته‌وه‌ی گرنگی به‌لیکۆلینه‌وه‌کان له‌سهر هه‌لس و که‌وته‌کی
مرو‌ف دراوه‌ گرنگیه‌کی زۆریش به‌شی‌وازه‌کانی خویندن و فیربونه‌کی
دراوه‌ هه‌تا له‌سهره‌تا‌کانی سه‌ده‌ی بیسته‌مدا نهم بابمه‌ته‌ گه‌شته‌ لوتکه
پیکه‌وتنیک‌ی گه‌وره‌ش هه‌یه له‌نیوان لیکۆله‌ره‌وه‌کان له‌سهر نهم بوله‌
واته‌ بوا‌ری گرنگیدان به‌فیربون و پۆلی له‌ژياندا.

نەگەر پېكەوتنىكى گەورە ھەبىت لەسەر پېئاسەكردنى فېركردن بەۋەى كە (جۆرپكە لە چاكسازى ھەئس و كەوتەكانى مرؤف) ئەۋا تېگەشتن لە فېربون و ديارىكردنى گۆرانكارىيە گرنگەكان كە لە ھەئسوكەوتى مرؤفدا لە ئەنجامى ئەۋ فېربونە رۆدەدات دەرگەوتنى بىردۆزەكانى فېركردن وەك (پەيوەندىيەكان.. مەرچەكان.. پالئەرەكان... لېكۆلېنەۋە.. چارەسەر كەردنى زانىارىيەكان... ھتد) ھىچ نىن تەنھا ئەۋە نەبىت كە بەلگەن لەسەر زۆربونى پېگاكانى لېكۆلېنەۋە لەسەر فېربون. تەنھا خالى ھاوبەش لە نېۋان ھەمو ئەۋ بىردۆزانەدا ئەۋمىيە كە ھەمويان دەگەرپن بەدۋاى كەردارىك خۆى كۆبكاتەۋە لە چەند زنجىرەيەك لەۋ بنەمايانەى كە سەرچاۋەبىت بۆ مرؤفەكان بۆ خۆ فېركردن.

پۆلېن كەردنى بلوم بۆ تەۋەرەكانى فېركردن

بىنجامىن بلوم .. يەكېك بو لە مامۇستاكانى بەشى دەرۋنناسى پەرۋەردەيى لە زانكۆى شيكاگو لە سالى ۱۹۵۶ ھەستا بە ئاشكەرا كەردنى (پۆلېن كەردن بۆ ئامانجەكانى فېركردن) كە بە بەردى بناغە دادەنرېت بۆ زېنگەكانى پەرۋەردەۋ فېركردن.

بلوم ئامانجەكانى فېركردن پۆلېن دەكات بۆ سى جۆر :

يەكەم: بازنەى ھەئسوكەوتەكان (نطاق السلوكيات) : كارامەيى لە بازنەكانى كارىگەرى و ھەئسوكەوتەكان دەگرېتەۋە، ھەرۋەھا شىۋازى

کارکردنی تاکه کان له باری سۆزداریه وه توانای نهو تاکانه بۆ لیتهان
له بواری ههلسوکهوتدا (سۆزداری و ههستیاری).

دووهم: باری جولهای جهستهیی: ئەم باره په یوهسته به تون
کۆنترۆلکردنی ئەندامهکانی جهسته وهك (دهستهکان.. ههردوقاج.. هه
ئامانجهکانیش لهم باره بۆ نهوهیه که بتوانیت کۆنترۆلی جولهای
جهستهت بکهیت له کاتی قسهکردندا.

سییهم: باری ههستکردن یان بیرکردنهوه: ئەم بارهش په یوه
ههیه به زانیاریهکان و تیگهیشتن و ههستکردن و بیرکردنهوه و تیروانی
بابهتیکی دیاریکراو.

بارهکانی ناسراوهکان له لایهن (بلوم) هوه دابهشدهگریت بۆ شهش ناست
نهوهی فیرخوازو راهینهرانیش بگهیهنیته ناستیکی باش.
ناستهکانیش بهم شیوهیهن:

- زانین (بریتیه له بانگکردنی زانیاریهکان بۆ میشك (بیر).
- تیگهیشتن: بریتیه له ههستکردن و وهگرتنی زانیاریهکان.
- شیکردنهوه: شیکردنهوه بهش بهش کردنی زانیاریهکان بۆ سهرحاوهکان
- پیک هینان: کۆکردنهوهی بهشهکانه بۆ بونیادنانی شتیکی نو.
- ههلسهنگاندن: دهکردنی بریاره لهسهه بابتهکان بهپیی بنجینهکان.
- به گویرهی نهو ناستانه بیته: راهینان سی کاری بنهرهتی ههیه که برینه
له:

۱. گواستنهوهی زانست و زانیارییهکان.

۲. راهینان لهسهه کارامهیهکان و پوختهی تواناکان.

۳. راستکردنەوە یان گۆرپینی بۆچونەکان و بیرکردنەوەکان و پاشان پێکخستنی هەلسوکەوتەکان ئەووش بە نامانجی بەرزکردنەوە بەرھەم و شارەزایەکان لەسەر ناستی تاک و دەزگاگان .

شەش دانانەکی مالکولم / بۆ فێرکردنی گەورەکان

پێگاگانی وانەوتنەوە لە کۆندا بە شیوەی پێنمایکردن بوە، واتە مامۆستاگە وەک سەرکردەییەک لە پۆلدا پاووستاوەو دەستی بە وانە وتنەوە کردووە خۆپێندکارەکانیش گۆییان بۆ گرتووە ئەو جۆرە خۆپێندنە بە (فێرکردنی منالەکان) ناسرابو.

لێرەو دەستەواژەی (فێرکردنی گەورەکان) لە ساڵی ۱۹۷۳ دا بۆ یەکەم لەسەر دەستی (مالکولم نیلز) ھاتە ئاراوە لەوکاتەوە لە پێگەی پەرپتوگەکانیەو دەستەواژەی (فێرکارە گەورەکە) گواسترایەو بۆ ناو خەلکی بەبێ جیاوازی لە نیوان جۆرو پەگەزە پشنگوێ خراوەکان، لەو ساتەوە کرداری فێرکردنی گەورەکان لە تیۆریەو گواسترایەو بۆ کرداری.

۱- تیگەیشتن لە خود: ئاماژە بە بۆ وەرچەرخان و پوککردنی گەورەکان بۆ پەرورەکردن و فێرکردنی خۆیان ھاوکات لە گەل گەشەکردنی تەمەنیان و بیرکردنەوەکانیان چونکە گەورەکان ھەمیشە ھەزدەکەن خۆدی خۆیان شتەکان ھەلبژێرن کە دیانەوێت فێری ببن و باشترین کاتەکان بۆ فێربون و پێگاگانی چۆنیەتی فێربون.

نەم بیردۆزش ئەو دەگەییەنیت کە ئەرکی سەرشاری پراھینەرەکە یان مامۆستاگەییە بوازی ھەلبژاردن زیاتر دابین بکات بۆ فێرخوازە

گه ورهكان و رېگه يان پيښدات كه خوځيان نه خشه ي تافيكر دنه و دكالب
 بكيشن و ژينگه يهك دابين بكن پربيت له هاوكاري و ريزي هه ربون
 ۲ - شاره زايي: فيرخوازه گه ورهكان خاوه ني گه نجينه يه كي گه وورن پ
 له شاره زايي بو ژيان نه مهش هو كاري كي زور باشه بو فيربوني نه
 نوځيه كان چونكه به هو ي نهو شاره زاييه وه كه هه يانه دفتو
 به شداري كړدني كي دهوله مهنديان هه بيت له گفتوگوكاندا و سوديكي
 به يه كتر ي بگه يه نن، سهر مر اي نه وهش له وانه يه هه نديك فيرخو
 سيفه تي لايه نگر يتي تيډا به دي بكر يتي بو يه ده بيت ماموستا
 راهينه ره كه ناگاداري نه وه بيت و نه هيليت نهو شاره زاييه رېگر يني
 به ردهم فيربونيان بو شته نوځيه كان.

۳ - ناماده بون بو فيربون پشت ده به ستيت به پيوستي بو
 فيربون:

ناماده بون بو فيربون لاي گه ورهكان پشت ده به ستيت به ناستي پيوست
 فيربوني نهو كه سه بهو زانسته له ژياني كردار يدا، نهو هه لوځستان
 ژيان كه گه ورهكان ملكه چ ده كهن هه و لي فيربون بدن كو مه ليك ش
 ده گر يته وه له وانه:

فيربوني چو نيه تي په روه رده كړدني مناله خاوه ن پيداويست
 تاي به تيه كان يان فيربوني شيوازي لي ناني نهو خوار دنانه ي ك
 ته ندروستين بو پاريزگار ي كړدن له ته ندروستي خو ي.

نېگار
لا
بهره
سته
لنر
فور
ياز
ان
ه
و

۴- سهرنج خستنه سهر چاره سهری کيشه کان: گهورمکان
پيوستيان به بهدمستهينانی ريگايه کی پهله ههيه بؤ فيربون بؤيه
نهوان گؤشش دمگه ن بؤ ههله کانی فيربون لهو بواره کی بههيزيان
دمکات بؤ چاره سهرکردنی کيشه کان.

۵- پالنه ره ناوه کيه کان (الدافع الداخلي): گهورمکان بهدوای ههلی
فيربوندا دهگه رپن له هاندهره دهره کيه گانه وه (محضرات) بهلام هاندهره
ناوه کيه کانی وهک (رپزگرتنی خودو چاگردنی بواره دارایی و
بهدمستهينانی خودی که سایه تی و... هتد) بههيزتر دهمينه وه.

۶- گهوره کان پيوستيان بهوهيه بزنان بؤچی نهوان پيوستيان
بهزانی شته کان ههيه: گهوره کان پيوستيان بهزانی نهو سوده
ههيه که له ريگه ی راهينانه وه دمستيان دهکوهيت و چون نهو
فيربونهش له پيناوی هينانه دی بهرژه و هندیه کانیاندا بهکاردهينن.

بازنه ی راهينان

ريکخستنی کردنه وهی خوليکی راهينان پيوستی به چهند ههنگاویکی
جياجيا له نيشکردن و کارامهيدا ههيه لهگه ل بونی ريکوپيکيه کی زور
له کاتی نهخشه دانانداو پاشان ريکخستنی پهيوهندیه کان له کاتی
پيشنيارکردن بؤ دمستپيکردنی خوله که، پاشان خوله که دمستپيدهکات و
بهردهوام دمييت تاکو پيشکه شکردنی راهينانه که و رؤشته وهی
بهشلاربوان .

نهم ئاستانه به (پینج پیتی تایه کان) ناوده بریت واته نهو کاره
 که به پیتی (ت) دستپیده کهن که بریتین له (التحلیل - لیکۆلینهو -
 التهذیف - نیشانشکاندن - التصمیم - نه خشه گیشان - التنفید -
 جیبه جیکردن - التقیم - هه لسه نگاندن).

یه کهم: شیکردنهوی پیوستیهکان: یه کهم ههنگاو بو دامه زانی
 خولیکی راهینان دیاریکردنی پیداوپیستیهکانی به شداربوانی خولهکه
 رینگای جیاواز ههیه بو چۆنیهتی دیاریکردنی پیداوپیستیهکان
 دمتوانیت لیکۆلینهو میهکی چروپر بکهیت بو نهو کهسانه کی هه

بە بەشدارىكردن ھەيەو زانىارى تەواوت لايىت سەبارەت بە ژمارەى
بەشدارىوان و ئەو پىرۆگرامەى كە سەرنجى دەخريته سەر لە خولەكەداو
دانانى نەخشەىەكى چىرۆپىر.

شىكرەنەو كە ناستى جىبەجىكرەنى پىكرەو كە يان دەزگا كە يان
كەسەكە بۇ كارەكانى ديارىدەكات و دەگەرپىت بە دواى ھۆكارى
كەمەرخەمىەكەو پاشان راھىنانەكە دەستپىدەكات بە ھەمو ئەو
تواناپانەى خوازراو بۇ پىكرەنەو ھى ئەو بۆشاى و كەمەرخەمىانەى
ھەيەو بەرزكرەنەو ھى ناستى پىكرەو كە يان دەزگا كە يان كەسەكە بۇ
ئەو ناستەى خۇمان دەمانەو پىت و پىشبينى لىدەكەين.

دوو ھەم: دانانى ئامانجەكانى راھىنانەكە: برىتە لە پەچاوكردنى
ناستەكانى راھىنان و مەبەستەكان لى و ھەولى بەدپەينانى كە برىتين
لە كۆمەلە ئامانجىك نەخشە بۇ بەدپەينانىان دادەنرپىت و پەسەند
دەكرپىت پىش دەستپىكرەنى خولەكە.

ئەگەر توانىمان ئامانج لە راھىنانەكە ديارى بكەين واتە ھەنگاوىكى
گىرنگ نراو كە دەمان بات بەرمو تىگەپشتن لەو شىوازو پىداوېستيانەى
دەمان كەپەنپتە ئەو ناراستەى دەمانەو پىت.

سپىيەم: نەخشەكىشانى پىرۆگرامەكە: نەخشە دادەنرپىت بۇ
پىرۆگرامەكە بە مەبەستى بەدپەينانى ئەو ناراستانەى لە شىكرەنەو ھى
پىداوېستىيەكان دانراون بۆيە دەپىت نەخشەكە بە پىگايەك بىت كات و

ماندوبونمان بۇ بگيرتتەوۈ لە لايەكەومو لە لايەكى تىشەوۈتەوۈ
جىبەجىكردىنى بەشداربوان زىاد بكات .

بۇ ئاسانكردىنى ئەم كارانەو سەرکەوتنى خولەكە وا پىنوۈست بىك
ھەمو پىداوۈستىيە پىشكەوتەوكان لە روى ئامىرو تونابى
بەكاربەيىنرئىت و رەچاوى ئەم خالانە بكرئىت؛

۱- ھەلئىزادنى ناونىشانى ﴿سەرەكى و لقەكان و بەشەكان﴾ بەشئومىرو
بىت گونجاوبىت لەگەل ئامانجەكان .

۲- ديارىكردىنى ﴿ئامرازو پىداوۈستىيەكان﴾ و تويژىنەوۈ لە كارىكرى
يان چۆنىيەتى گەياندىنى بابەتەكەبە فىرخواز ﴿مەشق پىكراو﴾.

۳- ديارىكردىنى كات بۇ ھەمو بابەتئىك لە گەل كاتەكانى پشودان.

۴- ھەلئىزاردنى جۆرەكانى ناساندن و كارامەيى و ھەلئىسوكى
داواكراوۈكان بەشئومىيەك تەواوكەرى يەكترىن.

۵- جۆرو بارستايى بەشدارىكردىنى فىرخوازن ﴿مەشق پىكراوۈكان﴾ لە
چالاكىيەكاندا.

۶- رۆلى راھىنەر بە شئومىيەكى گشتى يان تايبەتى لە دەستخستەن
برگەكان لە كاتى راھىناندا.

۷- قولى و بارستايى مەشقكردى بۇ ھەمو برگەكان بە وقە
دابەشكردىنى برگەكان بۇ گرنگ و گرنگترىن يان بىنەرمتى و لقە
﴿اساسيات و فرعيات﴾ و بەخشىنى كات و ئەركەكان بەيى گرنگ
رۆلەكان.

سەرەراي نەو شتانەش پيويستە نەو يەكانە ھەمويان بەيەكەو
گونجاوبن و باشتريش وايە بەرنامەكە لەسەر پرۆگراميكي دياريكراو
نەخشەي بۆ دا برپژرريت كە پيشتەر ناسراو بيت و تافيكرا بيتەو
بواي راھينانداو لە لايەن ريكخراويكي راھيناني ناسراووە لە جيهاني
راھيناندا متمانەي پيكر بيت.

چوارەم: جيەجیكردنی پرۆگرامەكە:

قوناغی جيەجیكردن پشتمبەستيت بە رۆلي راھينەر و كارامەيي
لە گۆرپني پرۆگرامەكە لە قوناغی نەخشەو نوسراووە بۆ قوناغی
کرداري بەشيومەك بەشداربوان سودی ليومربگرن.

ھاوکات راھينەر پيويستی بە كارامەيەکی بەرز ھەيە لە تواناگانيدا
بيخاتە گەر لە کاتي ھەئسوکەوت کردنی لەگەڵ بەشداربوان.

ھەندیک کات وا پيويست دەکات راھينەر گۆرانکاری لە ھەندیک
برگەکانی بەرنامەکاندا بکات بەپي جۆرو شويني کەسەکان و
بەشداربوان بە تايبەت ئەگەر بەرنامەكە لە سەر بنەمای
نزيکەيي (افتراضي) نەخشەي بۆ کرابييت.

لەو دۆخەدا پيويستە راھينەر ھەستيت بەدەستکاریکردن و چاکردنی
رۆلەکانی خويی و سروشتی چالاکیەکان سەبارەت بە راھينەرەکان بە
مەرجیک گۆرانکاریەکان بە شيومەيەکی وا زۆر نەبن گاريگەری بکاتە سەر
ناومرۆکی گشتی خولەكە.

ئەگەر نا ئەوا دەبىت جارىكى تر نەخشەيەكى نوئ دابىرئەتەو لەسە
بناغەى رايئەرمەكان پىئى.

پىنجەم: ھەلسەنگاندنى بەرنامەكە [پروگرامەكە]:

کردارى ھەلسەنگاندنى پروگرامەكە بە جىبەجىکردنى پروگرامەكە
دەستپىدەكات و بەكوئايى ھاتنىشى كوئايى دىت.

سەرەراى چەند کردارىكى تر كە دريژدەبىتەو ەو دواى تەواپىزى
خولەكە بە ئامانجى دەستخستنى زانىارىيەكان لە سەرکار کارىگەر
خولەكە ەو رۆلى بەشداربوان و بەدەستھيئانى ئامانجەكان
جىبەجىکردنى برگەكانى پروگرامەكە بەپىئى ئەو نەخشەيەى بوى
دانراو.

لە ئاكامى ئەو شتانەى لە رابردودا باسما لىکردون دەرکەوت نامە
لە کردارى ھەلسەنگاندنى پروگرامەكانى

رايئەنان برىتەى لە :

۱. زانىنى ئەو كەموكورتىانەى لە كاتى جىبەجىکردنى پروگرامەكە
رۆپىداو لە روى پلان و ئامادەكارىيەو ەو جىبەجىکردنى و وەستان لەسەر
ھۆكارەكانى بۆ ئەو ەى لە خولىكى داھاتودا ئەو ھەلەو كەموكورتىانەى
دوبارە نەبنەو.

۲. دىيارىکردن و زانىنى ئاستى سەرکەوتنى رايئەرمەكان لە كاتى
ھەلدەستن بە کردارى رايئەنان و گواستەو ەى بابەتى رايئەنانەكان بە
ھيئرخوازان.

۳. نیشاندهانی و پنهانیهکی پون له سهر ئاستی سود به خشیینی فیرخوازمکان له راهینانهکان.

۴. دهبیت خاله به هیزو لاوازمکانی خوله که زور به وردی له کاتی هه لسه نگاننده ناماژهی پیکریت له گه ل زانیینی ئاستی پازیبونی به شداربوان له گونجاندنی بابتهکان له گه ل تواناکانیان .

گرنگتر له وانهش پیوانه کردنی (قیاس) به رزبونی پۆلی به شداربوان و پێژهی سود و مرگرتنیانه له پرۆگرامه که.

دانانی ئامانجهکانی راهینان | وضع الاهداف التدريبية |

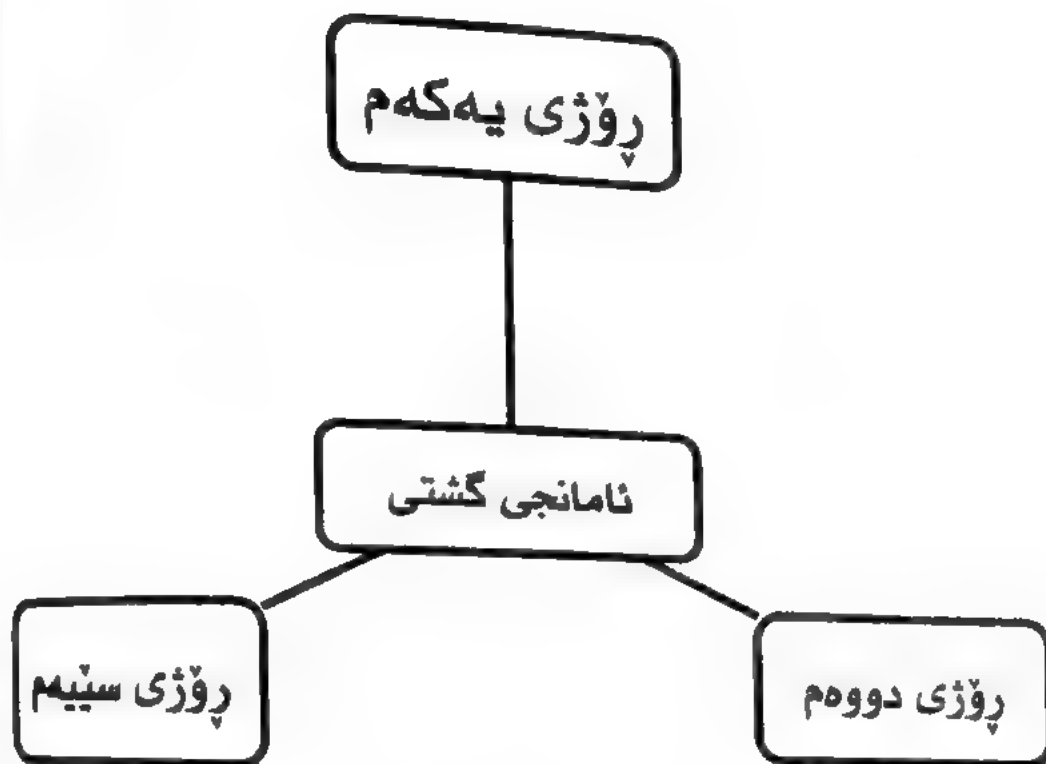
ئامانجهکان پیکهاتهی سهرهکی خولهکانی راهینان له سهر ئهو ئامانجانهش بابته و پیداوێستی و ستراتیژی خولهکان دادپێژرین.

بۆ کارناسانی چۆنیهتی ئهو پیکهاتانه جوړیک لهو ئامانجانه دهخهینه بهردهستان که له دواى ئه و مه به شیومهکی لیها تویی (احترافی) پیکهاتهی خوله که دادپێژریت:

به کهم: ئامانجی گشتی: ئامانجه گشتیهکان به پلهی خالی کو تایى دادپێژیت که نیمه ده مانه ویت بگهین پئی له کو تایى خوله که دا چونکه ئامانجه گشتیه که په لده ها ویت بۆ چه ند لقیکی جیا جیا.

ئه گهر خوله که پیکهاتبو له چه ند پۆژیک ئه و ئامانجهکانیش دهبه شدمین به پئی ژماره ی پۆژمکان به واتای ئه وه ی ههر پۆژیک و ئامانجیکی دیار پکراوت دهبیت.

بۇ ئەۋەدى بەشداربو بزانىت ھەمو رۆژىك ئامانجىكى نىسە
بەدىدەھىنىت ئەم جۆرە شىۋازە ھانىدەدات كە بەردەموام بىت
خولەكەو ھەستىكات رۆژانە فىرى شتى نوئ دەبىت.

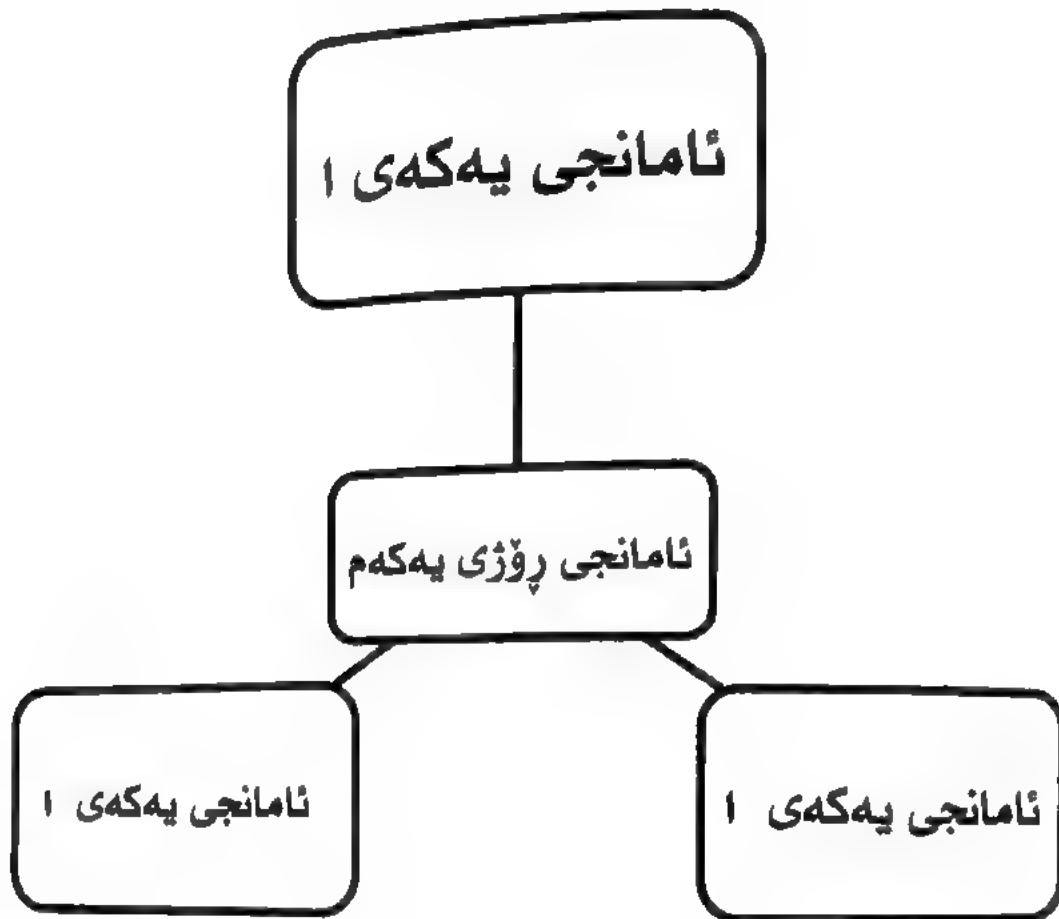

دووہم: ئامانجە لقیەکان (الاهداف الفرعية):

[ئامانجى راھىنانى رۆژانە... ئامانجى يەكەى راھىنان]

راھىنانى رۆژانە پىكىدیت لە چەند ژمارەيەك لە يەكەكانى راھىنان
كاتىكى پشودان لە نيوانياندا بۇ ماوەى ۱۵ بۇ ۲۰ خولەكە .
باشتر وايە ھەريەكەك لە يەكەكانى راھىنان ئامانجىكى ديارى كراوە
خۆى ھەبىت. ئامانجىش لەمە ئەۋەيە فىرخواز ھەست بكات لە ھەم
يەكەيەك سود وەردەگرىت تا كۆتايى خولەكە. بۇ ئەۋەدى كاتىك

دېر ده چېت له خوله كه هه ستيكات سوديكي باشي بيگه پشتمو پيوه
دياربيت.

سيهه: تامانجه راپه رينراوه كان (الاهداف الاجرائيه):
 هه مو يه كه يه كي رايه نان له ﴿٤٠ بؤ ٩٠﴾ خوله ك پيكتيت لهو
 ماوميدا پيوسته به لايه ني كه مه وه سي تامانجي راپه رينراوي زانياري
 كارابي هه لسو كه وتي ﴿A-S-K﴾ له خو ي بگريت.
 نه گمر زانياريه ك ببه خشين سه بارهت به يه كيك له شيوازه كاني
 رايه ناني وهك ﴿كو مه له كاني بير كرده وه﴾ :

۱- ئامانجە راپەرېنراۋەكە [الهدف الاجرائى]: پىتى ﴿K﴾ بىرىتىپ
لە بەخشىنى زانىيارى بە بەشداربوۋان لە ماۋەى ﴿۵﴾ بۇ ۱۰ خولە
دەربارەى ئەۋ شىۋازە.

۲- ئامانجە راپەرېنراۋەكە: پىتى ﴿A﴾ بىرىتىپ لە چالاكى بۇ ئەۋ
بەشداربوۋان قەناعت بىكەن ئەۋ شىۋازە زۆر كاريگەرۋ كارايە
رېگەى گىتوگۆكردنى شىۋازەكەۋ باسكردنى تايىبەتمەندىيەكانى.

۳- ئامانجى راپەرېنراۋ: پىتى ﴿S﴾ بىرىتىپ لە جىبەجىكرنى
ئەۋشانەى تيۆرى بون بۇ ئەۋەى زانىيارىەكان لە شىۋەى تيۆرىيە
بگۆرپ بۇ كردارى و شارمزابون.

لە رېگەى ئەم خستەيەۋە شارمزاى گىرنگىرىن شىۋازەكانى رايىنار
دەبىن پاشان ئامانجە راپەرېنراۋەكان بە وردى دىارى دەكەين.

كردارەكان - بلوم	زانىيارى	كارامەيى	قەناعت
زىادكردن	۱	۴	۷
بەدەستەيىنان	۲	۵	۸
رېكردنەۋە	۳	۶	۹

دۋاى شىكردنەۋەكان بۇمان دەرەكەۋىت بۇشايىەك بونى ھە
پىۋىستى بە رايىنان ھەيە بەلام چ جۆرە رايىنانىك؟
كام ناستەيان؟

بۇ ئەم كارە پىۋىستە بە وردى سى چوارگۆشە دىيارى بىكەين بۇ
ھەرىكەتكە لە خولەكانى رايىنان لە ﴿٩﴾ بنجىنە بەواتاى ئەۋەى
يەككە ھەلبىزىرىن لە ﴿زانىارىيەكان﴾ و يەككىش لە ﴿كارامەپپەكان﴾
يەككى تىرىش لە ﴿قەناعەتەكان﴾ بۇ ئەۋەى كىردارى رايىنانەكە تەۋاۋ
بىت.

تېپىنى :

زىاد كىردن [پاشەكەۋت]: بە واتاى ئەۋەى فېرخۋازەكان پېش ئەۋەى
بەشدارى خولەكە بىكەن لە ۋانەيە خۇشيان خاۋەنى زانىارى پان
كارامەپپى پان قەناعەت كىردن بن بۇيە ئەمە تەنھا بەس نىە بەلكو
پىۋىستىان بە زىاد كىردنى زۆرتەر ھەيە لەۋ شتانە.

بەدەستەپىنان : بەواتاى ئەۋەى فېرخۋازان خاۋەنى ھىچ زانىارى و
كارامەپپى و قەناعەت كىردن نىن ئەۋ كاتە پىۋىست دىمكات لە سىفرۋە
لەگەلىان دەستپېكەيت.

پېك كىردنەۋە [چا كىردن]: بەواتاى ئەۋەى فېرخۋازان خاۋەنى زانىارى
و كارامەپپى و قەناعەت كىردن بەلام ھەلىيان تىادايەۋ پىۋىست بە
پاست كىردنەۋە دىمكەن.

سەرەتا و كۆتايە كاريگەرەكان

ساتەكانى يەكەمى چۈنەزۋرەۋەى رايىنەر بۇلاى فېرخۋازان بە
شىۋەپپەكى كاريگەرۋ بەھىز بۇ دەستپېك كىردنى خولەكە يەككە لە بناغە

سەرەکیەکانی سەرکەوتنی خولەگە بەتەواوی چونکە بەشداربوان لە
ساتی یەكەمەوه شارمزیی و مردەگرن لە هەئسوکەوت و خوی پراپینەر.
گۆرپینی ئەو بۆچونەش لای فێرخوازان زۆر نەركیكى گرانه چونکە لە
سەرەتای خولەگەوه فێرخواز سڕوشتیكى وشك و ناوازه لە هەسین
هەیه بەرامبەر بە شوین و بابەت و پراپینەرەكەش.

لێرەدا پۆل و کارامەیی و توانای پراپینەر دەرەكەوت لە گۆرپینەر
ئەو هەستە نامۆیە فێرخواز هەیهتی بەرامبەر بە بابەتەكانی خولە
و شوین و پراپینەرەكە بۆ هەسینى نەركیكى و دروستكردن
پەيوەندییەكى خۆشەویستی لە نیوان پراپینەر و فێرخوازا بۆ ئەو
هەستەكات لە نیوان كەسوكار و خیزانی خۆیدا.

سەبارەت بە گۆتایی کاریگەریش ئامانج لێی ئەویمە كە هیزو كاریگەر
بابەتەكانی خولەكە بۆ ماومەیهكى درێژ لەبیردا بەمیینتەوه چونکە نەركی
مروۆئەكان وا هەلکەوتەوه هەمیشە كاتە گۆتایەكانی چالاکیەكان یان كاركەر
خولەكان دیتەوه پیریان و هەئسەنگاندنی لەسەر دەكەن.

سودەكانی سەرەتای کاریگەر:

- ١- ئاسانکردنی ناساندن لە نیوان پراپینەر و بەشداربوان لە لایەك و
نیوان بەشداربوا نیش لەگەڵ یەكتری لە لایەكى ترمەوه.
- ٢- وروژاندنی لایەنی سۆزداری بەشداربوان بۆ ئەویمە بەتەواو
پەيوەندییان لەگەڵ جیهانی دەرەوه بپچرپێت و لەگەڵ ژینگەى فێرکردنەكان
بگونجین.

۳- رەخساندىنى كەشىكى ئەرپىنى و سىروشتى پەر لە براپەتى و ھاوکاری لە نىوان بەشداربوان بۇ کارکردن و بەھیزکردنى پەيوەندىيەکان.

۴- رېگەخۆشكەرى بۇ دروستکردنى پۇحى ھاوکاری لە نىوان تيمەکان لە گاتى کارکردندا.

۵- رېگەخۆشكەرىيەكى كاريگەر بۇ چۈنە ناو بابەتە قورسەكانەو.

۶- شارەزابونى رايىنەر بۇ ھەندىك لەو شتانەى كە بەشداربوان بايەخى پىدەدەن.

۷- يارمەتيدانى بەشداربوان بۇ بىرکردنەو لە دەرەوئى بازنى خولەكە.

۸- ھەستکردن بە ھىمنى و نارامى دىرون لە گۆرەپانى رايىنان ئەمەش يارمەتى دەرپكى خىرايە بۇ ھىرخواز كە زو ھىرى شتەكان بىيت.

۹- شكاندىنى ھەستى نامۆيى لە نىوان بەشداربوان و رايىنەر بەشپومەيەكى زۆر سادىمى و ھەستکردن بەوئى كە رايىنەر يەككە لە ئەوان.

۱۰- زالبون بەسەر ماندوئيتيدا بەتايبەتى ئەگەر ھىرخوازەكان لە ئەنجامدانى كاريكى دريژى ئەو رۆژموە نامادەى گۆرەپان بوبن.

سيفاتەكانى شكاندىنى ھەستى نامۆيى ﴿مواصفات كواسر الجمود﴾:

۱- دىبىت زياتر گەتوگۆ لەگەل لايەنە ھەستىيەكە بكرىت لە چاۋ لايەنە زانىيارەكە.

۲- شكاندىنى ئەو ھەستە نامۆيە پىويستە ھەندىك جۆلەى جەستەيى لەگەلدا بىيت.

۲. پېۋىستە شىۋازىكى ھونەرى ناياى پېۋە دياربىت.
۴. لە لايەن كاتەۋە پېۋىستە كورت بىت.
۵. بەسود بىت بۇ ھەم تەمەن و زانىارىيە جياۋازەكان.

كۆتايىيە كارىگەرەكان:

چەند بۇچونىكى جياجيا ھەيە بۇ ديارىكىردنى رېرەۋى بېرگەي.
 رېۋى قورسى و كارىگەرېتى و خۇشەكانەۋە بۇيە باشتر وايە رايىنە.
 بېرگەكانى كۆتايى چالاكىيەكى بەھىزو كارىگەر ھەلبىزىرت لى.
 رەچاۋكردنى ناسانى جىبەجىكىردنى بۇ ئەۋەى بەھىزى خولە.
 بىرياندا بىننىتەۋەۋە لە نىۋان خۇشى و كارىگەرەكاندا پەيۋىنىي.
 بەھىز دروست بىكات و رېگە خۇشبىكات بۇ كورتكىردنەۋى نەۋى.
 خولەكەۋ بەدستەۋەدانى نامانجەكە لى.

بابه‌تی دووهم

دیاری کردنی پیداو‌یستیه‌کانی راهینان

نوسین وئاماده‌کردنی

م. مه‌هدی رهمه‌زانی

پیشہ کی

ناستی دیاریکردنی پیداویستیہ گانی راہینان بہو بناغہیہ دادنریت
کہ ہمو بہشہ گانی تری کرداری راہینانی لہ سہر بونیاد دہنریت.

لہم قوناغہدا پیویستہ سہرنج بخریتہ سہر نہو زانیاریانہی
پہیوہندیان بہ بابہ تہ گہوہ ہیہ چونکہ کرداردگانی راہینان
(ATTRIBUTES-ORIENTED) بہو خاسیہ تانہی تایبہ تہ بہ
تاکیکی ریکوپیکہوہ کردار لہ گہل نہو تاکہ دہکات وہک نامیریکی گورین
بویہ پیویستہ زانیاریہ کان بہ پیی نہو خاسیہ تانہ بیت کہ تایبہ تہ بہ
تاکہوہو دہگونجیت لہ گہلیدا چونکہ نہو ہوکارانہ ریگری دہکرن لہ
بہر دہم نمایشکردنی تاکہ کہ بو نہو کارہی لہ نیستادا یان لہ دہاتوہ
نہنجامی دہدات.

نہنجامدانی کارہکان بہ شیوہیہ کی ریکوپیک دہبیتہ ہوی
دہستہ بہر دارکردنی بہ ریوہ چونی خولیکی راہینانی بہ بہرنامہ پر لہ
نامانجی دیاریکراوو واقعی و توانای پیوانی ہہ بیت.

تساکی بہ شہداربو لہ خولہ گہدا کہ دہتہویت راہینانی
بیبیکہیت (شیرخواز) پیویستہ لہ سہرہتای دہستپیکردنی خولہ گہوہ
بہ شہداری بکدیت لہ ناستہ گانی یہ گہمی خولہ گہدا.

بەشدارى پىكرىنى لە دىارىكىرىنى پىداۋىستىيەكانى رايىنانەكە
نەمەش بۇ ئەۋەى ھاندىرىت و ھەستىكات كە ئەۋ بەرپەرس و ھاۋبەشە
لەۋ كارەدا.

راستىيەكى جىگىر لە ناۋەندەكانى رايىناندا ھەيە ئەۋىش برىتىيە لە
كارىگەرلىتى پلانى بەرنامەكانى رايىنان و نەخشەكىشان و
جىبەجىكىردن و ھەلسەنگاندنەيان لە بناغەدا پىشتمەبەستىت بە
كارىگەرلىتى كىردارى دەستىنىشانكىردنى پىداۋىستىيەكانى رايىنان چۈنكە
دىارىكىردنى پىداۋىستىيەكانى رايىنانەكە جۇراۋجۇركىردنى رايىنانەكان و
دىارىكىردنى شوپىن و شىۋازى رايىنانەكان و بەشدارى جۇرمەكانى
كەسايەتىەكان دىارى دەكات.

دىارى كىردنى پىداۋىستىيەكانى رايىنان و تايەتمەندىيەكانى و
تىگەيشتن لىي: □

دىارىكىردنى پىداۋىستىيەكانى رايىنان و تىگەيشتن لىي پىشت
دەبەستىن بەۋ بۇشايىيەى لە ئاستى ئىستاي تاكەكەدا ھەيە پىش
بەشدارىكىردنى لە خولەكەداۋ ئەۋ ئاستەى لىيچاۋەروان دەكەيت پاش
خولەكە.

نەمەش ئەۋە دەگەيەنىت بۇ ئەۋەى بىتۈانىن پىداۋىستىيەكانى تاكىك
بۇ رايىنان دەستىنىشان بىكەين پىۋىستە ئاستى نەمەشى (پۇلى) ئىستايى و
ئەۋ ئاستەش كەلىي داۋاكرۋە بىگات پىيدەستىنىشان بىكەين.

له بواره کارگیریه جیا جیاکاندا که ده مانه ویت پیداو یستیه کفر
راهینان بۆ دیار یبکهین پیویسته ره چاوی نهو بۆشایانه بکهین که ل
ناستی کارکردنی فرمانبره کاندا ههیه و ههلی به شداری کرنیان به
بره خستین لهو خوله راهینانه یارمه تیان دمدات بۆ خوبه هیز کرن
له بوازی کاره کهیدا و گواستنه وه بۆ ناستیکی بهرزو به هیزتر.

چهند پیناسه یه کی جیاواز بۆ پیداو یستیه کانی راهینان

ههیه له وانه:

• بریتیه لهو گۆرانکاریانه ی له تاکه کاندا ده کړیت له ناستیکی
فیربون و کارامه یی و ناراسته کان بۆ نه وه ی یارمه تیان بسلاله
سه رکه وتن به سه ر نه و کیشانه ی له کاری (اڤا) فرمانبره کانی
رووبه پرویان ده بیته وه.

• کۆمه له زانیاریه که پیویستی به نو یکردنه وه یان ده ستریکرن به
گۆرین ههیه به هوی نهو گۆرانکاریانه ی رو دمدات له بوازی زلفرو
مرویی و ته کنه لوژی و ریکه خستنه وه یان.

• پرکردنه وه ی نهو بۆ شایانه ی ههیه و داواکراوه نه مینیت.

• کۆمه لیک گۆرانکاری داواکراوه تایبعت به تاک سه بارمت به زلفرو
ناستی زانیاری و کارامه یی له کارداو شارمه زابونی له یاسا کانی کارکردنه بۆ
نه وه ی ناماده کراو بیت بۆ گونجاندن لهو کاره ی پیی راده سپیردنه و
به لیها تویی جیبه جیی بکات.

گرنگى و سودەكانى ديارىكردى پىداويستىهكانى رايىنان
وا دياره گرنگى ديارىكردى پىداويستىهكانى رايىنان به رىنگى زانستى
لىكۆلىنەوئىهكى دەوتت له پىشنىاركردى پرۆگرامىكى رايىنان و
بەشدارى پىكردى كۆمەلە تاكىك كه بهيوسفى شارەزايان نەبىت بهو
پرۆگرامەوه كه نەمەش ھۆكارىكى سەرەكىه بۆ سەرنەكەوتنى نەو
جۆره پرۆگرامانە.

ديارىكردى پىداويستىهكانى رايىنان بەشدارىدەكات له جۆنىمى
رەنمايكردى پارەخەرچكردى بۆ نەو جۆره پرۆگرامانە رايىنان.
دەتوانىن برۋانىنە گرنگى ديارىكردى پىداويستىهكانى رايىنان له
ھەمو نەو سودبەخشيەى لەو جۆره رايىنانە وەردەگىرت بۆ ديارىكردى
پىداويستىهكان بەپى زانستە نوپىهكان.

كۆگردنەوئى لىكۆلىنەوئىهكان سەبارەت بە ديارىكردى پىداويستىهكانى
رايىنان لەچەند سودىكدا خۆى دەبىنىتەوئى لەوانە:

۱- ديارىكردى پرۆگرامىكى زانستىانە بۆ پىداويستىهكانى رايىنان
بە شىۋەيەكى ديارو رىك و پىشنىاركردى پرۆگرامىكى رايىنان بە
نچونىكى كەم و بەشدارى پىكردى كەسانى گونجاو بۆ پرۆگرامەكه
بەرەو سەركەوتن دەتبات.

۲- ديارىكردى پىداويستىه گرنگەكان (فەلىه) پارمەتى دەرىكى
باش دەبىت بۆ گەشەپىدانى سەرچاۋە مەۋىيەكان دەستنىشانكردى

پیداوېستیه پټوېسته کان بو ټاھینان وا له فرمانبرمرکان دمکات برمر
رونیه کیان همبیت له دواړوژی کرټکارمرکان له ټکخراو مکه.

۲ به توانا کردنی تاکه کان به دورکه وتنه و میان له هه له کردن له کر
نه جامدانی کارمرکانیان هر چمنده بچو کیش بیت و گمشتنیاں به
ناسته ی لیان داواکراوه به خشینی هلی به شداربون به فرمانبرمرکان
دبربرینی بو چونی خویان له سر نه و پروگرامه ی دگونجیت له کر
کارمرکانیاندا.

۴ هه لیکه بو سهرپرشتیارو سهرکارمرکان ناستی دماپز کرن
فرمانبرمرکانیان بزائن و نه و کیشانه شیان بو دبربریمونت که بیت
ټکھیان و پاشان پیداوېستی گونجاو بو ټاھینانیاں دیاربکمن.

۵ به کهم ههنگای پلان دانان بو ټاھینان له لایمن چ
کارگیرپیه کی جیاوازموه دادمنریت نهویش له ټکھی بهربربرگرش
جوړی کارمرکان له گهل توانای نه و فرمانبرمری کرمر
پیرادمسپیردریت پاشان دلنیا بون له وهی نه و فرمانبرمره شایست
نه و کارمیه به و شیومیه نه و فرمانبرمرانه دستنیشان دمکرن که
پټوېستیان به ټاھینان ههیه .

۶ دیاربکردنیکی زانستیانه بو پیداوېستییمکنی ټاھینان
کارناسانی دمکات بو پلان دانان له روی دارایموه بو نه و ی بتوفرن
باردی تمواو بو خوله که و جپه جپکردنی پروگرامه که به سرکه و ټک
دابرنیت.

۷. ديارىكردىنى پىداۋىستىيەكانى رايۇنلار بۇ خولنىك ئاراستىلى لىم
بىرپارانە سەبارەت بە رايۇنلار لى خولەكە كارناسانى دىكت بۇ
كارگىرپەكان لى بۋارى فەرمانبەرەكان يان لى كارگىرپى رايۇنلار يان لى
بەيمانگاۋ سەنتەرەكانى رايۇنلار.

بەرىسپارىتى ديارىكردىنى پىداۋىستىيەكانى رايۇنلار

ديارىكردىنى پىداۋىستىيەكانى رايۇنلار بە دو قۇناغ تەۋاۋ دىكت...
قۇناغى يەكەم: ديارىكردىنى سەرەتايى پىداۋىستىيەكانى رايۇنلار،
لەم قۇناغەدا بەرپۇمبەر يان سەرۋىكى بەش ھەست بەبۇنى گىرەنىك
دىكتەن كە پىۋىستى بە گەرەن و شىكرەنەۋە ھەيە بۇ چارەسەركردىنى
نەگەر بەو پىداۋىستىيەكانى بۇى تەرەخانكراۋە لى شىۋازو كەلۈپەلەكان
نەپتۋانى چارەسەرى كىشەكە بىكات لى سەنورى نەو دىسەلاتەى ھەپەتى
نەۋكاتە لەۋانەيە تاكەكە خۇى راستەۋخۇ ھەلۋىست وەربىگىرەت نەو
كەلۈپەل و پىداۋىستىيەكانى بۇ رايۇنلارەكە دىپەۋىت بە سەرۋىكى
بەشەكەى بىلىت.

قۇناغى دوۋەم: ديارىكرەنىكى تەۋاۋ بۇ پىداۋىستىيەكانى رايۇنلار،
لەم قۇناغەدا كىشەكە رۈبەرۋى بەرپرسى رايۇنلار لى كۆمپانىيا
دىكرەتەۋە كە شارەزايە لى بۋارەكەدا، نەگەر چارەسەركردىنى كىشەكە لى
تۋاناي نەۋدا نەبو، تەۋا دىكتە كەسىكى پىسپۇر لى دەرەۋەى كۆمپانىيا
بەينىن بۇ چارەسەركردىنى نەو كىشەيە، نەۋكاتە نەۋىش دىستەمكات بە

گەرپان و كۆكردنەوۋى زانىارى تەواو لەسەر كېشەكەو ھەولۇ دۆزىنەسەر
چارەسەرى تەواو و گونجاو بۇ كېشەكە دەدات.

كەواتە كىردارى دىارىكىردنى پىداوېستىيەكانى راھىنان بە كۆشۈر
ھاوكارى نىوان ژمارمىەك تاكەكان بەم شىۋمىيە دىارى دەكرىت،

بەرپرسىارىتى دىارىكىردنى پىداوېستىيەكانى راھىنان بىرىتەل
كىردارىكى ھاوبەشى، چونكە لە نەنجامى ھاوكارىيەكى ھاوبەشى نىۋىر

جەند كەسىك و كۆششىكى زۆر دروستدەبىت، راھىنراۋمەكە خە
بەشدارى لەم كارەدا دەكات بەھۆى زانىن و شارمزاى زىاترى لە سرونى

كارەكەيى و ناسىنى جۆرمەكەى، سەرۋكى بەشەكەشى لە زانىنى دەرلەر
سروشتى كارى تاكەكان و جىيان پىۋىستە لە زانىارى و كارامەيى لە ئەر

كاركىردنىاندا بەشداردەبىت، ھەرۋەھا بەرپرسى راھىنانىش
كۆمپانىياكە بەشدارە چونكە ئەو ھەمىشە پەيۋەندى بەردەوامى ھەبە

راھىنراۋمەكانەو، جگە لە پىشتەستنى كۆمپانىياكە بە ھىنانى جە
راۋىژكارىكى شارمزا لە بوارەكەداو پىشتىگىرىكىردنى دەستەى كارگىرى بلا

بۇ چالاكىەكانى راھىنانەكە.

بەرپرسى پىداوېستىيەكانى راھىنان بەپىنى ئەم

رېزبەندىيە:

يەكەم: تاكەكان خۇيان [فەرمانبەرەكان خۇيان]:

ئەمانە بە سەرچاۋى سەرەكى دىارىكىردنى پىداوېستىيەكانى راھىنان
دادەنرىن چونكە خۇيان شارمزاى تەواۋيان ھەيە بە كەمۇكورتىيەكانى

و زياتر توانای ديار کړدنی پيداوېستېه کانی راهېنانه کېيان همېه به وردی.

نهمه له لايه ک پيداوېستېه کمسيه کانېش شارمزان له لايه کی ترموه واته زانېنی ناستی زانياری وکارامه پيه کان .

دووه م : سه روکی راسته وخو :

نهو کمسيه که سه بهر شتياړی گشتی کاره کان دمکات و ناگاداری سروشتی کار کړدن و ناستی تاکه کان و دمرانیت پيوېستيان به چ جوړه راهېنان و پيداوېستېه که همېه بو به هيز کړدنيان و پېشخستن و نه جامدانی کاره کان به وېنه پيه کی جوان.

سيه م : کهسانی هلسوړېنه رو کار گيړی خولی

راهېنانه که :

بريتین لهو کهسانی به شيومه کی فهرمی پاسپېردراون به ديار کړدنی پيداوېستېه کانی راهېنانه کهو به شيومه کی بهر دموام به بونديان له گمل فهرمان بهر مگاندا همېه و پرسياريان ليدمکهن بو کوکړدنه موی زوړ ترين زانياری نه مېش کارناسانیه کی باشيان بو دمکات له ديار کړدنی پيداوېستېه کانی راهېنانه که.

چوارم : راويز کاره دمره کيه کان :

کومه له کمسي کی شارمزان سه به دمرگايه کی راويز کاری سه به خوځون له بولری راهېناندا.

پېنجه م: پښتگيرى كړدى دهسته ي بالاى كارگيرى:

دهسته ي كارگيرى بالاى رولتيكى سهره كى ههيه له پښتگيرى كړدى
دياري كړدى پيداويستيه كاني راهيناندا چونكه هه مو نه و كوشش
هه ولانه ي پيشر باسما ن ليكردون ته واو نابن و سهر كه وتوش نلبي
نه گهر پښتگيريه كى ته واو له دهسته ي بالاى كارگيريه وه ناسان كاربان
نه كړيت.

كه وا ته: هيج لايه نيك له و لايه نانه تواناي دياري كړدى پيداويستيه
راهيناني نيه به ي بوني لايه نى په يو منديدار كه راهينراو كه يه چو
بي ناماد مبون و به شدارى پي كړدى نه و دا ي بى كه بهر نامه ي راهينان
هيج سوديكي بو نه و نيه چونكه ليى تي نا گات.

له وانه يه نه و پيداويستيه ي بو راهينان ه ك ه ش دا بين كراوه
سوديكي پينه گه يه ني ت چونكه به ي پي پيو يستي نه و نيه نه و ك ه
هه لسور پينه راني خوله كه تواناي خو يان بو دمر نا كه و ي ت تا ج را
سهر كه وتو بون.

۱- جوړه كاني پيداويستيه كاني راهينان [اصناف الاحتياجات التدريبيه]

چهند ريگه يه ك هه يه بو دياري كړدى پيداويستيه كان له وانه:

A / پولين كړدى به پي نامانج :

• پيداويستي ناسايى بو به هي ز كړدن و چا كړدى ناستى نه و
نه ندامه كان وهك خولى دادو مره كانه هه رمان به ره تازه دامه زراوه كان

• پېداوېستيه كردارييه كان بۇ بەرزكردنەوې لېھاتوې كار وەك نەو
خولانەي پەيوەنديان بە دەرکردنې ياساپەكې نوښو وچونېمتې
جېپەجېكردنې ياساكەو وەهەيە يان بونې گېروگرفتېك لە كاردا يان
كردنەوې كۆمەلە خولېكې جياواز تايبەت بېت بە پېپۇرى لە لھەكانې
ياسا جياجياكان يان ستەمې بەرپوۋەبردنې دانېشتنەكان.

• پېداوېستيه پېشكەوتوۋەكان بۇ زياتر كارېگەرکردنې
سېستەمې(دەزگای)دادپەروەرى وەك كردنەوې خولې نامادەكردنې
كادرى دادوۋەرى و سەرۆكې فەرمانگەكان و سەرۆكې دادگاكان و
نەندامانې نوښنگە حكومېە ھونەرپەكان بە مەبەستې بەدەستخستې
كۆمەلە كادرىكې ناياب لە داھاتودا بەپېي نەخشەي پېويست بەكادېران.

B/ پۇلېن كردنيان بەپېي ماوې ديارى كراو:

• پېداوېستيه خېراكان وەك ﴿كتوپرى _ نەخشەنەكېشراو _ پلان بۇ
دانەنراو﴾.

• پېداوېستې بۇ داھاتوېەكې نزېك وەك ﴿پلان بۇ دانراو﴾.

• پېداوېستې داھاتوېى وەك ﴿گەشەپېدان بېت - پلانى دوربېن﴾

C/ پۇلېن كردنيان بەپېي چرى و بارستايى راھېئانەكە:

• پېداوېستې تاكەكەسى.

• پېداوېستې بە كۆمەل.

پۇلېن كردنيان بەپېي رېگاۋ شېۋازى راھېئانەكە:

• پېداوېستېه كان بۇ راھىنانىكى كىردارى له شوېنى كارمكى

- عملې

• پېداوېستېه كان بۇ راھىنانىكى زانستى له ھۆلدا ۋېتورى .

D/پۆلېن كىردىيان به پېى شوېن يان لايەنى راھىنانەكە:

• پېداوېستى راھىنان له كاتى ئىشكردندا به پىشتېستىن به شارى

ناوخوۋى

• پېداوېستى راھىنان له دىرموھى سنورى كارمكى به پىشت بىسى

رېكخراو و ناومندەكانى راھىنان يان دىزگا ھاوشىومكانيان.

۲- ئاستەكانى پېداوېستىيە راھىنراوھەكان

۱. دىتوانىن سەيرى ئاستى پېداوېستىيەكانى راھىنان و جۇرمكىنى

له روى:

A - ئاستى تاكەكان: ئەمە خالى سەرمقايە بۇ دىيان

پېداوېستىيەكان چونكە ھەمو راھىنراوېك چەند پېداوېستىيەكى تىپى

خوى ھەيەكە پەيۈمستە به جۇرو سىروشتى كارمكى ھەيە

پەيۈمىندى به ئاستى رۆشنىرى و كەسايەتى و زانىارى و شارىزىنى

كارەكەشدا ھەيە.

سەرنج خىستەسەر پېداوېستىيەكانى راھىنان بۇ تاكەكان واپىك

بتوانرېت بەرنامەيەكى راھىنانى چىروپىرو سەركەوتو كەھە

بۇشاھەكان دىارى بىكات و ھېركىرېتەوھ و ئاسان كارى زىاتىر بىكات

بەدەست ھېناني ئامانجەكان لە راھىنانەكە بەو شىۋەيەى خاۋەن
پەيۋەندىدارەكان ھىۋاي پىدەخۋازن.

B - ئاستى كۆمەلەكان: ئەم جۆرە لە پىداۋىستىيەكان پەيۋەندى بە
كۆمەلە تاكىكەۋە ھەيە خاۋەنى يەك پىپۇرپىن و پىۋىستىيان بە يەك
جۆرى ھاۋبەش لە پىداۋىستىيەكانى راھىنان ھەيە.

C - ئاستى دەزگا يان رېكخراۋەكان: تاكەكان و كۆمەلەكان
ھەمويان بەيەكەۋە لە چۈرچىۋەى دەزگا يان رېكخراۋىك كاردەكەن.

دەزگاكانى راھىنان لەوانەيە لەيەك كاتدا پىداۋىستىيە تاكيەكان و
كۆمەلەكان بەيەكەۋە كۆبكاتەۋە ئەو كاتە نەخشە بۆ نەنجامدانى
پروگراممەكانى راھىنان بە شىۋەيەك دادەپرېژن گونجاۋ بىت لەگەل ئەو
پىداۋىستىيانەى ھەيە بۆ تاكەكان و كۆمەلەكانىش لە لايەك، لە لايەكى
تريشەۋە پىداۋىستىيەكانى وەزارەتەكە يان دەزگاكە بەگشتى بەھەمان
شىۋە لەوانەيە لەلايەن بەرپرسانى كارگىرپەۋە دەستنىشان بىكرىت بۆ
چارەسەرکردنى كۆمەلەك كىشە كە پەيۋەندى بە وەزارەتەكەۋە يان
دەزگاكەۋە ھەيە بەگشتى بۆيە كۆمەلە پروگراممىكى ۋا دادەنن بۆ
راھىنان كە ئەو كىشانە چارەسەربكات.

D - ئاستى ھەرىمەكان: ئەم ئاستە كىردارى دىيارىكردى
پىداۋىستىيەكانى راھىنان بۆ دەزگايەكى گەۋرە لەخۇ دەگرىت كە لقى
زۆرى لە ھەمو شىۋىنىكدا ھەيەو يەك ھەرىمى جوگرافى كۆپكردونەتەۋە

بەلام ھەمو لقەكان يەك جۆر لە پىسپۆرى و رۆشنىرى و سىياسى
نابورى ھاوبەش كۆى كردونەتەو.

E - ئاستى نيۆدەولەتى: تىكەلبون و بەھىزبونى پەيودىيەكانى
نيوان پارچەكان لە جىھاندا بەھوى شۆرشى پۆستەو گەيانى
دروستىبونى بازارى جىھانى ھۆكارى نەوەن بتوانرىت پىداويستى
دەستىشان بىرىت بۆ كۆمەلىكى دىارىكراو لە بەرپرسان يان بۆ
سەرگردنى كىشەيەك كە نيۆدەولەتى بىت، بەشدارىگردنى دەرى
نيۆدەولەتيەكان بەرونى لىرەدا رۆلى خۆيان دەبينن.

باسەكانى پىداويستىەكانى راھىنان ھەر جۆرو بابەتيك بىت ھەمو
باس لە يەكشتەكەن ئەويش چۆنىدىتى گەيشتن بە نامادگرى
بەرنامەيەكى چىروپەرە بە مەبەستى دىارىگردنىكى رۆن و ورد
بارستايى و جۆرى داواكراوى پىداويستىەكانى راھىنان.

پىداويستىەكانى راھىنان ھەميشە لە تازەگەرى بەردەوامىدە
ھەمو ناوەندەكان و ئاستەكاندا خۆى ددرەخات بۆيە لە ھەندىك گات
وا بىيويست دەكات كە گۆرانكارى لە جۆرى پىداويستىەكاندا بىرى
لەوانە:

• نامادەگردن و رىخۆشکردن بۆ پىشكەشکردنى بەرنامەيەكى باش
ئەو تاكاندى تازە دادەمەزرىن بۆ كارگردن لە كۆمپانيا بىت
دەزگاكانى حكومەت.

• بەرزگەردنەووە شوینەوار (الندب) ئەمەش ھۆکارێکە بۆ زیادکردنی بواری مادی و پەروەشتی کارمەندەکان.

• گۆرپینی شوینی کارمەندەکان و گواستەنەومیان لە کارێک یان فەرمانگەییەک بۆ کار و فەرمانگەییەکی تر.

• گۆرانکاری تەکنەلوژی لە چاکردن و گۆرپینی ئامێرەکان و شینواری نوێ لە کارکردن.

• گۆرپینی شوینی فەرمانبەرەکان و بەرزگەردنەومیان بە پێی پەسپۆرپەکان لە کارەکانیاندا یان پەرەپێدانی جۆرەکانی دامەزراندن لە کاتی کردنەووەی لقیکی نوێی کار بە ھەمان شیوە لە کوالیتی کۆمپانیا لە ولات یان شار یان ھەرێمیکی تر.

لە کاتی دروستبوونی کیشەییەکی تایبەت بە کۆمپانیاکە وەک دابەزاندنی ئاستی بەرھەم ھێنان یان خراپی پەيوەندییەکان یان لاواری پلەیی گێڕگێکردن لە بازاردا یان .. ھتد) پێویست دەکات راھێنان بە کارمەندەکان بکریێت.

رێگاکانی دیاریکردنی پێداویستیەکانی راھێنان

سێ رێگا لە بەردەم پەسپۆری راھێنانەکەدا ھەیە بۆ دیاریکردنی پێداویستیەکانی راھێنان:

رێگای یەكەم- شیکردنەووەی سیستەم: لەم رێگەییەووە وەلامی ھەریارێکی گەرمەمان دەستدەکوێت کە بریتیە لە کۆ و لە کۆی پێویست بە راھێنان دەکەن؟

له چ فرمانگه يهك يان لقيك يان به شيك؟

ريگاي دووهم- شيكردنه وهى جوړى كاره كه: نه مه شيان به
وه لامدانه وهى پرسيارىكى ترى گرنگه كه برىتیه له:

جوړى راهينانى پيويست و داواكړاو چيه؟ كارامه يى - زقېل
ناراسته كان؟ پاشان كرداره كه يان به شيك له نهر كه كه كامه يى
پيوستى به راهينانه!

ريگاي سيهم- شيكردنه وهى تاكله كه: نه مېش به رولس خي
وه لامى پرسيارىكى گرنگ ده داته وه كه برىتیه له چى و كى پېنښ
به راهينانه؟

پونکردنه‌وهی ههرسی رینگاکه له‌م وینه‌یه‌دایه

شیکردنه‌وهی سیستهم

پیداوینسته‌گانی راهینان له کوین

کارامه‌یی و کاریگه‌ری راهینان

کی پینویتی به‌راهینانه
پیداوینسته‌گانی راهینان کامانه‌ن

شیکردنه‌وهی کار

شیکردنه‌وهی تاک

رېځگای په کهم: شیکردنه وهی سیستم

نامانجی رېځخستنی گونجاندنی نهو پلانانه په که دانراون بو خولگی
(پلانی کارکردن و کاریگه ریتی نهو رېځخستنه و دمستنی شان کردنی
که موکورتیه کان و چاککردنیان) بو نه وهی کاریگه رتر بیت.

نهرکی جیبه جیکردن و رېځخستنی نهو پلاننه ده که ویتنه سهرشلی
بهرپرسی راهینانه که نه ویش به هه لسانی به لیکولینه و مو شیکردنه و مو
نهم سهرچاوانه (نامانجه کانی کومپانیا، بناغهی رېځخستنه کانی
سیاسهت و دهرهاویشته کانی (السیاسه ولوانحها)، هه یکه لی کاره کانی
(الهیکل الوظیفی)، هیزی کار و تایبه تمه ندیه کانی کومپانیا، پله کانی
کارامه یی، نیستیغلل کردنی نهو که مرسته تانه ی له بهر دمستلن
رېځخستنی که سیکی گونجاو که نهم شتانه ده گریته وه (پاداشت - موچ
- په یومندیه کان - په یومندی نیوان سهر وک کارو هاورپیکان - متانمیر
- بهریرسیاریتی - له کوتایدا جوری نهو گورانکاریانیه ی له
سهرچاوه کانی پیښودا رویداوه).

رېځگای دووهم: شیکردنه وهی کاره که: نامانجی دیاریکرنه
ناستی کارامه یی و زانیاری تاکه کانه بو پیوانه کردنی داواکاریه کان و
به دمست خستنیان نهم کارمش به لیکولینه و مو شیکردنه وهی کومله
سهرچاوه که دمکریت له وانه:

﴿موسفکردن پان باسکردنى كارمكه، موصافاتى داواكراو له كهسهكه،
نامانجهكانى كارمكه، بوارمكاني ناكامهكان، نهداى كارکردن، نهو
گورانكارى و چاكسازيانهى بهسهر نهو سهرچاوانه دا ديت﴾.

پنگاي سييهه : شيكردنهوهى تاكهكان :

نامانجى ناسينى جوړى نهو زانيارى و كارامه يانهيه كه تاكهكه بؤ
راپهړاندنى كارمكه پيوستى پييه بؤ نهوهى ناستى كارکردن و بهرهم
هيئاننى زيادبكرت و پالنه ره فرمانى و كهسيتهكهى تييربكرت.

له بهرنهوه بهرپرسى راهيئانهكه ليكولينهوه له سهرنهو شتانه دهكات:

موصافاتى اجوريتى: ﴿ تاكهكه بؤ كارمكه، تواناكاني، شاره زايى،

كارامه يى، تايه تهنديه كهسيتهكان كه تييدايه، ناراسته و پالنه رهكانى،
ناماده يى بؤ فيربون، نهو پيداويستيانهى دميهوئيت بيرى بخاته وه، ناستى
زهرى، تهمهن و پمگمزي تهنديروستى گشتى، لايه نى هه لسوكه وتى تاكهكه
بؤ زانينى ناستى تيكه لبونى له گهل هاوړپكاني و ناماده بونى بؤ هاوكارى
كردنيان.

پروگرامه كاني ديارى كردنى پيداويستيه كاني راهيئان :

سې پروگرامى زانستى هميه بؤ دياريكردنى پيداويستيه كاني راهيئان
بريتين له :

به كم : پروگراميكى ئاسايى :

نهم پروگرامه زورنك له شيوازمكاني پيداويستيه كاني راهيئان له
خوى دمكرت بهلام سهرنج دمخاته سهر چوار شيواز كه بهم شيويهيه:

• شیوازی په کهم: پشت به روپیوکردنی پيداويستنه
پرايښانه که ده به ستيت و د هروا زده کيشه بو ديار يکردنی ناستی زلم
کارامه يی تاکه که و نابسترېته وه به نه دای راسته قينه ي تاکه که.

• شیوازی دووهم: سهرنج دهخاته سهر ليکولېنوهوم
کارامه يی تاکه که و ديار يکردنی تواناگان نابسترېته وه به
راسته قينه ي تاکه که.

• شیوازی سييه م: سهرنج دهخاته سهر شيکردنه وهی فرم
گرنگی به شیوازی دهستپيکردنی دهدات.

کوټاشیواز: بریتیه له شيکردنه وهی نه داکان سهرنج دهخاته
دهرچونی جوړی کارو کرداره که و کارامه يان بو نه و دهست
دهستده که ویت بو هه مو کارپک.

دووهم: پرؤگراميکی پيوانه يی بو ديار يکردنی پيداويستنه
پرايښان

نامانجی نه م پرؤگرامه جياکردنه وهی هه لويسته کانه له نيول
ساتانه ي پيويست به پرايښان ناکات.

به و شیومه پيښمايی تواناگان پرايښانه که دهکريت نه م شیوازی
حهوت ههنگاو جيبه جی دهکريت؛

(۱) ديار يکردنی لایه نه لاوزه کان له نه دا دا.

۲) پۇلىنكردى كىشەكان بە پىي ناستەكانى ﴿تاك - كارەكە دىزگا
يان رېڭخراۋەكە - سىياسەتى گشتى﴾ مەبەست لە سىياسەتى گشتى نەو
رېڭرپانەپە كە دېتە بەردەم رېڭخراۋەكە.

۳) پۇلىنكردى كىشەكان بە پىي ھۆكارەكان يان سەرچاۋەكانيان وەك
كەمى كارامەپىي و پالئەرو كارىگەرە ژىنگەپەكان.

۴) پۇلىنكرنى ھەلۋىستەكان بە پىي ناستى نەو مەترسىە چاۋمروان
كراۋانەپى رۈبەرۈ دەبىتەۋە لە كاتى راپھىنانەكەدا بۇ نەونە؛ دىتوانرېت
كىشەپى كەمەترخەمى ناستى جىبەجىكردى فەرمانبەران بۇ كارەكانيان
بە راپھىنان چارەسەربكرېت بەلام ئەستەمە بتوانرېت كىشەپەكى
سىياسى گشتى بە راپھىنان چارەسەربكرېت، لىرەۋە جىاكرەنەۋە بۇ
جۈرى نەو كىشانە دەكرېت كە دىتوانرېت بە كرىنەۋەپى خولى راپھىنان
چارەسەربكرېت.

۵) پۇلىنكردى ھەلۋىستەكان بە پىي ئەگەرەكانى گۆرانكارى نەو
سەرچاۋانەپى ھەلۋىستەكەپان دروستكرەۋە كە برىتىن لە چوار بوار
﴿تاكەكان - سامانەكان(موارد) نامانچ و چوارچىۋەپى دىزگاپى - سنورى
دىزگاپى﴾.

۶) پۇلىنكردى ھەلۋىستەكان بە پىي چوارچىۋەپى كات ئەمەش
دىارىكردى كاتىك دىگرېتەۋە بۇ ئەنجامدان و گەپىشتن بە نامانچەكان لە
راپھىنانەكەۋ دىارىكردى كاتى دىركەۋتىن داھاتەكان لەۋ راپھىنانەۋ
ماۋەپى خاۋى نىۋان دىركەۋتىن پىداۋىستىپەكان و دىركەۋتىن داھاتەكان

کارامه‌یی راهینانه‌که دمرده‌خات به‌لام زیادکردن و دریژکردنه‌وی بون
راهینانه‌که ناماژه به کاریگهرنه‌بون راهینانه‌که ده‌کات.

(۷) دیاریکردنی جوړی (ماهیه) پیداو یستی‌ه‌کانی راهینان له
رۆشنایی هه‌نگاو‌ه‌کانی پیشو له روی شوینه‌کانی پیوستیه‌کانی
و بارستایی نه‌و بۆشایه راهینانه‌ی هه‌یه له روی ژماره‌وی
دیاریکراو و ناو‌پرۆکی بابه‌ته‌کانی راهینانه‌که له روی ناسین و کرم
داواکراو.

سییه‌م: پرۆگرامیکی سه‌رکه‌وتو بۆ دیاریکردنی پیداو یستیه
راهینان:

نهم پرۆگرامه‌ش له جه‌وت هه‌نگاو پیکدی‌ت که بریتین له:

(۱) نامانج له دیاریکردنی پیداو یستی‌ه‌کان زیادکردنی زانیاری
کارامه‌یی یان پیشخستنی لایه‌نی‌که.

(۲) دیاریکردنی بۆشایه‌که له نیوان جیبه‌جی‌کردنی ئیستاوه‌که
پیکراوه‌که‌دا له ریگای :

• دیاریکردنی شیوه‌ی کاره‌که.

• شیکردنه‌وی کاره‌که بۆ زانیی پیداو یستی‌ه‌کان و جیبه‌جی‌کردنه‌

• دیاریکردنی ناسته‌کانی جیبه‌جی‌کردنی زانیاریه‌کان.

• شیکردنه‌وی نامانجه‌کانی هه‌لسه‌نگاندنی سالانه.

• شیکردنه‌وی نه‌و هه‌لو‌یسته نارجه‌تانه‌ی له کاتی نه‌جانه‌

راهینانه‌که دمرده‌که‌ویت .

- شېگردنەمەوى داواكارى و پېئويستىيەكانى بەرزبۇنەمەوى پلە.
- جاوپىكەوتن لەگەل فەرمانبەرى كارمكە.

(۲) دېھارىكردنى ئامانجەكان لە رېگای سەرنج خستەنسەر تاكەمكەو كارمكەو دەرچومكانى كار.

(۴) سەرنج خستەنسەر پەيۋەندى نىۋان جىبەجىكردن و داھاتى ئامانجە پىكراومكە (المستهدف).

(۵) پېۋانەكردنى ئاستى سەركەوتنى رايھىنانەكە لە پەركردنەمەوى بۇ شاھەكە.

(۶) گۆرپىنى پىداۋىستىيەكان بۇ ئامانجى رايھىنان گرنگترىنيان؛

- زانىن و شارمزاىى لە كارمكە.

- كارامەبى لە جىبەجىكردنى كارمكە.

- تواناى سەركەوتن لە بەدپەيئانى داھاتى داواكاراو (المخرجات المطلوبة).

- ھاۋكارىكردن و رېكەوتن لەگەل كارى ئەۋانى تر لە رېكخراومكە.
- خۇگونجاندىن لەگەل فەلسەفەو دوربىنيەكانى پېئويستىيەكانى رېكخراومكە.

(۷) لە كاتى نەخشەدانان بۇ رايھىنانىك پېئويستە رەچاۋى ئەم خالائەى لای خوارمەو بېين؛

- ئاستى رايھىنەرمكە.

- زنجىرەبى لە بابەتى رايھىنانەكەدا (رېزبەندى لە بابەتى رايھىنانەكەدا).

• ههنگاونان له بابته سوکه گانه وه بهرمو بابته قورسه کان.

• به شداری پیکردنی راهینراومه که.

• کارامه یی راهینه ره که.

• ناماده کرنی پیداو یستیه یارمه تی دهرمکان بو راهینانه که.

ریگریه کانی (الشکالیات) دیاریکردنی پیداو یستیه کانی

راهینان

یه کهم: بۆچی له زۆرینه ی دهرگا و ریخراومه کاند پیداو یستیه

راهینان به شیومه یه کی زانستی دیاری ناکریت؟

ودلامدانه وهی نه و پرسیاره له م بنچینانه ی خوارمومدایه به کورتی:

• تیینه گه یشتنی لیپرسراوانی کارگیچی دهرگا و ریخراومه کان بو گرگ

دان به پیداو یستیه کانی راهینان.

• په له کردن له جیبه جیکردنی پرۆگرامه کانی راهینان کتک

ریگه نادات به چاومروان کردن بو دیاریکردنی راسته قینه ی (هله)

پیداو یستیه کانی راهینان.

• گرنگیدان به چهنیدی نهک چۆنیه تی بهرنامه کانی راهینان

گرنگیدان به ژماره ی نه و راهینه رانه ی له خولی راهینانه که دا دهرمه

نهک گرنگیدان به و زانیاری و کارامه یی و رهوشتانه ی فیری دهن له

خوله که دا.

• راسپاردنی کاری راهینانه که به کهسانی کهم نه زمون و نه شاره زانه

بواری راهیناندا.

• سەر جاومگانی تېخون (عناصر التکلیف).

• تېروانىيىكى سادە لە لايەن دەستەى بالاى کارگىرى بۇ پرايىنانەگەو
گرنگى نەدان بە بەشداربوەگان بۇ ئەوۋى خولەگە سەرگەوتوبىت
پىۋىستە ھاۋاكارىيەكى تەواۋ لە نىۋان بەشداربوۋان و دەستەى کارگىرى
ھەبىت.

• بەرپرسانى پەيوەندى دار لە نەخشەو بەدواداچون بۇ پرايىنانەگە.
دوۋەم: بۇجى پىرۋگرامەگانی پرايىنان لە زوربەى پىكخراۋو
بىزگاندە ھەمان بابەتن و دوبارە دەبنەو؟

وەلامى نەوېرسىيارە دەگەرپتەوۋە بۇ ئەگەرئىك لە تەنىشتىەوۋە
پىستەگىش ھەيە گە برىتيەلە :

پىداۋىستىيەگانی پرايىنان يەك شتەو بەھەمان جۆر دوبارەدەبىتەوۋە لە
كاتىگدا پىۋىستە ناگادارى نەوېبىن گە ئەو پىداۋىستىيانە جۆراۋجۆرەو
ھەمبشە لە گۆراندایە بەھۆى گۆرانی بارودۇخەگان. شىۋەگانی کارکردن
يان ھاگسازى کردن و پىكکردنى يان نوئى کردنەوۋە لە گۆراندایە
ھونەرپەگاندا ھەرومەھا ھاتنى فەرمانبەرانى نوئى و بەرزکردنەوۋە
فەرمانبەرە كۆنەگان و زىادىۋونى ژمارەى فەرمانبەرە خاۋەن بەھەرەگان.

لەبەر ئەم ھۆكارانە دىيارىکردنى پىداۋىستىيەگانی پرايىنان كارىكى
بەردەوامى پەيوەندىيەگانىيان وەك پەيوەندى ھەمو كارىكى كارگىرى
ۋايە گە بەردەوام سىفاتەگانی پىۋىستى بە بەردەوامى و ھەمەجۆرکردن
ھەيە.

كهواته پئويست دهكات ئەم كارە زۆر بە وردى لىكۆلىنسە
شيكردنەو و تىروانىن بۆ ھەمو بارىك يان ھەلوستىك بە جياحيا بكن
بۆ نمونە: لە پرۆژە پيشە سازىە كاندا رايھينانى راستەوخۆ لە كتر
كار كردندا بەرادەىيەكى زۆر كاريگەريەكى زياترى ھەيە لە ھە
رايھينان كردن لە دەرەو وى كارەكەو پاش رايھينان لە سەر كارەكە
رايھينانى دەرەكى ديت كە بە تەواو كەرى رايھينانە راستەوخۆكە لە كتر
كار كردندا ديت.

سەيھەم: تەنانەت لە كاتى ديارى كردنى پيداويستىەكانى رايھينانە
بۆچى رايھينانەكە ئەو پيداويستىانە ناگریتە خۆى؟
وھلامى سەرەكى بۆ ئەم پرسىارە برىتيە لە :

ئەو پيداويستىانەى ديارى دەكریت بۆ رايھينان بەشيتوى جە
ئامانجىكى ديارى كراو دانەنراو كە ئەمەش شتىكى گرنگە جوع
ديارى كردنى ئامانجى رايھينانەكە بەرونى لە دارشتنى كات و جەنبتى
جۆریتىەو ھەگرنتى سەر كەوتنى ئەو ھەولانە دەكات كە لە بەرنامە
رايھينانەكەدا ھەيە لە رێگەى نەخشە دانانى پرۆگرامەكەو ديارى كرنە
بابەتەكان و ھەلبژاردنى رايھينە رەكان و جيبە جيب كردنى پرۆگرامەكە
سپۆنسەر كردنى و ھەلسەنگاندنى ئاكامەكانى بەرھەم گەشتن بە نامە
دەتبات

چوارەم: كەم تەرخەمىيەكى بەرچاوپرون ھەيە لەو زانیاریانە
رايھينانەكە پششى پى دەبەستىت لە ھەندىك دەرگاكان.

ناپا دەبىت ھۆى كەمتەرخەمى لە كۆكردنەھەى زانىارى تەواو بۇ
راھىنانەكە چى بىت؟
وہلامەكەى لىرەدايە:

• كەموكورتى لە پىكخستنى زانىارىيەكاندا.

• پىتگوپخستن لە بەكارھىنانى ھۆكارە نويپەكان بۇ كۆكردنەھەى
زانىارى پىويست.

• كەمى ھۆشيارى و وريايى لىپرسراو يان بەريومبەرى خولەكە بۇ
گرنگى ئەو زانىارىيانەو سەرکەوتنيان.

• لەوانەيە زۆرى زانىارىيەكان و جۆراوجۆريان وای لە راھىنەرەكە
كردبىت نەتوانىت ھەمويان كۆبكاتەھەو پىكيان بخات.

• ھاوكارى نەكردنى ئەو ھەرمانبەرەى ھەلدەستىت بە ئەنجامدانى
ئەھوكارە (واتە كۆكردنەھەى زانىارى تەواو لەسەرخولەكە) كە
بەسەرچاوەيەكى گرنگ دادەنرىت بۇ دەستخستنى زانىارى پىويست و
ھەستان بە جىبەجىكردنى چالاكى راھىنانەكە.

• لە راستيدا ئەم كارە زۆر ئەركىكى گرانە بەلام جگە لەو ھۆكارى
يارمەتيدەرى زۆر ھەن كە كاردەكەن بۇ سوكردى ئەو.

ئەركە گرانە كردارەكانىش برىتين لە:

(۱) ھەبونى چەند پىگايەكى زۆر بۇ كۆكردنەھەى زانىارىيەكان كە
ھەندىكيان بە ئاسانى و خىرايى ناسراون.

(۲) زۆربەى زانىيارىيەكان لە سەرچاۋە لقيەكاندا امصارىنىڭ
دەستدەكەون لە دەرخستەو ھايىل و راپۇرتەكان.

(۳) زۆر بە دەگمەن تەنھا كەسنىڭ بە تەنیا ھەلدەستىت بە نەنجام
كارى كۆكردنەۋەى زانىيارىيەكان بۆيە دەتوانرىت چەند كەسنىڭ بېكە
نەو كارە نەنجام بىدەن.

(۴) زۆربەى زانىيارىيەكان كاتى وا ھەيە بۆ شتىكى تر بەسودىنى
لەگەل ديارىكىردنى پىداۋىستىيەكانى رايىنانەكە نەمەش نەو كۆنم
كات و پارديە دەرەخات كە لە كۆكردنەۋەى نەو زانىيارىيانەداخ
كراۋە.

(۵) لەوانەيە ھەمو نەو زانىيارىيانەى كۆكراۋەتەۋە پىۋىست بەپا
جارنەكات بەلكو دەتوانرىت لە چەند ئاستىڭدا كۆبكىرتەۋەپە
لپىرسراۋى رايىنانەكە دەتوانىت پۆلىنىيان بكات بەپى ج
گرنگىيەكەى و سەرنج بخاتە سەرگرنگىرىنىيان پاشان گرنگىر.

پىنچەم: بۆچى لە كاتى ديارىكىردنى پىداۋىستىيەكانى رايىنانە
رودەدات؟

بەشىۋمىيەك بەرپىرسانى كارگىرى بۆيان دەرەكەۋىت نەو شتانە
پىۋىستى رايىنانەكە زانراۋەو ئامادەكراۋە جياۋازە لەو شتانەى لە ۋا
پىۋىستن؟

بەكورتى ۋەلامەكەى لىرمەدایە؛

بیتوانایی له جیاگردنه‌وهی کیشهی راهینانه‌که و کیشه‌کانی تر کیشهی
راهینان نه‌توانریت له ریگهی راهینان پیکردنه‌وه چارسه‌ربکریت به‌لام
کیشه‌کانی تر به چند ریگاو شیوازیك دمتوانریت چارسه‌ربکریت که
هیچ به‌یومندییه‌کی به راهینانه‌وه نیه.

به پنجه‌وانه‌وه له‌وانه‌یه راهینان زیانیان زیاتر له قازانج پیبگه‌یه‌نیت.
دمبیت راهینان ج سودیکی هه‌بیت بو فهرمانبه‌ریك کیشهی نه‌گونجانی
کاره‌کی هه‌یه له‌گه‌ل تواناو حه‌زمکانی نه‌ودا؟

چارسه‌ربکردنی کیشهی نه‌وه فهرمانبه‌ره له‌ومدایه بیخه‌یه‌سه‌ر
نه‌وکارهی ده‌گونجیت له‌گه‌ل حه‌زمکانیدا پیش راهینان پیکردنی!

له‌وانه‌یه کیشهی کارگه‌یه‌ک له که‌می به‌ره‌م هیناندا هوکاره‌کی
بگه‌رپته‌وه بو که‌می پاداشتی کریکاره‌کان نه‌ک که‌می شاره‌زیان بو‌یه
چارسه‌ربکردنی کیشه‌که له چاکردنی باری دارایی کریکاره‌کاندایه نه‌ک
راهیان پیکردنیان!

له‌به‌رنه‌وه دمبیت زور به‌وردی جیاوازی بکه‌ین له نیوان نه‌وه کارو
ساتانه‌ی له ریگهی راهینانه‌وه چارسه‌ربکردنی له‌گه‌ل نه‌وه کارو
ساتانه‌ی پیوستیان به چارسه‌ربکردن هه‌یه له ریگهی تر جیاواز له
راهینان!

شه‌شه‌م: بوچی هه‌ندیك له تاکه‌کان سه‌ره‌رای گرنگیدان به
گه‌شه‌کردنی ناستیان و به‌هیزکردنی تواناکانیان گرنگی به
پرؤگرامه‌کانی راهینانه‌که نادم؟

وہلامہ گھشی نەمەییە:

لەبەرئەوێ تاکەکان باوەڕیان بەووە نیە ئەو پرۆگرامی ڕاھێنانە
بۆیان پیشکەش دەکەیت پێداویستیەکانیان بۆ پرېکاتەووە چونکە
قەناعەتی نەوان بەرپرسەکانیان لە گاتی دارشتنی بەرنامە
ڕاھێنانەکەدا پرسیان پێنەکردون چیان پێویستە بۆ ئەوێ ڕاھێنانە
لەسەر بکەن؟ تەنانت گوێیان بۆ پێشنیارەکانیشیان نەگرتووە!

تێنەگەشتنی تاکەکان لە گۆڕینی ڕەفتار و بیرکردنەوەیان
بەشداری کردنیان لەو ڕاھێنانەدا ھۆکاریکی ترە بۆ ئەوێ گرنگ
ڕاھێنانەکە نەدەن!!

کەواتە ئێمە پێویستیەکی زۆرمان ھەیە بە ھاندانی تاکەکان
بەشداریکردنیان لە ڕاھێنانەکاندا چونکە ئەووە بەیەکیک لە
سەرەکیەکانی ڕاھێنان دادەنرێت کە یارمەتیدەریکی باش دەین
گۆڕینی ڕەفتاری تاکەکان بەو ئاراستەییە بەرمو زیادبونی بەشداری
بەدی ھێنانیکی ئەرینی بۆ ئامانجەکانی ئەو ڕاھێنانە دەرگە
پێکھراوەکە بۆیانی دەکات.

ھەوتەم: بۆچی زۆربەی کات ڕاھێنانەکان شوێنەواریکی بێ
پێوە دەردەکەوێت لە پوی گەشەپێکردنی ئاستی کارامەیی و ڕەفتار
باشکردنی کرداری تاکەکان لە کاتییدا باشترین ئاستە لە زۆر
تاکەکان لە پوی زانیاریەووە؟
وہلامی ئەم پرسیارەش لێرمدا:

لەمەرنەوێ تێگەشتنی لێپرسراوی کارگیری فەرمانگە کە یان
 پێکخراوەکە یان کۆمپانیاکە بۆ واتای رەهینان لە دیدو بۆچونی ئەودا
 بریتییە لەو بیروکانەی کە ئەوان دەیانەوێت کرداری لەگەڵدا بکەن.
 ئەمەش لە خۆیدا بۆچونێکی هەڵەییە چونکە واتای راستەقینەی رەهینان
 ئەو کردارە پێکخراوە بەردەوامەی تاک دەگریتهوه لە هەموو بوارەکانی
 ژيانیدا ﴿کەسایەتییەکی - ناراستەکانی - هەڵسوکهوت و پەفتارەکانی
 - ناستی زانیی ..... هتد﴾، نامانچیشی ئەنجامدانی هەندێک گۆرانکاری
 دیاریکراوە کە بریتین لە ﴿پەفتاری - هونەری - بیرو ژیری﴾ بۆ
 بەهێزکردنی ئەو بوارانەی کە لە ئێستادا یان لە داھاتودا تاکە
 پێویستی پێیەتی یان ئەو کارە پێی پادەسپێردرێت پێویستی بەو رەهینانە
 هەبێ.

ئەمانەش هەمویان لە گۆتایدا سودێکی باشیان دەبێت بۆ تاک و
 کۆمپانیاکەش و یارمەتی دەرێکی باشیش بۆ زیادکردنی بەرھەمەکانیان و
 گەشەپێکردنی کۆمەڵگا.

تێروانینمان بۆ رەهینان دەبێت تێروانینێکی پێکخراوەیی ﴿یاسایی﴾ بێت
 چونکە رەهینان لە خۆیدا بریتییە لە چەند بەشێکی پێکوپێک لە یاسا لەناو
 خۆیاندا پەکتری دەرئەوێ کارپێکەری دەرئەوێ سەرپەکتر.
 هەروەها پێکدەبێت لە گوزەر (مدخل) و کردار و دەرچە (مخرج) خزمەتی
 چەند نامانچێکی دیاریکراو دەرئەوێ کە لە ژینگەییکی دیاریکراو بونی هەبێت
 ناوکیە ﴿کۆمپانیاکە یان دەرگاکی﴾ لە ناو خۆیدا.

يان دهره كيه «كۆمه لگا» كارامه دهبىت له گه ئيداو كارىگەر بولمىش
كارىگەرلىشى دهرىته سهر.
كهواته تىگه يىشتى راسته قينه و دروست بۇ پاهىنان لاي كارگىرى دهبىت
شيوه ي كارىكى پىكخراوو كۆمه لى بىت واته كۆمه له كارىكى پىكوبىت
به شدارىكردنى سهرۆكى دهرگا يان ههرمانگه يان پىكخراومكه له گه ل دهبىت
كارگىرى و به پراويز كردن به نه و كه سانه ي به شدارى پاهىنانه كه نمكەن پراو
بۇ داده نرىت بۇ زياتر پىشخستنى كارو چالاكيه كان و به رزكردنه وهى لى
كارامه يى و زانستى تاكه كان له ههمو بواره كاندا.

بابه تی سییه م

رِیْگاگانی رَاهِیْنان

نوسین وئاماده کردنی

م: صلاح الدین جیلح

پیشہ کی

پاہینان بریتیه له کرداری دهوله مہندکردنی تاکہ کان یان کومہلک
بہ زانیاری و شارمزی و کارامہیی له ریڭاگانی ئەداو سلوک تار
نہوی ئەو تاکانہ یان کومہلانہ توانای ھەستان بہ راپەرانی
کارمکانیان ھەبیت.

بۆ ئەوہی بہ راپہینان بگہینہ ناستی داواکراو پیویستہ گرنگ
زانینی ریڭاگانی راپہینان بدریت کہ بہ ھۆیہوہ دەتوانین بگہینہ
ئامانجانہی نہخشہی بۆ کیشراوہو ئامانجہکانیش تہنہا نوسین
کاغەز نامینیتہوہ.

بشت بہ خوا لەم بابہتہدا شارەزای گرنگترین ریڭاگانی راپہینان
جیھانی راپہیناندا دەبیت.

سەرمتا بابین تیشک بخەینہ سەر تیڭەیشتن له ریڭاگانی راپہینان
نہو پیومرانہی ریڭای راپہینانی پی ھەلدەبژێردریت سەر
نمایشکردنی گرنگترین ریڭاکان بۆ ناسینی راپہینان و کە
بەکاری بہینین لەگەڵ جیاکردنہوہکان و عەیبەکانی.

لە کوتايشدا باس لە ھەلسەنگاندن بہ ھەر چوار ناستەکە یەوہ دەکەین

پېناسه‌ی رېځگانې راهېنان :

د متوانين رېځگانې راهېنان پېناسه بکھين بهووی نهو شينوازانميه که
رېنمايې کارده‌گه‌ن و جيبه‌جېکردنې راهېنانه‌که رېکده‌خه‌ن بو گمېشتن
به‌چه‌ند نامانجېکي ديارېکراو.

بنچينه‌کانې (پېوانه‌کان) هه‌لېژاردنې رېځگانې راهېنان:

بو ديارېکردنې رېځگانې راهېنان کو‌مه‌له بنچينه‌په‌ک هه‌په له‌وانه ،

۱. لېهاتوېي راهېنهر

۲. شوېنې راهېنان

۳. کاتي ته‌رخان کراو

۴. نامانجه‌کانې کارخانه‌که

۵. بابته له‌قيه‌کان

۶. تواناي راهېنراوه‌کان

۷. دابېنکردنې پېداوېستيه‌کان

۸. ژماره‌ی راهېنراوه‌کان

کرنگترين رېځگانې راهېنان

به‌که‌م : وانه‌پېژي ﴿المحاضرة﴾

پېناسه‌که‌ی: گفټوگوږپه‌کي نيمچه فهرميه پېکديت له زنجيره روداوېنک
يان راستيه‌ک يان تيگه‌يشتنې کو‌مه‌له بنه‌مايه‌ک راهېنهر هه‌لدستېت به
باسکردنې.

يان بریتیه له گهړان و باسکردن له کیشهیهك يان رڼوکرښه و
په یو منډیه کان.

که ی وانه بیژنی به کار دیت : له کاتی

- ۱ ناساندنی راهینراوه کان به بنچینه بیردو زیه کانی بابته که.
- ۲ پیدانی رینمای دهر باره ی گاره راپه رینراوه کان که له کاتی نه نجامدانی چالاکیه کانی داهاتودا به کار دین.
- ۳ رڼوکرښه وهی چوڼیه تی جیبه جیگر دنی بنه ماکان يان بنچینه کانی يان تیگه یشتنه کان.
- ۴ پیداجونه وه یان کور تکرښه وه یان رڼوکرښه وه یان دوپا تکرښه وه.
- ۵ زوری ژماره ی ناماد مېوان.
- ۶ ماوه ی قسه کردن يان رڼوکرښه وه کورته.

جیا که ره وه کان ﴿المزایا﴾

- ۱ ندبه ستریت هوه به کات و شوینکی دیاریکراو.
- ۲ ندبه ستریت هوه به ژماره یه کی دیاریکراو.
- ۳ له گهل پیداو یستیه کانی تردا به کار بهینریت.
- ۴ رده چاوی جیاوازی ناستی فیرخوازان بکریت.

عه یبه کان اخه وش:

- ۱ قورساییه که به تنها بکه ویت ه سهرشانی راهینه رده که.
- ۲ رولی راهینراوه کان تنها گوینگرتن بیت.
- ۳ نه گورینه وهی بیرو نوچونه کان له نیوان راهینه رو راهینراوه کاندا.

۴- بابەتەكە گونجاو نەبىت بۇ وانەبىژى كارامەكان.
دووم : نواندىنى رۆلەكان

پىڭايەكى كردارىە بۇ راھىنان نواندىنىكى خۇرسكە (تلقائى) بۇ
هەلۋىستىك لە خۇى دەگرىت بە پىنمايكردىنى راھىنەر لە پىڭاي دوكەس
يان زياتر جىبەجىدەكرىت.
كەى بە كاردىت ؟

دەتوانرىت پىڭاي نواندىنى پىڭاكان لە كاتى هەلۋىستىكى راھىناندا كە
كارىگەرى نيوان دوكەس يان زياتر لە خۇدەگرىت بە كاربەينرىت.

جياكەرەوەكانى

- ۱- هەستكردىن بە واتاى رۆلەكان (ادوار).
- ۲- دەرختىنى شىۋازى نوى بۇ هەلۋىستىكەوت.
- ۳- سەرنج و لاساىكردىنەوەى بەرامبەر.
- ۴- لە سەرمتاۋە سەرنجى راھىنراۋەكان داگىربكات.

عەببەكان ائارىشەكان

- ۱- ماۋەكەى درىژخايەن بىت.
- ۲- لەوانەيە راھىنراۋەكان هەست بە دلتەنگى بىكەن ئەگەر زانىارپىيەكان
جياواز بىت لەو رۆلەى پىيان بەخشاۋە.
۳- نەگونجاندىنى رۆلەكان لە زوربەى كاتدا.

سىيەم : لىكۆلىنەۋە لە بارەكە ادراسه الحاله

برېتية لە بەشدارى پيكردى رايئىراۋەكان لە كردارى رايئىنانەكان بە
شيۋمىيەك رايئىنەر كيشەيەك يان دياردمىيەكى واقى كە لە كۆمىگى
بلاۋە دەخاتە بەردەستىان و داوايان لىدەكات پيگەۋە بەشدارى بىگىنە
لىكۆلىنەۋە گەيشتن بە چارەسەرى گونجاو بۇيان لەگەل باسكەرنى
لايەنى نەرينى و نەرينى و پيشنيارو وەسيەتەكان بۇ ئەو بىگىنە
خراۋەتە بەردەستىان.

كەي بەكاردىت؟ لە كاتى

- ۱- گەشە پيكردى تواناكان لە موناھەشەكردنىكى قول بۇ ھەلۋىستەكە.
- ۲- گەشە پيكردى توانا لەسەر بىر ياردان لەسەر شتەكان واتە چارەسەرگىز
كيشەكان.
- ۳- بەرھەم ھيئانى بىنەماكانى كارگىرى.
- ۴- گەشە پيكردى كارامەيى لە پەيوەندىيە كۆمەلايەتەكان.

جياكەرەۋەكان

۱. بەشدارى پيكردى ھىر خوازان.
۲. واقى حالەتەكە.
۳. بىنىنى لايەنەكانى كيشەكە.
۴. بىرگەرنەۋەمىيەكى رىكۆپىك.
۵. پارىزگار يىكردن لە سەرنج رايكيشانەۋە (التركىز).
۶. خۇش و سەرنج رايكيش بىت.

غەيىبەكان

۱. كاتىكى زۇر. - ژمارىيەكى كەم.
۲. ئىمىنەيى لە چارەسەرەكاندا.
۳. چارەسەرەكان بابەتى نەبن.
۴. بەسوك سەيركردنى حالەتەكە.
۵. پىيۇست بە سەرنجىكى بەرزەدەكات.

چوارەم: وروژاندنى بابەتەكە ﴿العصف الذهنى﴾

رېڭاى وروژاندنى مېشك

- ۱- پىرسىارىك ئاراستەى كۆمەللىكى بچوك دەكات سەبارەت بە چۆنىەتى
هەل وگەوت لە كاتى رودانى روداويك يان كېشەيەك.
- ۲- داوايان لىدەكرىت بگەرپن بەدواى زۆرتىن چارەسەر كە لە تواناياندا
هەيىت.

- ۳- ھاندانىان بۆ يەگىرتنى بىرۆكەكانيان و رادەربىن لە نىوان يەگىرىدا.
- ۴- بىرۆكەكان لەسەر تابلۆيەك بنوسرىتەو بەخىرايى ئەوكاتەى كە
بىرۆكەكان دەردەچن.

كەى بەكاردىت ؟

رېڭاى وروژاندنى بىرۆكەكان بەكاردىت بۆ گەشە پىكردنى بىرۆكەو
چارەسەرە نوپىيەكان يان داھىنراومەكان بۆ كېشەكان و ھەرومە
گەشەپىكردنى تواناكان لە داھىنانداو ھاندانى رايىنراومەكان بۆ
بەشدارىكردن.

جياكەرەوۋەكان

يارمەتى داھىنانى بىرۆكەى نوپىيە نەگەر رېژەكەشى ۱۰% تىيپەرنەكان

عەيبەكان

۱- پىۋىستى بەسەرگىردەيەكە بۇ گروپەكە.

۲- دۇنيابون لە تىگەيشتى تەواۋى بەشداربوان بۇ بىرۆكە سەردىكى
دەرنەچونيان لە ئامانجەكە.

پىنجەم : گروپى گفتوگو

لەم رېگەيەدا كۆمەللىك بەشداربوان كە ژمارەيان لە (۲ بۇ ۱۰) كە
پىكىدەيت لە ژىرچاۋدىرى و رېنمايى سەرۆكى تىپەكەدا ھەلەمىز
پىشكەشكىردنى بۆچونەكانيان سەبارەت بە كىشەيەك يان بابەتلىك
بە شىۋەى چەند خالىكى ديارىكراۋ بۇ بابەتلىكى فراۋان.

كەى بەكاردەيت ؟ لە كاتى

- ۱- ديارىكردن يان ۋەرگرتنى بۆچونەكان و پىشكەشكىردنى سەبارەت
بابەتلىك كە ھىشتا نەگەيشتونەتە نەنجام تىايداۋ يەكلانەبومەتە
- ۲- ديارىكردن و رۈنكىردنەۋەى جياكەرەوۋەكان و عەيبەكان (لە
والعيوب) كە پەيوەستىن بە كۆمەللىك رېنمايىەۋە.
- ۳ سودومرگرتن لە شارمزاىى و زانىارى و پسپۇرپەكان.
- ۴ وروژاندىن و گرنگيدان بە بابەتلىكى ديارىكراۋ.

جياڭمەروەكان

- ۱- رېڭمەن بە بەشداريكردن لەگەل كۆمەلە گەورەكان بۇ ئەر بابەتەنى كە بە رېڭاكانى تر چارەسەرناكریت.
- ۲- رېڭاگەمكى خوشە بۇ رايەنان.
- ۳- گۆرەنكارىش دىمكات لە پىرۆگرامەكانى رايەنانەكمدا.

عەبەكان

- ۱- بەمى پىشەوايەكى شارمزا سود وەرناكریت لە رايەنانەكمە.
- ۲- لاوازى تواناى سەرکردەكمە لە چۆنىەتى ھەلسوكەوت كرىن لەگەل بەشداربوان.
- ۳- لاوازى سەرکردەى گروپەكمە لە ھاندانى رايەنراومكان بۇ بەشداريكردن.
- ۴- پىويستى بەكاتىكى زۆرە.

شەشەم : چارەسەر كرىنى كيشەكان

بىرىتە لەچەند كرىدار يان ھەنگاويك كەسى رايەنراو پىنى ھەندەستىت بەمىنى ئەو زانىارى و شارمزاىە پەيداىكرىدو ھە ئەنجامى بەشداركرىنى لە خولەكمدا بۇ زالبون بەسەر كيشەمەك و گەمىشتن بە چارەسەرى كۆنجاو پىنى.

دياريكردنى كيشەكە

- پرسىيارلە سەركىشەكە
- ناساندنى كيشەكە

شىكردنەۋەي كيشەكە

- كۆكردنەۋەي زانىيارىكان
- شىكردنەۋەي ھۆكارىكە

داھىنانى چارەسەرەكان

- پىشنىيارو كۆكردنەۋە
- بىزاركردن

جىبە جىكردن

- بىرىاردان
- جىبە جىكردنى بىرىاركان
- پىلانى كۆپىرلو

جياكەرەۋەكان

۱. سەرنجراكىش دەبىت.
۲. كارامەيى لە بىركردنەۋەدا بەدەستدەھىت.
۳. بەنەرمونىيانى ناسراۋە.
۴. بەكارھىنانى رۇداۋەكانى رۇزانە.
۵. متمانە بەخۇبون.
۶. سەرچاۋەي زۇرت دەبىت بۇ چارەسەرەكان.

عەبىھەكان

۱. لەوانىيە توشى بىتاقەتتە بىكات.
۲. پىۋىستى بەكاتىكى درېژە.
۳. لەوانىيە پىۋىستى بە كۆمەللىك پىداۋىستى ھەبىت دەستىمىگە.
۴. پىۋىستى بە سەرنج و تىبىنىيەكى زۆر وردو بەردىموم ھەبە.

بابه تی چواره م
هه لسه نگانندی راهینه که
نوسین وئاماده کردنی
د. عبدالله هنانو

نەم خستەمە بىردۆزى (كۈرىك باترىك) ۋە بۇ ھەلەسەنگانى
زانىن و بەكارھىنانى ناومرۇكەكەى و نمونە لەسەر
پىداۋىستىەكان و شىۋازەكانى راھىنان.

<p>جۆرى ھەلەسەنگاندن كاردانەومكان</p>	<p>ئاستى يەك (۱)</p>
<p>ھەلەسەنگاندنى كاردانەومكان لە رېگەى زانىنى ھەستى راھىنراومكان دەكرىت بەرامبەر بە راھىنانەكە يان فېربون بۇ نمونە؛ - ئايا راھىنراومكان ھەزىيان لە راھىنانەكە كىردو پىي دلخوش بون؟ - ئايا راھىنانەكەيان بە پەيومندى بە باتەكەوہ دانا؟ - ئايا كاتىكى بەسوديان برده سەر لەگەلى؟ - ئايا شوپن و شىۋازو كاتى راھىنانەكەيان بەدل بو؟ - ئاستى بەشدارىكردن - دلنىايى بون بە تاقىكردنەومكە. - تىكۆشانى داواكراو بۇ سودمەند بون لە فېربون. - ئەمۇ توانايانەى ديارە بۇ جىبەجىكردنى</p>	<p>وسى ف و تاپەتەتەكەنى راھىنان.</p>

کرداری بۇ فیربون.

<p>- نمونه یی : خشته ی به خته و مری</p> <p>- فۆرمی (تغذیه راجعة) سهبارت به</p> <p>کاردانه و هی که سیئی له سه ر تاقیکرنه و مری</p> <p>راهینان.</p> <p>- کاردانه و هی زارمکی بتوانریت بنوسریتته و</p> <p>شیبکریته و.</p> <p>- هه لسه نگاندن یان به خشینی نیشانه له</p> <p>راهینرا و ه کانه و به بۆ په یومندی له</p> <p>هنته رنیته و.</p> <p>- به خشینی راپۆرت به لیپرسر و</p> <p>له سه ر ئاستی به شدار بوان پاش گه رانه و بیان</p> <p>فه رمانگه که بیان</p>	<p>نمونه بۇ پیداویستی</p> <p>و شـــــــیوازه گانی</p> <p>فیربون.</p>
<p>- ده توانریت راسته و خو دوا ی ته و</p> <p>راهینانه که جیبه جیبکریت.</p> <p>- زۆر گرنگه بزانی که خه لکه که هه ستیان به</p> <p>بیزاری نه کردوه.</p> <p>- ده سته و تنی (تغذیه راجعة) و کاردانه</p> <p>زۆر ئاسانه.</p>	<p>په یومندی به</p> <p>بابه ته که و مو</p> <p>ئاستی کرداری.</p>

جوړی هه ټسه نگاندن	ناستی ۲
فیربون	وسه ف و ناسیته گانی هه ټسه نگاندن
<p>- هه ټسه نگانندن فیربون پیومری زیاده بونه له زانین پیش و پاشیش.</p> <p>- نایا راهینراوه کان فیری نهو شتانه بون که مه بهست بولی؟</p> <p>- نایا راهینراوه کان نهو شتانه بیان تاقیکردموه که مه بهست بو تاقی بکهنه وه.</p> <p>- ناستی نهو گوډرانکاری و پیشکه وتنه چنده که راهینراو پیش راهینان و پاش راهینان فیری بوه.</p>	
<p>- هه ټسه نگانندن و تاقیکردنه وه له لایمن راهینراوه دمگرت بو به شداربوان له پیش و له پاش راهینان به شیوه نمونه یی.</p> <p>- سهرمرای نهو هی کاتیکی زوریش دمگرت به لام دمتوانریت ریگهی چاوپیکه وتن بان نویسی تیبینی له پیش و له پاش راهینانه که به کار بهینریت.</p> <p>- دمیست شیوازه گانی هه ټسه نگانندن بهیومندییه کی پته وی هه بیت به</p>	نونه بو یلویتی و شیوازه گانی هه ټسه نگانندن

ئامانجه كانى فيربون.

- پيوانه كردن و شيكردنه وه دمتوانرئيت و
ئاسانه له ريگهي گروپه كانه وه.

- پيويسته نمره و پيودري راسته
دابئرئيت بو راهينراوه كان بو سنوردانان له
ترسي نه وهى نه كه ونه هه وه وه له كاتر
هه لسه نگانده كه.

- هه مو چاوپيكه وتنه كان ريپيئراوه له
ريگهي نه نته رنئيت و نوسين و
چاوپيكه وتني راسته وخو وه.

هه لسه نگاندن

وه سف و خاسيه ته كانى

- هه لسه نگاندى هه لسو كه وت له ريگهي پيومر كرنى ناست
جيبه جيكردى فيربون له كاتي كار كردندا، دمتوانرئيت نه
هه لسه نگانده راسته وخو دوا بخريئيت بو دواي راهينانه كه بار
دواي چوار مانگيئك به پيئي حاله ته كه

- نايا راهينراوه كان پاش گه رانه وهيان له راهينان نه وهى فيرئ
بون به كردارى جي به جئيان كردوه؟

- نايا نهو زانيارى و كارامه يهى فيرى بون به كاريان هئناوه؟
- نايا گوڤانكار يه كى ديارى كراو به راهينراوه كه وه دمر كه وتوو له

جالاکی و ئەدای پۇژانە؟

- ئايا گۆرۈنكارىيەكان لە ھەلسوگەوت و ھەربونى راھىنراوگەدا بەردەوامە؟

- ئايا راھىنراو لە توانايدا ھەيە ئەوھى ھەربى بۆھ باسى بکات بۆ خەلکى؟

- ئايا راھىنراو ھەست بەو گۆرۈنكارىيانە دەکات كە تەيدا پويداوھ لە ئاستى زانىارى و کارامەيدا؟

- پىويستى بەتەبىنى و چاوپىكەوتن ھەيە بەدرىزايى ماوگە لە پىناو ھەلسەنگاندنى گۆرۈنكارىيەكە و بەردەوام بونى.

- کردارەكانى ھەلسەنگاندن بە شىوھىكى خىرا متمانەى پىناكرىت چونكە كەسەكان بە جياوازی كاتەكان بە رىگای جياواز دەگۆردىن.

- دەتوانرىت کردارەكانى ھەلسەنگاندن لە شىوھى سىنارىۆ بکرىت بۆ راھىنراوگان بەپىي ئەو بابەتەى خويندويەتى و چەند پىوانەيەكى ديارىكراوى بۆ دانرابىت.

- لە وانەيە ھەلسەنگاندنى خۆيى سودى ھەبىت ئەويش بە بەكارھىنانى كۆمەلەك پىوانە كە بەوردى نەخشەى بۆ كىشراپىت.

- بۆچونى راھىنراوگە ئەمەش ئاماژەيەكى

نمونه بۆ
پیداوستى و
شیوازهكانى
هەلسەنگاندن

زۆرگرنگە ئەۋىش خۆيىيە و متمانەى زۆرى نىيە
بۆيە پىۋىستە بە رىگەيەكى پتەۋو دىارىكرار
پىۋانەبكرىت.

- پىۋىستە كردارەكانى ھەئسەنگاندن دوربىت لە
شىۋەى لىپرسىنەۋە و دادگايكردن چونكە نەۋە
ھۆكارىكە بۆ شەئەئاندنى بىرى راھىنراۋ
كارىگەرىشى دەبىت لەسەر كىردارى
ھەئسەنگاندنەكە.

- پىۋانەكردنى گۆرىنى ھەئسوكەۋت بە ھىنر
شىكردنەۋەى زۆر قورستە لە پىۋانەكردنى
كاردانەۋەۋە فىربون.

- سىستەمى ۋەلامدانەۋەى ئاسان و خىرا بەس
نىيە بۆ ھەئسەنگاندن.

- كارامەيى و ھاۋكارى كردنى چاۋدىرەكان بە
تايبەتى بەرپۆۋەبەرە بەرپرسەكان دو كارىگەرى
گرنگن بەلام كۆنترۆل كردنىان كارىكى قورسە.

- بەرپۆۋەبەردن و شىكردنەۋەى كردارەكانى
ھەئسەنگاندن كارىكى ئەستەمە ئەگەر
بەسىستەمىكى باشى نەخشەدانراۋو نوئى
نەبىت.

پەيۋەندى بە
بابەتەكەۋە
و ئاستى
كردارىتى

- هه‌سه‌نگانننى جيبه‌جيكردنه‌كان به‌شيوه‌ى
 كردارى زور گرنگه‌ چونكه‌ سودى جيبه‌ نه‌گه‌ر
 راهبىراو دواى ته‌واوبونى خوله‌كه‌ له‌ كاتى
 گه‌رانه‌وه‌ى بو‌ سهر كارمكه‌ى هيچ كارىگه‌رمكه‌ى
 نه‌بىت بويه‌ هه‌سه‌نگانن له‌و بو‌اردا به‌
 كارىگه‌رترين ريگا‌ دادفرىت نه‌گه‌ر جيبه‌ى
 ماملانىش بىت.

- هه‌سه‌نگانننى گوپىنى هه‌سه‌س وگه‌وت ئاساييه‌ نه‌گه‌ر له‌لايه‌ن
 به‌ريو‌به‌ر و لىپرسراوان يان راهبىراو‌م‌كانه‌وه‌ پشتگىرى و گرنگى بىلدا
 بويه‌ گرنگه‌ كه‌ له‌ سهرمه‌تاوه‌ بخريته‌ ناو بابته‌كه‌وه‌ و سوودم‌كانى نه‌و
 جو‌ره‌ هه‌سه‌نگانننه‌يان پى بناسيىنريىت.
 - هه‌سه‌نگانننى ناكامه‌كان له‌ ريگه‌ى پىوانه‌كردنى ئاستى كارىگه‌رم
 نه‌داى راهبىراو‌م‌كه‌ دم‌كرىت بو‌ به‌رام‌به‌رم‌كان و چوارده‌م‌ورمه‌كه‌ى (نه‌وه‌ش
 تافىكرنه‌وميه‌كى درنده‌انه‌يه‌).
 - به‌شيوه‌يه‌كى نه‌وونه‌يه‌ى پىوانه‌ى نه‌و نيشانه‌ سهرمه‌كيانه‌ له‌ نه‌داى
 راهبىراو‌ دم‌كرىت له‌ كارمكه‌ى يان دم‌زگاكه‌ى وه‌ك

﴿بارستاییه‌کان، به‌هاکان، ریژمی سهدی، پیوانه‌کانی سهریمم لیس
قازانجانه‌ی له ریگه‌ی وه‌به‌ره‌یینان و شته‌کانی ترموه دفتوان‌ریت به
شیوه‌ی هینده‌یی له ناستی نه‌دای دمزگایدا دیاری بکرت﴾ بۆ نمونه
﴿ناماده‌کردنی سکالا، جو‌له‌ی نه‌ندامانی کریکارمکان، خو‌خوارین
حاله‌تی سهرنه‌که‌وتن، به‌فیرۆدان، پاپه‌ندنه‌بون، گه‌شه‌کردن، توله‌
پاریزگاری کردن، به‌دیه‌یینانی بنچینه پیوانه‌یی‌ه‌کان و به‌دسته‌بینی
مارکه باوم‌پیکراوه‌کانه﴾.

[illegible]

<p>نمونہ - پیداویستی و شہنواز مکانی ہلہنگاندن</p>	<p>- لہوانہیہ زورینہی نہو پیوانانہ پیشتر بونین ہہبویت لہ ریگای ریگخراوو دمزگاکانی تابیت بہ کارگیڑی و ریگخستنی راپورتہکان. - دمتوانریٹ ململانی بکریٹ لہ دیاریکرنی کام لہ شتانہ پھیومندی ہہیہ بہ موداخہلکان</p>
--	---

کاریگهرييه كان له لايه ن راهيئراوو چؤنيه تي نهو شته .
 - گرنگه له سه رم تا ي راهيئانه كه وه ريكة هوتن له گهل
 راهيئراو بكرئت له سه ر ديارى كردنى
 بهرپرسياريتيه كان و كاره گرنگه كان بو نه وه
 راهيئراو تيىگات له وه ي چى ده خريته زير پيوانه وه .
 - نه م كرداره بهر دميوش ده كريت به مه شق كردن له
 بهر پيوميبردنى كارگيري ئاسايى زور به ئاسانى پيويستى
 ته نها به به يومندى هه يه له گهل بابته كانى راهيئان .
 - سه رنه كه هوتن له به ستنه وه به جوروكاتى بابته كانى
 راهيئان وا ده كات كارمكه زور قورستر بيت له
 ئاكامه كان بو گه يشتن به ئامانجه كانى راهيئان .
 - راهيئان پيكردى كه سه به ناوبانگه كان به تايبه تي
 هه ئسه نگاندى سالانه و ريكه هوتنى بهر ده وام له سه ر
 مه به سته سه رمكيه كان بو كار كردن نه مانه هه مويان
 ده چنه ناو جهرگه ي پيوانه ي ئاكامه كانى نهو كارانه ي
 له راهيئانه وه وهرگيراوه .

- هيج گرانيه كي تايبه ت نيه له هه ئسه نگاندى
 ئاكامه كان به ته نهايى به لام له دهزگاكان
 به ته واوى نه وه مللانييه كي زور گهوره تر
 دروست ده كات به لايه نى كه مه وه به هوى پشت

به يومندى
 به بابته كه وه
 ناستى كردارى

بەستىن بە كارگىرى بە شىۋىيەكى راستىمۇ
 دوبارە كىرگەنە دەي نەو سىنورانەي ھەمىشە لە
 گۆرانكارىدايە لە ھەيكەل و بەرپىر سىيارىنى
 پۇتەكان ئەمەش وادەكات كە كىرەنك بونىان
 بىرئىت دىگەرپتەوۋە بۇ چەند ھۆكارىكى پون.
 ھەروەھا چەند كىرەنك دىمەكى ھەيە كە بىر
 سىنورىكى زۆر گەورە كارىگەرى دىمەكە سىر نەو
 كار و دىمەكەش كە دىمەتە ھۆي پومالگىرى
 ھۆكارە راستىيەكە بۇ ئاكامە باشەكان پان
 خرابەكان .

لەو كاتەوۋە ﴿كىرك باترىك﴾ نەم خىستەيە دانا خاۋىنى ھەنك
 بىردۆزەكان وەك ﴿جاك فىلىپس﴾ و تەنانەت ﴿كىرك باترىك﴾ بىش خۇ
 ئامازەيان كىردوۋە بۇ ئاستىكى پىنجەمى پىشېنى كراۋ بەدىرپىر
 ﴿داھاتەكانى ومبەرھىنان RIO﴾ دىتوانرئىت داھاتى ومبەرھىنانەك
 بىخىتە ئاستى چوارەمى ﴿كىرك باترىك﴾ بۇ ئاكامەكان بۇ نەمەنك
 ناۋەوۋە ئاستى پىنجەم ھىچ سودىكى نىە ئەگەر ھەئسەنگاننەكە لەلەپ
 ﴿داھاتەكانى ومبەرھىنان﴾ دىچارى پىشگوى خىستى پان بىرچىنە
 دىمەت لە كاتى گەرپانەوۋە بەئاسانى بۇ ئاستى ﴿ئاكامەكان﴾.

بابه تی پینجه م

دروستکردنی پاکړجی راهینان

﴿تصمیم الحقائق التدريبیه﴾

ثاماده کردن ونوسینی
د. طلال الصغیر

بەرھەممەکانی ئەم ڕاھینانە

لە گۆتایی ئەم بابەتەدا لەم بەرتوکه پیشبینی دەکریت ڕاھینەر
توانای جیبەجێکردنی ئەم کارانەی ھەبێت :

۱. پێناسەی پاکێجی ڕاھینان و تەواو تیگەیشتن لە واتاکەی.
۲. ڕونکردنەوەی گرنگی پاکێجەکانی ڕاھینان و سەرچاوە
بنەرەتییەکانی.

۳. دەرخستنی تیگەیشتنە سەرەکیەکانی پاکێجی ڕاھینان.

۴. لیھاتویی لە زالبون بەسەر بنەما کارامەییەکان لە دانانی پاکێج
ڕاھینان.

پاکێجەکانی ڕاھینان [الحقائق التدريبية] پێناسە
تیگەیشتنەکان:

پاکێجەکانی ڕاھینان:

چەند زاراوەیەکی جیاواز ھەیە ھاوشیوەن بۆ واتای «پاکێجەکان»
ڕاھینان لە دەرگاکی ڕاھیناندا لە جیھان بەکار دەھێنرێن زۆربوون
ئەو زاراوانەو جیاوازیان ھۆکارەکی دەگەرێتەووە بۆ فرمیی زاراوە
ئینگلیزیەکان کە ھەندیکیان زاراوەی «پاکێجی ڕاھینان» و ھەندیکیان
تریان زاراوەی «رزمەیی ڕاھینانی» بەکار دەھێنن.

ئەم جیاوازیانەش لە زاراوەکاندا ھۆکارەکی دەگەرێتەووە بۆ جیاوازی
وەرگیرانەکان لە زاراوە ئینگلیزیەکاندا چونکە دەرگاکی ڕاھینان لە
ولاتە یەكگرتووەکانی ئەمریکا دا چەند جوړیك له زاراوە بەکار دەھێنن.

هەندىكىيان زاراۋى ﴿package﴾ ۋە هەندىكى تىريان زاراۋى ﴿module﴾ ۋە هەندىكى تىريشان زاراۋى ﴿kit﴾ بەكارىمەنن سەرچاۋى جىاۋازىش لە دەربرېنى ئەۋ زاراۋانىدا دىگەرئىتەۋە بۇ جىاۋازى دىزگاگانى رايئان لە سەرنج خستە سەرىك لە لايەنەگانى بۇستى رايئان.

هەندىك لە زاراۋەگان سەرنج دەخاتە سەر شىۋى دىرمى بۇستەكە ۋە هەندىكى تىريان سەرنج دەخەنە سەر ناۋىرۋى بۇستەگان ۋە جۈرى كەرسە بەكارهاتەۋەگان تىايدا هەندىكىشان سەرنج دەخەنە سەر شىۋازى پىرۋگرامەگان ۋە پىكخستى.

سەرمپاى زۇرىنەى زاراۋەگان لە كاتى باسكردن لە پاكىجەگانى رايئان بەلام هەمويان لە كۆمەللىك بىنەمادا يەك دىگرنەۋە. پاكىجەگانى رايئان برىتىن لە كۆمەلە بىرۋكەيەكى شارمزاى لە بۋارى رايئان.

كەسانى شارمزاۋ لىھاتەۋ هەلدەستىن بە دانانى پىرۋگرامەگانى رايئانەكە بە شىۋىيەكى پىكۋپىك، پاشان ئەۋ پىرۋگرامە لە لايەن رايئەنرەمەگانەۋە لە شىۋى خولىك بە چەند وانەيەك بە فىرخۋازەگان دىۋىتەۋەۋە كاتىكى دىارىكراۋى لە لايەن سەرىپەرشتياران پان رايئەنرەمەگانەۋە بۇ دادەنرىت.

پاكىجەگانى رايئان پەيۋەستىن بە بابەتلىكى دىارىكراۋەۋەۋە سەرچاۋەكەشى برىتتە لە ﴿ئامانجەگان، جالاكەگان، كەرسەۋە شارمزاى رايئان ۋە پۆزىمىرەگان﴾.

ئەو پاكيجانەش ئامادەدەكرىن لە شيۋەى بابەتى نوسراوىى كە
 لە گەئيدا فليمى فيديۋىى تايبەت بە بابەتەكە نەمايشىدىكى
 شىكردنەوەى حالەتەكان و نەمايشكردنى شانۋىى بۇ رۆلى جۇراوچۇ.
 پۈستەكانى رايىنان بە شيۋەيەك لە شيۋەكانى ھونەرى رايى
 ئامادەدەكرىت كە پىشتەر لە چەند خولىكى رايىناندا لەلايەن كە
 خاوەن نەزمون و شارەزا و تراپىتەو و تاقىكرابىتەو كە نەمايشى
 كاريگەرە بۇ رايىنان و بەتوانايەكى زۆر جىادەكرىتەو لە بىنچە
 كارامەيى و ئاراستەكان لە لاين رايىنەرەكانەو بە بەراوردە
 پىرۆگرامە تەقلىدىەكانى تىر رايىنان.

بۆيە پاكيجى رايىنان زاراوہيەكە ھەمو زانينەكانى رايىنان لە نەو
 كەرەسەو ئامىرەكان و تەكنىك و ستراتىزيەكان دەكرىتەو كە نەمايشى
 بۇ كىشراو بۇ پىرکردنەو ئەو پىداوويستيانەى رايىنراو بىنچە
 پىيەتى.

گرنگى پاكيجەكانى رايىنان

پاكيجەكانى رايىنان گرنگيەكى گەورەى ھەيە كە رەنگدە نەو
 ھەمو ئەو كەسانەى پەيوەنديان بە پىرۆگرامى رايىنانەو ھەيە
 ئەو كەسە رايىنەر يان رايىنراو يان كەسانى بەرپرس بىنچە
 رىكخستنى خولەكان چونكە ئەوانە دادەنرىن بە:
 ۱. سەرچاودەيەكى باوەرپى كراو مەنھەج (پىرۆگرام) بۇ رايىنراو
 رايىنراو كەش.

۲. شىۋەيەكى رېگىوورد دىمبە خشىت بىە كاتىەكان و بەرنامەكانى
راھىنانەكە بۇ ئەۋەى پارمەتى دەرېىت لە پىكانى ئامانچ و پەيامى
راھىنانەكە.

۳. رۇنگردنەۋەى ناۋەرۋكى راھىنانەكەو شىۋازە بەكارھاتۇمكان لە كاتى
جىبە جىگردنىدا.

۴. پارمەتى دەرېكى باشە بۇ ئامادەكارىەكانى پىشەكى بەرنامەكانى
راھىنانەكە.

۵. پارمەتى راھىنەرىكى سەرەتا دىدات تاكو ئەرەكانى راھىنانەكە بە
شىۋەيەكى باش جىبە جىبكات.

۶. بەرچاۋرۇنىەك بە راھىنەر دىمبە خشىت سەبارەت بە بابەتەكانى
راھىنانەكە.

۷. رۇلى ھەرىەكىك لە بەشداربوانى خولەكە لە راھىنانەكەدا
رۇندەكاتەۋە ﴿راھىنەرۇ راھىنراۋ﴾.

۸. ئاسانكارى لە پىشخستن و گۇرپانكارى لە بابەتەكانى راھىنانەكە و
گۇرپىنى بۇ بەرنامەيەكى راھىنان لە شىۋەى ﴿powerpoint﴾ دا بۇ
ئەۋەى زۇرتىرىن كەس سۇدى لىۋەربىگىرىت.

پۇلىنگردنى پاكىجەكانى راھىنان و جۇرەكانى
پاكىجەكانى راھىنان چەند جۇرىك پۇلىنگردنى جىاۋازى ھەبە ئەۋىش
بەپىنى چەند بۇ چۇنىك لەۋانە:

۱. به پئی سهرچاوهی ناماده کردنه که:

لهوانه یه سهرچاوهی ناماده کردن و ناوهرۆکه که ی له چهند بهرتوکێه
یان شارمزاری تهواو یان ههر دووکیان بهیه که وه (بهرتوک، شارمزاری)
سهری هه لدا بێت.

۲. به پئی رێگاکانی راهینان :

لهوانه یه پۆسته کان له رێگه ی بهیومندی راسته وخۆ له نیوان راهینان
راهینراو یان له رێگه ی نهنتهرنیته وه (نۆن لاین) بوبیت.

۳. به پئی سهرچاوه دهستخستن :

لهوانه یه به دهستخستنی پاکێجه کان له رێگه ی نهنتهرنیته وه بێت یان
له رێگه ی بهیومندی راهینه ره که بهتهنها یان له رێگه ی بشتبهستن به
گروپیکه وه یان له رێگه ی کرینی پاکێجه که له لایه ن لایه نیکی پسۆر یان
ناماده کردنی پۆسته متمان به پیکراوه کان.

۴. به پئی ئاسته کان:

لهوانه یه پاکێجه که بناغه یه ک بێت بۆ چهند کارامه ییه ک یان چهند
زانیا رییه ک یان چهند ئاراسته ییه کی سیاسی له کاتی جێبهجێکردن
کاره که دا یان بناغه بێت بۆ دهرچون به ره و ئاستیکی بهرزتر له کارامه
و زانیاری و نه و ئاراستانه ی له پۆسته کاندایه پیشکه شکران یان چهند
پاکێجیکی پیشکه وتوترن له پاکێجه بنه رمتیه کان له کارامه یی و زانیاری
و ئاراسته کان بۆیه دهبیت خاومنداریتی پۆسته بنه رمتیه کان بێت له
کارامه یی و زانیاری پیش نه وه ی بجێته ناو ئاستیکی پیشکه وتوتره وه

۵: بەپىي بابەت و بوارەكان:

لەوانەيە پاكيچىك بىت لە بوارى ﴿خىزانى يان كارگىرى يان فىربون و پەروەردەيى يان دروستکردنى خود﴾ پىكەتەيت.

۶: بەپىي جەماوەر:

لەوانەيە گشتى بىت بۆ ھەمو خەلکىك بگونجىت. زۆر بەکەمى گرنكى بە لايەنە گشتىەكان بۆ پىگەياندىنى خود دەدرىت بەلام تايبەتەكان ئەوانەيە كە گرنكى بە کارامەيەكان دەدەن لە بوارى کارکردن لە دەزگا يان كۆمپانيایەكى تايبەت و ديارىكراو بەپىي ئەو جۆرو ئەرگانەى راسپێردراو بە راھىنەر لەو لايەنەدا فىريان بکات.

۷: بەپىي شوپىنى پاراستن يان پىداويستىەكانى نمايشکردن:

يان بۆ شتىكە لە شىوہى كۆمەلە ھايلىكە پارىزراوہ لە كۆمپيوتهردا يان كۆمەلە ھايلىكە لەسەر كاغەز نوسراوتمەوہو لە شىوہى ھايلىدا پارىزراوہ.

ھەيكەلى پاكيچەكانى راھىنان

پىك دىت لە چەند بەشىك:

۱. بەشى كىلى پۆستەكە:

ئەمە بەشىكە دەكەوێتە سەرمتای پاكيچەكەوہو ناوەرۆكەكەى برىتيە لە ئەو سەرچاوانەى پەيوەندىان بە ناوەرۆك و بەلگەكانەوہ ھەيە لە

ھەمان كاتتا وىنەيەكى گىشى و گىشىگىرى پىرۇگراممەكى نىشانلىق بە
ھەمۇ سەرخاۋەمگانىمۇ ھەم بەشە لەم سەرخاۋەنە پىكىنىت.

نەمۇنەيەكى بەرگى پاكىجى بابەتەكە كە پىكەتوۋە لە ناۋى باغىرى
راھىنەنەكەمۇ پىرۇگراممەكەمۇ ناۋى نامادەمكارى پاكىجەكەمۇ سەرخاۋە
زەنستىيەنى بەكارھاتەمۇ ھەمۇ كەسانەش كە ھەستەنە
بەپىشخىستى پۈستەكەمۇ نامانجە گىشىكەمۇ دروشمى پۈستەكەمۇ
لۇگۇى تەبىئەت بە پاكىجەكە يان پىكەرخاۋەكە نەگەر ھەبۇ.

ناۋىنىشانى بەكەكان و ناۋەپۇكەكانى.

پىرستى ناۋەپۇكە سەرمەكەكان.

۲. بەشى رەبەرى راھىنەرەكە:

رەبەرىكى رەنمايە راھىنەر پىشى پىندەبەستىت لە جىبەجىگىرى
بەكەكان و دانىشتى راھىنەنەكان كە پارمەتى دەرەن لە پونگىرەنەمۇ
پۇلى راھىنەمۇ راھىنەراۋ داۋاكەنى جىبەجىگىرىنىكى زەنستىيە بە
راھىنەنەكە.

رەبەرمەكەش پىكەتوۋە لە: ۱) زاراۋى ناۋەپۇكەكە - دانىشتى
راھىنەنە - تەمۈرمەكان - نامانجە گىشىكەكان و بەشەكانى راھىنەنە - ۲)
نامىرو كەرمستانە بەكاردەھىنەنە - شىۋازو پىكەكانى راھىنەنە ۳)
كاتەى دىخايەنىت.

چەند ھەنگاۋاننىك بۇ پونگىرەنەمۇ نامىشكەرنى بابەتى راھىنەنە
۴) سەرنجىراگىشان - نامىشكەرنى نامانجەكە - پىر خىستەنە

ههنگاو مگان و زانیاریه کانی پيشوتر - نمايشکردنی ناوهرۆکی بابتهکه -
شيوازو پښمايه گان ﴿پيشکه شکردنی ئامازه﴾ - جيبه جيکردن ﴿ممشق
پيکردن و نواندن﴾ پيکخستنی جيبه جيکردنه گان - گواستنه وه
پشتگیری.

هه مويان پيچه وانه کردنه وهی نهو بابته تانه له پوسته کهدا ههيه.

۳. بهشی رېبهري راهينه:

بريتيه لهو بهشه کرداری و تيؤرييهی راهينه ر دابه شدمکات و
به کار بدهيئت له خولی راهينه گانيداو ناوهرۆکه کهشی بریتيه له
راهينان و چالاکی و رۆژميړيه کانی خزمهتی گهشتن به ئامانجه گان.
نه مانه له خوگرته:

• بابتهتی زانستی: له چوارچيؤميه کی تيؤريدا له شيوه ی پيئاسه و
پونکردنه وه و هه نديک لهو زاراوانه ی داواکراون له جيبه جيکردنی
راهينه گه دا.

• بيرخه ره وهی راهينه ر ﴿په رتوکی تيپينه گان وانه گان﴾: بریتيه لهو
چوارچيؤه کردارييه جيبه جيکردنه (تطبيقات) راهينه گه له
نيارکردنی رۆلی راهينه رو راهينه راوه که له جيبه جيکردنیکی ته وای
برگه گانی راهينه گه به مه بهستی به ديهيئانی جهند ئامانجيکی
نيارکردنی راهينه گه.

• په رتوک و رۆژميړيه کانی راهينه گه: بریتيه لهو په رتوکانه ی
جیاکراونه ته وه له بابته ته زانستيه گان بيره وه ريه کانی راهينه راوه که به

پرايڻه روه كه به كاري دههينيت بو هه لسه نگاندي تواناي پرايڻه روه كه له
نامانجه گاني به كه يان دانيشتنه پرايڻه روه كان.

يان نهو پرايڻان و چالاكيانه به كه پرايڻه روه نايه وئيت پرايڻه روه
بيبينيت تاكو گاتي پي به خشيئي له لايه ن خويه وه.

4. به شي رپبهري پيداويستيه گاني بينين و بيستن:

بريتيه لهو ناميرو پيداويستيه يه پرايڻه روه پشتي پيداويستيت له
گه ياندي ناوه روكي پرايڻانه كه له هايلىكي تايبه تيدا كوكراو ته و
ناماده كراوه يان له شيوهي چهند CD په كدا ناماده كراوه به مه به شي
نمايش كردنيان له گاتي پيويستيدا بو روكردنه وهي چالاكيه گاني
پرايڻانه كه.

5- به شي رپبهري نمايش كردني بابه ته كه:

بريتيه له بابه ته گاني خوله كه به شيوهي بهرنامي
POWERPOINT ناماده كراون پرايڻه روه وهك يارمه تي دمريك بوي له
وتنه وهي وانه كاندا به كار يده هينيت.

6- به شي رپبهري سه رچاوه زانستيه كان:

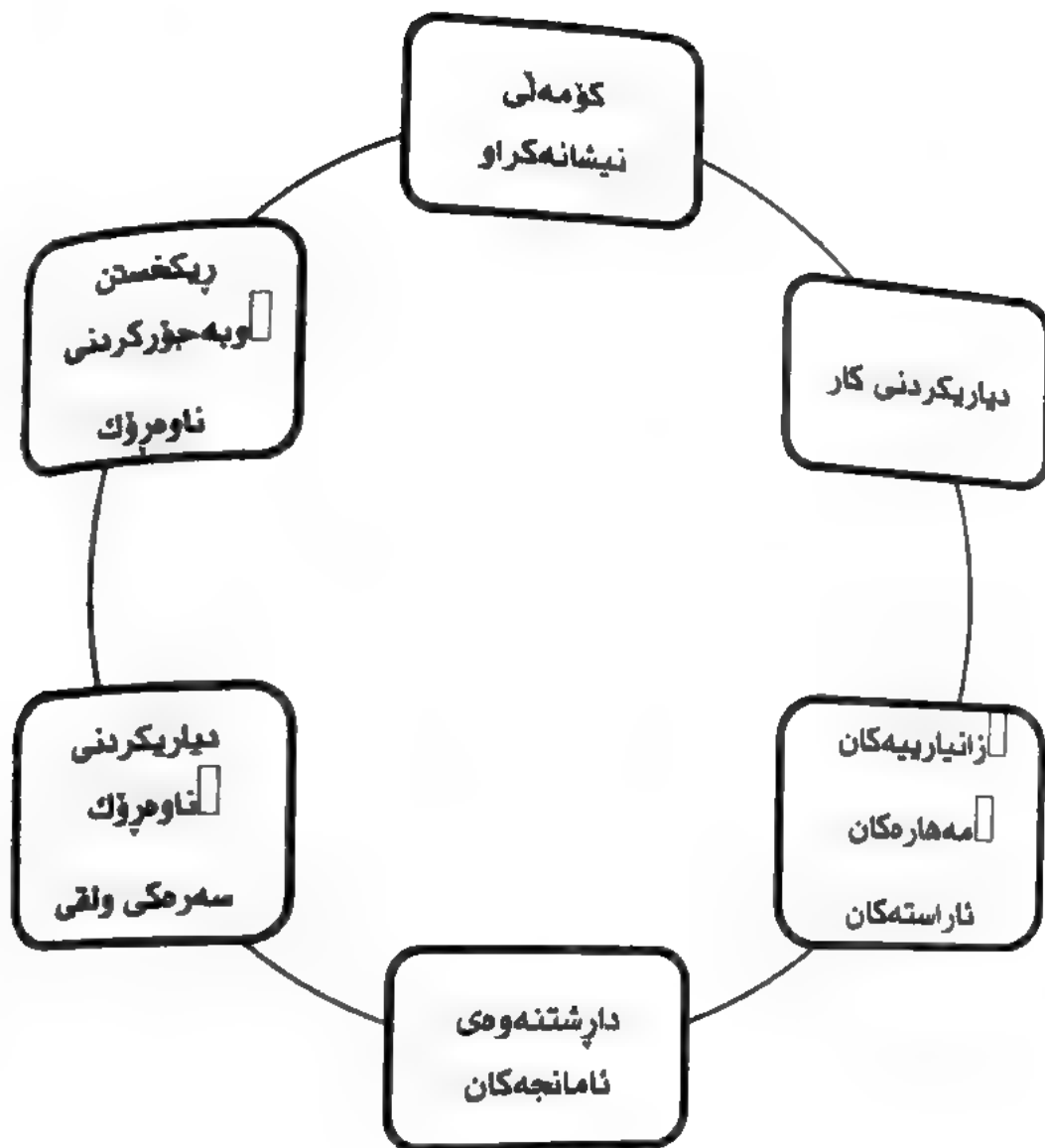
نهم به شش پي كه اتوه له ليستي ناوي نهو سه رچاوه زانستيه يه پرايڻه
به كاري هيناوه له ناماده كردني بابه ته كه يدا بو نه وهي ناسانكاري بيت بو
پرايڻه روه له وگاته ي دميه وئيت بگه رپته وه بو سه رچاوه ي بابه ته كه بو
زانباري زياتر.

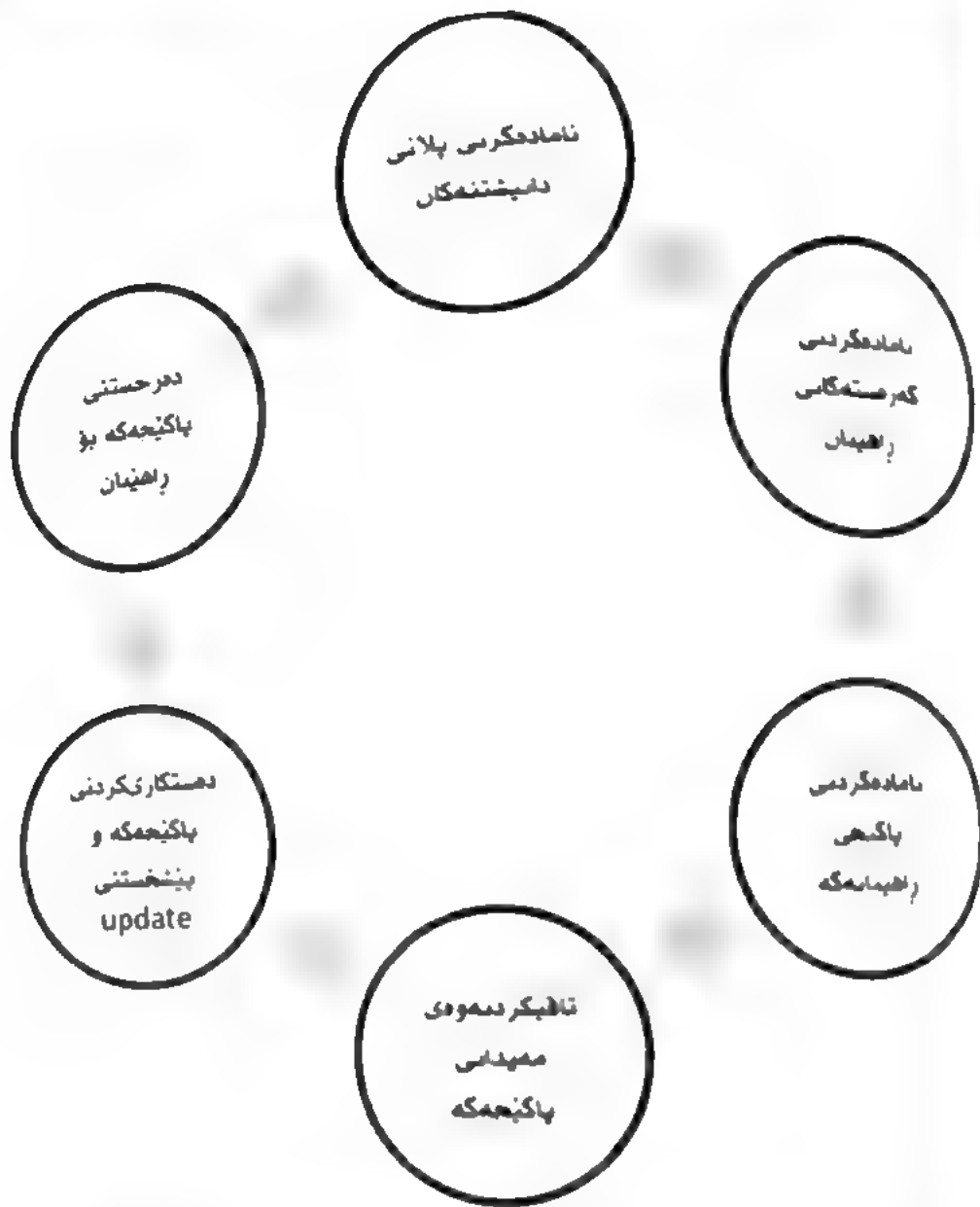
۷- بهشی رېبهري پاشكوكان:

نهمهش بهشيکه له پوښته که پيکهاتوه له هندیك بابهتی جېواز له
ناوړوکی راهینهکه وهك پاشكوپهك بهکار دیت له لایه ن راهینهرموه پو
سودپيگه پانندی راهینهراوهکان بهبی نهوهی له رهگی بابهتهکه دا بیت و
نهم شتانهشی له خوئی گرتوه « لیستی هه لسه نگانندی خولی راهینهکه،
پروشهري خولهکه، هندیك دهستنس و نوسراوی یاسایی
جېبه جیکردنی خولهکه ..... هتد » زور شتی تریش که په پوښندی به
پاکجیکی تابهتهوه نیه.

ههنگاوه گرداریه کان پاکيجه کانی راهینان

ناماده گردنی پاکيجه کانی راهینان به هندیك ههنگاوو زنجیردا
تېهر د بیت به پئی نهو وینهیه دیاریکراوه :

سیفەت و تایبەتمەندیەکان [جیاکەرەوهکان] ی پاکجەکانی راهینان

ژمارەیک سیفەت و جیاکەرەوه هەیه بۆ پاکجەکانی راهیان لە خۆیدا
سیستەمیکی ته‌واوی دروستکردووە کە کاریگەریه‌کی باشی له‌سه‌ر
پاکجەکانی راهیان هەبێت.

بە ڕێکۆپیکی ناسراوه چونکە پاکجەکانی راهیان سیستەمیکی ته‌واوی
گشتی بۆ راهیانەکان دادەنێن و پاکجەکه چەند ئامانجیکی سنورداری

ھەبەگە جەند چالاكى و شارەزايى جۇراو جۇرى رايۇننى لى خۇي
گرتۇە.

ۋەك سېستەمىش جەند لىقكى تىرى رايۇننى لى خۇي گرتۇە
كارىگەرلەر لى سەر يەككى ھەبە بۇ ئەۋەدى لى كۇتايدا بەشدارلەر لى
بەدەيۇننى نامانجى رايۇننىگە بەگشتى.

دەتوانىن ۋەك سېستەم بەم شىۋەبە لى پاكىجەكانى رايۇننى تىگىش

۱. پىرۇگرام سازى [المنهجيه]

پاكىجەكانى رايۇننى لى شىۋەبە پىرۇگراممىكى زانستى پىكوپىك
نەخشە لى بۇ دادەنرېت واتە ناۋەرۋىكى پۇستى رايۇننىگە لى شىۋە
پىرۇگراممىكى پىكوپىك و جواندا پىكخراۋە كە خىزمەت بە نامانجەككى
رايۇننىگە كە لەلەي رايۇننەركەن بىكات.

۲. راپۇرت [تقارير]

پاكىجەكانى رايۇننى بەپى پىرۇگراممىكى نەخشەكىشراۋە كە رايۇننى
بتوانىت بە تەنھا خۇي بەكارىبەيىت بە پەچاۋەردىنى ئەۋەدى كۆمەك
بەلگە لى رۈنى لى خۇي گرتۇە كە جۇنىيەتى بەكارىيۇننى پاكىجە
لەلەيەن رايۇننەركەنەۋە ئاساندىمەكات.

لەگەل ئەمانەشدا رايۇنراۋ مافى ھەلپۇزاردىنى ئەۋە بابەت و چالاكىنى
ھەبە كە لەگەل خەزۋە شارەزايى خۇيدا دەگونجىت ئەمە لى لەپەك لى
لەپەكى تىرىشەۋە مافى ھەلپۇزاردىنى كات و شۈپنى رايۇننەكەشى ھەبە
بەپى ئەۋەدى كەبۇى دەگونجىت.

۳. راهینانی خوئی [التدريب الذاتي]

پاکیجی راهینانهکان به شیوهیهک ریگده خریت راهینهر به تنهیا خوئی توانای وتنهوی بابه تهکانی هه بییت به بیی شهوی پیویستی به یارمهتی کس هه بییت چونکه بابهت و ناوهرۆکهکانی پاکیجهکه به شیوهیهکی و روناوهرۆکهکی... هتد به یارمهتی ده ریکی خوئی داهنریت بۆ راهینانهکه کهوا له راهینهر دهکات خوئی جهزبکات له بهکارهینانی و سوهرگرتن لیی.

۴- ئامانج یان کۆمهله ئامانجیکی دیاریکراو [هدف او

اهداف محدد]

ههمو پۆستیکی راهینان ئامانجیک یان کۆمهله ئامانجیکی راهینانی یاریکراوی هیه ههروهها پاکیجی راهینانهکان کۆمهلیک شارمزیی و چالاکي راهینان له خوئی دهگریت بۆ بهدییهینانی .

۵- کههرستهو چالاکي و شارمزیی [مواد و أنشطة و

خبرات متعددة]

پاکیجهکانی راهینان به پیی تیگه یشتنیان کۆمهلیکی زۆر له کههرستهو چالاکي و شارمزیی جوړاوجوړی راهینان له خوئی دهگریت .

ھەمە جۆرى لە كەرسەو چالاكى و شارمزاىى پاكيجهكه تا ناستيك
گونجاوه لە ھەمە جۆرى ھەزو پيداويستی و نامادەكاری و تواناكان لای
راھینراوەكان چونكه بوار بە ھەمو راھینراویك دەمات جۆرى ھەو
چالاكیە ھەلبژیریت كه دەگونجیت لەگەڵ ھەزی خۆیدا ھەمە لەلایك
لە لایەكى تریشەو ھەو پيداويستیانە گونجاوه لەگەڵ نامادەبون و
تواناكانى بۆ وتنەو ھى بابەتەكان.

٦- ھۆكار و تەكتيكە جۆراوجۆرەكانى راھینان:

دیارتىن سیفەت كە پاكيجهكانى راھینان خامنیى و پىى
جیادەكریتەو ھەو ھەمە كە چەند پيداويستیەكى جۆراوجۆرى راھینان
بەكار دەھینیت.

کردارى دامەزراندن و بەكارھینانى پيداويستی تەقەنى پيشكەوتوى
راھینانى جۆراوجۆر لە پاكيجهكانى راھیناندا سەرنج دەخاتە سەر
بنەمايەك لە بنەماكانى راھینان كە دەلیت ھەو چەند زۆرتىن خاسیەت
لە راھینراوەكاندا دامەزراند ھەو ھەندىش چالاكى و توانەك
بەدەست دەھینیت لە کردارى راھینانەكاندا.

٧. سەرنج خستەسەر کردارەكانى راھینان و ئاكامەكانى
بەيەكەو ھەو:

پۆستەكانى راھینان چالاكى یان شارمزاىى راھینان ناكات بە نامانجيك
بەتەنھا بەلكو دەروانىتە ھەو ئاكامانەى ھەو چالاكى و شارمزاىیە
راھینانەكاندا بەدەست دیت.

لەسەر ئەو بناغەییە بەو شیۆمیە پاکێجی رەهینانەکە بە ڕێگایەکی
بروست و ئەواو لە یەك کاتدا تیکەلی دەکات لە نیوان کردارەکانی
رەهینانەکە و ناکامەکانی.

٨. هەڵسەنگاندنی بەردەوام [التقويم المستمر]:

کرداری هەڵسەنگاندنی ناستی بەدیھینانی ئامانجەکانی پاکێجی
رەهینانەکە لەلایەن رەهینراوەکانەوە بەشیۆمیەکی بەردەوام دەبێت.
ئەم کردارەش ئامانجی تاقیکردنەوەی رەهینراوەکان نیە لە کۆتایی
پروگرامی رەهینانەکە بۆ دنیابونەوێان لە بارستایی یان پێژەری
تیکەپشتن و جێبەجێکردنی پروگرامەکە لەلایەن رەهینراوەکانەوە بەلکو
ئەو کرداریکە لە سەرەتای پێش چوێ ناو پروگرامەکە دەستپێدەکات و
ناکۆتایی خۆلەکش و تەنانت دواي ئەواو بونیشی ئەم کردارە واتە
﴿هەڵسەنگاندنەکە﴾ بەردەوامە.

٩. ﴿التغذية الراجعة﴾

ئەو پۆلەی کە (التغذية الراجعة) پێی هەڵدەستێت بریتییە لە
بەخشینی (تزوید) ئەو زانیاریانەی پەيوەستە بە بوازی بەدیھینانی
ئامانجەکانی رەهینانەکەو پاشان دەرخیستی ئەو ڕێگاریانەی بەهۆی
کۆموکورتییانەی بون بە ڕێگر لە بەردەم بەدیھینانی ئامانجەکان.
لە حاڵەتی بونی کۆموکورتیدا:

پازده سەرچاوه [عنصر] هەن بۆ بونیادنانی پاکێجەکانی
راھێنان:

چەند سەرچاوهو سیفاتییکی تر هەن بۆ پاکێجەکانی راھێنان بەشێکی
دەکەن لە بەرزکردنەوهی بەھاوگرنگی پۆستەکان ئەو سەرچاوانەش بە
پیداویستیهکی کاریگەر دادەنرێن بۆ پاکێجەکانی راھێنان کە بێرێن لە

۱- پێویستە هەمو پاکێجێک ناو یان ناوێشانی تایبەت بە خۆی هەبێت
بۆ ئەوهی لە پێگەیەوه بناسرێتەوه وەك ﴿پاکێجی چۆنیی
بەرپۆمبەردنی پۆل - بەرپۆمبەردنی بە نامانج - پاکێجی پلانی ستراتیژی
..... هتد﴾

۲- سەرنج خستەسەر یەك جۆر چالاکی دیاریکراو لەلایەن
پاکێجەکەوه یان سەرنج خستەسەر کۆمەڵێکی بچوک لە چالاکی
پێکەوه بەستراون و تەواوکەری یەكترن

۳- پاکێجەکە دەبێت سەرنج بخاتە سەر راھێنراوەکە زیاتر
راھێنەرکە بە ڕەچاوەکردنی ئەوهی کرداری بەکارھێنانەکە لەسەر
بناغەیهکی خۆیی لەلایەن راھێنەرکەوه بەکار دێت.

۴- سەرنج خستەسەر نامانجەکانی راھێنانەکە زیاتر لە سەرنج
خستەسەر چالاکیە راھێنانیەکان بە ڕەچاوەکردنی ئەوهی ئەنجام
نامانجەکانی راھێنانەکە پێوانەیه بۆ بریاردان لەسەر دۆستەکان

په پهنراومه که پان نهو چالاکیانهی که پاکتیجی راهینانه که ههولی بهخشینی دمدات به راهینراومه که.

۵. پاکتیجهکانی راهینان چهند چالاکى و شارمزاى و کهرستهو شیوازو پتگای راهینانی جوراوجور له خوی دگریت بو نهووی بوار به راهینراو بدات به نازمزی خوی نهو بابتهانه ههلبزیریت که لهگهل حزو نازمزی خویدا دهگونجیت.

۶. پیوسته پاکتیجی راهینانه که نابوری بیت له روی بارستایی چالاکى و شارمزاى و نهو کهرستهانهی دهیگریتتهوه واته تهنه نهو چالاکى و شارمزاى و کهرسته سهرمکیانه له خوی بگریت که یارمهتی دهرن بو بهدیپینانی نامانجهکانی پاکتیجه که چونکه نامانج کوکردنهووی چالاکى و شارمزاى و کهرستهکان و زوربونیان بهسهریهکتردا نیه بهکو نامانج هزارکردن و ههلبزاردنی نهو بابتهانهیه که گونجاوبیت لهگهل چالاکى و شارمزاى و کهرستهکان بو گهیشتن به بهدیپینانی نامانجهکانی پاکتیجه که.

۷. پیوسته پاکتیجی راهینانه که لیستیکی بیبلوگرافی له خوی بگریت و ههوه نهو سهرچاوهو چالاکى و خویندنهوه زیادکراوانهی تیایدا بیت که بهیوسفندیان بهکارامهکردنی راهینانه کهوه ههیه.

۸. پاکتیجی راهینانه که پیوسته پهیومندیهک له نیوان بیرگردنهوهو کردلو جیبهجیکردنیدا دروستبکات.

۹. پاکتیجی راهینانه که پیوسته کو مهلیک پیداووستی و کهرستهی بهشکومتو دههزرنیت بو نهووی نامانجهکانی بهینیتتهدی له پوانگهی

نەو دە نەو تەقەنیاتانە کاریگەریەکی ھۆشدارى پئىدەگەمەن لە پێگە
نەوانەو شارەزایی و چالاکیەکانی ناو پاکێجەگە پێشکەش بە
راھینراوەکان دەکریت.

۱۰- پيويسته پاكيجه كانى راهيئان ناومرؤكه كهى بىرتى بىتله هه نديك ريگا بؤ كوكردنه وهى ﴿التغذية الراجعة﴾ بؤ بهرميئىن و دوباره نوپكردنه وهى به شيوميهك بگونجيئت له گهل واقعكمدا وهى تواناي ﴿update﴾ كردنه وهى تيابيئت.

۱۱- دەبیّت پاکىجى راهىنانەگە پەيۋەندى بە ۋاقىي راهىنانەگە
 ھەبىت و دوچارى ھەندىك ھەئويستى ۋاقىي بىكرىت كە لە ھەتتە
 ۋەرىدەگىرىت.

۱۲- پښوېسته له کاتي ټاماده کړدنی پاکي جيکي راهيناندا ږمچلوی نو
مه رجانه بکريت که بوی دانراوه وهک * ټامازه کړدن به سهرچلومک
به کارهينانی ږمبهر و هاشه کان * به پتي نه و بنه مایانه ی باور پتکړه
له پروگرامی ليکولینه وه زانستیه کاند.

۱۳- پیوسته کرداری ناماده کردن و نه خشه گیسانی پاکجہ گانی پائین
بخریتہ زور چند تاقیکردنہ و مو ناستیکی ہونہری و ہمو نقب
تازہ گانی تیادا بہ کاربہینریت ہروما دمرہینان و بہرہم ہین
پاکجہ کہ پیوستہ زور سہرنجراکیش و دلگیربیت و پیکخستیش بہ
شیومہ کی ناسان بیت تاگو بتوانریت بہ کاربہینریت و دہمزنیت

۱۴. پیوسته پاکججه که به لگه شیاو مکانی راهینان له خوئی بگریئت و دهک
 چوار چیوهی گشتی پاکججه که و ریبه هری راهینان هرو
 راهینان او که و... هتد و ههر به لگه یه کی تریش که شیاو و گونجاو بیئت.
 ۱۵. پیوسته پاکججه که خسته یه کی دیاریکراوی بو دابنریئت له
 جیبه جیکردنی نهو چالاکیانهی که له خوئی گرتوه به تاکی بیئت یان به
 گروپین.

پروگرام سازی پاکججه کانی راهینان ﴿منهجية الحقائق التدريبية﴾

زۆرینهی دهزگا کانی راهینان به رهو ئاراسته ی پشتبهستن به
 بنچینه یه کی تیۆری دیاریکراو دهرۆن که رینمایان دهکات به رهو کرداری
 هلان و نهخش سازی و به هیژکردنی کرداره کانی راهینان نه م بنچینه یه ش
 ناوده بریئت به چوار چیوه یان نمونه یه کی تیۆری راهینان.
 چهند به لگه یه کی په سه ندو تاقیکراوه هیه چه خت له سه ر نهو
 بیرۆکه یه دهکات نهو راهینه رانه ی پشت به م چوار چیوه یان نمونه
 تیۆریانه ده بهستن زۆرتر سه رکه وتوترن له چاو نهو راهینه رانه ی پشتی
 پینابهستن.

نهو چوار چیوه یان نمونه تیۆری یانه ی پاکججه کانی راهینان سه رنجی
 ده خه سه رو پیشکه وتوترو دنیایی تره له چوار چیوه نمونه
 تیۆریه کانی تر به م شتانه له وانی تر جیا ده کریته وه:

۱- سەرنج خستەسەر بىردۆزى ﴿سكنەر﴾ لە مەرجەكانى كاركرندا
كە تاقىكردنەو بە بناغەى سەرمكى بۆ پەرمپىدان و گەشە پىكرنى
راھىنەكە دادەنریت.

۲- پشتبەستن بە بىردۆزى ﴿التعزيزو التغذية الراجعة﴾ بۆ
نىومندكارىك بۆ دامەزراندن و پىكردنەو ھەلسوگەوتى راھىنراومگان
۳- سەرنج خستەسەر گۆرپىنى ﴿سلوك﴾ ى بىنراو يان ئەو سلوكى
تېبىنى كردنى ئاسانە لە روالەتى دەرەكىدا نەك ئەو سلوكى ناومگەر
لە ناو دەرەندايە.

۴- باومرېون بە پىويستى بەشدارى پىكردنى راھىنراومكە بەكى
خۆى لە كاتى كردارى راھىناندا پىويستە خولەكە زۆر كارگەرىند
نەك (منفعل) ھەلچو.

۵- باومرېون بە تاكردنى (تفريد) راھىنان بە رەچاوكردنى ئەو
راھىنراوان جياوازن لە پىداويستى و تواناو پالئەرمكان و خىراپى لە
فېربوندا.

چوارچىو ە يان نمونەى تيۆرى بۆ راھىنان كە پاكىجەكانى راھىنان بۆ
پىدەبەستىت لەم سەرجاوانە پىكدىت:

پنومره کانی جوړیټی پاکيجه کانی راهینان [معايير الجوده للحقائب التدريبیه]

• گونجانندن : مه بهست لیټی دمستپیگردنی پاکيچی راهینانه کهیه له
روی (بینین) و بنچینه کانه وه و ناستی ریکخستن و گونجاوی له گمڼ
سیاسه ټی گشتی فیږبون و راهینان .

• رټکوپټکی (الانتظام) مه بهست لیټی ناستی پابه نښیونی دروستکردنی
پاکيچی راهینانه کهیه له ژیر رښنایی نهو بنچینه و پلانونه ی
(پروسیجر) له دمزگاگاندا داواکراوه.

• نهرمی نواندن (المرونه) : مه بهست لیټی توانای جیبه جیکردنی
پاکيچی راهینانه کهیه به پی کات و بارودوخ و تواناکان.

• وردی (کوالیتی-الدقة) : مه بهست لیټی پونی پاکيچی راهینانه کهیه و
دوریته ټی له قورسی و نالوژی.

• راستگوئی (المصادقية) : مه بهست لیټی ناستی گشتگیرکردنی
پاکيجه کهیه له مه بهست و نامانجه گاندا.

• توانای گه شه پیگردنی هه بیټ (قابلية للتطور) : مه بهست لیټی
توانای دمستکاریکردن و گه شه پیگردنی پاکيجه کهیه له داهاتودا واته
(UPDATE) کردن.

• هاوچهرخی (المواکبة) : مه بهست لیټی گونجاوی پاکيچی
راهینانه کهیه له گمڼ نهو گورانکاریانه ی رودمدات.

• ومفاداری ﴿الوفاء﴾ : مه به ست لیئی ناستی ومفاداری پاکتیجه که به له
سودگه یاندن به به شداربوان.

• گونجاوی ﴿تهبایی﴾ ﴿التوافق﴾ : مه به ست لیئی پابه مند بونی پاکتیجه
راهینانه که به به گونجانندی له گه له ناو درو که که می و به یوسفیلر
به به که وه.

• ته واکهر ﴿التکامل﴾ : مه به ست لیئی ناستی پابه مند بونی پاکتیجه
راهینانه که به به ته واکهری کردنی له گه له نه و شارمزایی و فیرکردن
له ناو درو که که یدا هاتوه.

بابه تی شه شه م

هونه ری وتنه وه

[فن اللقاء]

ثاماده کردن ونوسینی

د. طلال الصغیر

وتاردان : چەند پېئاسەيەك ھەيە بۆي لەوانە:
 نەفلاتون دەلّیت: ھونەری قسەکردنە خاوەنەكەي وا لیڤمكات لە
 قسەکردندا نایاب ﴿لێھاتو﴾ بێت.
 نەرسەتۆ دەلّیت: بریتییە لە دۆزینەووە و گەرپان بە دوای پێگاکانی
 قەناعت پێکردن لەھەر بابەتیکدا بێت.
 پێویستە لەسەر قسەكەر ئەو شتەي بە زمانی پاراوووە ﴿بلاغە﴾
 قسەي لەسەر دەكات بەرامبەرەكانی وا لیڤكات كە بەچاو دەبینرێن .

وتاردان ﴿اللقاء﴾

ھونەری وتاردان: چەند پېئاسەيەك ھەيە لەوانە:
 - بریتییە لە دەربرینی وشەكان بەشیوہیەك واتاو دەربرینەكانی رۆن و
 ئاشكران.
 - بریتییە لە رۆنی وینەي ئەو قسەكەرەي لە كاتی قسەکردنیدا جولەي
 ئەندامانی لەشی ھەلچون و گۆرینی شیوازی دەموچاو دەرەكەوێت.
 - جاحظ دەلّیت: پێویستە قسەكەر پێوانەي قسەكانی بزانیّت بۆ
 ئەوہي ھاوسەنگی لە نیوان خۆي و گۆیگران و ئەو حالەتانەدا بكات
 كەباسی دەكات.
 - وتاری کاریگەر: بریتییە لە گواستنەوہي نامەيەك بۆ ئامادەبووان بە
 پێگایەك گۆرانکاری خوازاو رۆبدات لە ئامادەبووان و لە یەكتری
 تێبگەن.

سەرچاۋەكانى وتاردان
﴿ئامادەبون - نېۋەندەكان ﴿الوسائط﴾ پېشەكى وتار -
پەيامەكە﴾

نمايشکردن ﴿العرض﴾ :-

بريتيه له په يوه نډيه كې ړوبه ړوى زاره كې كه سيك پيى هه لډه ستيت
بو گه ياندى په ياميكى ديارى كراو بو كه سانيكى ديارى كراو.
بو گه ياندى په يامه كې پشته به ستيت به په يوه نډى زاره كې
راسته وخو له رېگه پيداويستيه كانى بينين وهك ﴿سلايدو داتاشو
فيديو﴾ بو گه يشتن به ئامانجى په يامه كې.

ئاماده كړدى نمايش:

به په كيك له سياسيه كانيان وت:

دېمانه وېت هسه يه كمان بو بكهيت يه ك كاتزمير بخايه نيټ !
وتى: ئيستا !

پاشان پييان وت: دېمانه وېت نيو كاتزمير بخايه نيټ.

پيى وتن: رۇزىك ماوهم بدمن !

پاشان پييان وت: دېمانه وېت ماوهى ده (۱۰) خولهك يټ پيى وتن:
ماوهى دوروزم پيېدمن !

كارامەيى نەمايشكردن و وتاردان

• رېڭ راۋەستان : سىڭىت دەرىپەرىنەو ھەردو قاجىت لە شىۋەي ژمارە (۱۱) دا بېت.

- بەكارھىنانى دەستەكان.
- روخۇشى (خەندەيى).
- كارامەيى لە بەكارھىنانى چاۋەكان.
- سەرەتايەكى كارىگەر (چىرۆك - پىرسىار - زانىارىيەكى نامۇ).
- كارامەيى زالبون بەسەر خۇتدا.
- كارامەيى بەكارھىنانى جەستە.
- كارامەيى بەكارھىنانى دەنگ.

پىشكەشكردن (التقديم)

زاراۋەيەكە بەكاردىت لە زمانەوانىدا بۇ ئەۋەي كىردارى نەمايشكردن و وتارەكە بىگىرئەۋە كە ئامازەدەكات بۇ ئەداي گىشتى قىسەكەر. ھەروەھا بىرىتىيە لە كارامەيى و ھونەرىڭ زۆر لە تواناكان لە خۇى دەگىرئەكە توانا لە دەرىپىن و زالبون بەسەر زمانەكەداۋ دارىشتىنكى ھونەرى و كارىگەر لەسەر دەرونى گويىگران.

ناو چى دەگەيەنىت ؟

ئەگەر تۇ لە شويىنىكى قەرەبالغا بىت و تارادەيەكى زۆر سەرقال بويىت خىراترىن شت كە ھەستەكانت بۇ خۇى رادەكىشىت بىرىتىيە لە

ناۋى خۇت بۆيە بانگكردنى رايونراۋمگان بىە ناۋى خۇيانمۇە بىە
ئالەمنىكى بىەھىز دىۋمىردىت بۇ بىە جىيەنىشتى سىروشتىكى باش لى
نامەلبوان.

سىرتىزى (صمو) بۇ بىرگەوتنەۋى ناۋمگان خاۋىنى RONWITE بىر
بىە جىيەنى بىر خىستەۋمگان؛
بۇ نىمۇە ۋەك رايونىرەك ناۋى رايونراۋمگان لى بىر بىيەنىمۇە
بىچاۋى نەم خالانە بىكە؛

۱- ناۋەكە بىگۈرە بۇ ۋىنە: چۇن؟

بۇ نىمۇە :

شۇن - شازن دىانا

خورىە - خۇرىەى ناۋدەرىا

زىر - زىرەكى

زانا - زاناگان

لانا - لاناگان (جىاۋە زىرەگان)

۱- جىاكەرەۋە ﴿تايىبەتمەندى﴾

بىگىرې بىە دۋاى نىشانەبەك پان جىاكەرەۋەبەك لىە رۋخىلرى
كەسەكدا بۇ نىمۇە ﴿ناۋچەۋان - چاۋمگانى ھزى سەرى لۋنى
لەمى - گۈنچەكەگان - چەناگەى﴾ ھەر نىشانەبەكى ئايىبەتمەندى
شەبىت.

۲- په یوه ندى **﴿پكه وه لكان﴾**

نیشانه که بیهسته روه به وینه یه کی نامووه له شیوهی پیکه نیندا بیت
هه ندیک جار **﴿نوکتہ﴾** نامویی بارستایه کی بچوک . بارستایه کی
گه وره رهنگیکی تایبته - ژماره - گه وره کردن .... هتد

۳- نمونه **﴿ئەسپسواریک﴾**

دیمه نه که بهم شیوه یه یه: ئەسپسواریک سواری ئەسپه که ی دهبیت و
لوتی نه وه ندی گه وره یه تا راده ی بهر که وتنی بو سهرزه ی.
بهو شیوه یه هه مو ناوه کان جیگیر ده که یه له گهل ره چاو کردنی نه م
بنچینه:

۱. جوان گوینگره بو ناوی که سه که و له کاتی خوئاساندنیدا جوان
تیبینی بکه.

۲. له کاتی قسه کردن له گهلیدا زوبه زو ناوی بهینه.

۳. ناوه که ی دوباره بکه روه.

یه کهم سروشت

لیکولینه وهو زانسته کانی دهر و ناسی رونیان کردو ته وه که
هه ئسه نگاندنی بهرام بهر هکان له زانیاریه سهره تایه گانه وه به ده ستدین و
زیاتر لهو زانیاریانه ی دوا یی دین چونکه یه کهم سروشت له گهل
راهینراوان چون بیت تا کو کوتایی وا دهبیت و کاریگهریش ده گاته سهر
نهو زانیاریانه ی پیمان دهبه خشیت.

له سهرهتاوه سوربه له سهر دروستکردنی سروشتیکی باش له نیوان
خۆت و راهینراوهکان ﴿سهرهتای کاریگر - شکاندن سیهۆل﴾.
بۆ نمونه: نه گهر له سهرهتاوه توانای سهرکهوتنت هه بو به سهر
وتنه وهی بابه ته که و گه شبین و هاوکار بویت له گه له به شداربوان نه و
ههستیکی باش لایان دروستده بیته بهرامبهرت و هه زده کهن به
بهردهوامی بون له خوله که تدا.

به پیچه وانه وه نه گهر سهرهتای خوله که ت به ماندویتی و شه ژاوی
دهستپیکرد نه و به شداربوان هه له سهرهتاوه بۆ چونیکی خراب
بهرامبهرت دروستده کهن و لیته بیزارده بین و هه زی به شداربونیان
نامینیت نه گهر له خوله کانی تر دا به تواناو چالاکیش بیته.
بۆیه له سهرهتاوه ده ریبخه که تۆ که سیکیته گفتوگو کردن له گه لیدا
ناسانه.

سهرچاوه سروشتیه کانی هه وه سه کانت ﴿عناصر حالتک

المزاجية ﴿

- وزه ی جهسته یی.
- ده برپینی رو خسارت.
- ده برپینی سۆزداری له کاتی قسه کردندا.
- نه و دهسته وازانه ی به کاریان ده یینیت ﴿به هیژبن یان به هیژ﴾.
- سهرنجراکیشانی نه رینی.

وتاردان ﴿ئاستى دەنگ﴾

دەنگ ﴿پىناسەكان﴾

گرنگىزىن پىداۋىستىيە لە دەربرىنى ئەو شتانەى لە دەرۋىنددا ھەيە
چونكە (دەنگ) واتاكان دەگەيەنئىت لە نىوان بەرزونزىمى و گرتنى
ھەناسەو بەردانى و خىرايى و خاۋ لە وتنەوھدا ﴿ئەدا﴾.

لەروى فیزیکیەو: دەنگ ھەوايەكە شەپۆل دەدات لە ئەنجامى پىكدادانى
لە نىوان دوجەستەدا، دەنگى مروڤىش لە ئەنجامى شەپۆلدانى ئەو
ھەوايەو دەرچونى لە دەمى مروڤەكانەو دەرۋستدەبىت وەك كىردارى
﴿فىكە لىدان﴾.

ھەريەكىش لە ئىمە دەنگىكى تايبەت بە خۆى ھەيە كە جىت
دەكاتەو لە كەسەكانى ترو كەسايەتى دەرەخات.

ھەولبە دەنگىكى تايبەت بەخۆت بدۆزىتەو و گرنگى پىدەو ھەول
لاسايى كىردنەو كەس مەدە.

دەنگ بەشكە لە بەھرە سروشتىيەكانمان.

لىكۆلىنەو بەناوبانگەكەى پروڤىسۆر ﴿ئەلبرت مەربىيان﴾ لە زانكۆ
لۆس ئەنجلەلوسى ئەمەرىكى سەلماندىيەتى: كارىگەرى جوڤە ﴿ئاستى
دەنگ﴾ لە سەربەشداربوان بەرپۆزەى ۲۸% بەلام كارىگەرى ناوەرۆكى
بابەتەكان بەرپۆزەى ۷% .

سەرچاۋەكانى

۱- چىنەكانى دەنگ ﴿طبقات الصوت﴾:

جۇراۋجۇرگىردنى چىنەكانى دەنگ ھۆكارىكە بۇ دورخستىنەۋى
بىزارى و كارىگەرگىردنە سەر كەسەكان بۆيە ئاگادارى ئەۋەبەو پىۋىستە
ساتەۋساتىك ئاستى دەنگىت بگۇرپىت لە نزمى بۇ بەرزو بە
پىچەۋانەشەۋە.

گىردارى پىكگىردنى دەنگ سەرەتاي دەستپىگىردنى راھىنانى باشە بۇ
قەسكەرە بەتۋاناکان.

۲- تىكرایى دەنگ ﴿معدل الصوت﴾:

ئەۋ شەپۇلانەيە كە قەسى پىدەكەيت.

پەلەگىردن لە قەسەگىردىدا سىروشتىكى خىراپ لاي بەشداربوان
دروستەمكات و نىشانەي بەپىگىردنى كارىكەۋ خاۋى زۇرىش بەھەمان
شىۋە بەشداربوان توشى بىزارى دەمكات بۆيە پىۋىستە راھىنەر
ئاۋىنىگىرەك بىكات لە نىۋان خىرايى و خاۋى دەنگىدا بەپىي ناۋمىرۇكى
بابەتەكەۋ بىرۇكەكان ئەۋ كاتە كەشىكى پىر لە چالاكى و گۇرپانكارى لە
ھۆلەكەدا دروستەمكات.

بۇ ئەۋەى سەرگەۋتوبىت لەۋ كارەدا پىۋىستە لە مائەۋە پان لە
ھەرشۋىنىكى تردا بىت راھىنان لە سەر بابەتەكەت بىكەيت و تۇمارى
دەنگى بىكەيت بۇ راگرتنى كاتەكانت.

۳- بارستایی دەنگ ﴿حجم الصوت﴾

مەبەست لىي بەرزونزى ناستى دەنگە.

ئەو راھىنەرى دەنگى بەرز دەگاتەو تا دەگاتە ناستى ھاواركر
ھەستىكى ۋا لاي گويگر دروستدەكات كە ئەم راھىنەرە تورپەو سۆزدارە
بەلام خاۋەنى دەنگىكى نزم بە ترسنوك و شەرمن لە قەلەم دەدرىت
ھەردوكىشان لە راھىناندا بە ھىچ شىۋەيەك باش نىن بۆيە
پىۋىستدەكات لە ھەندىك شوپىندا دەنگىت بەرزىكەيتسەو
بەپىچەوانەشەو لە ھەندىك شوپىنى تردا ۋا پىۋىستدەكات دەنگىت
بەكەيتسەو بەپىي بابەت و شوپنەكە.

لەوانەيە ھەندىك شوپىن ۋا پىۋىست بىكات ناۋەندىگىر بىت لە دەنگىت
بەتايىبەتى لە كاتى گىرپانەۋەى راستى و ئامارەكاندا .

تېبىنى

A : پىۋىستە دىنيابىت لەۋەى دەنگىت بۇ ھۆلەكە گونجاۋە.

B : پىۋىستە دىنيابىت لەۋەى ئامادىبۋانى رىزى پىشتەۋە گويىيان لىتە.

C : پىۋىستە دىنيابىت لەۋەى ئامادىبۋانى رىزى پىشەۋە بە دەنگىت
بىزارنابىن.

D : چاۋ بىخىنە بە ھەمو شتەكانى ناۋ ھۆلەكەو دىنيابە كە ھەمو شتىك
رىكۈپىكە.

E : دىنيابە لە باش كاركردىنى ئامىرەكانى دەنگى.

F : لە يادت بىت باشتىن رىگا بۇ گويگرتن ھىمىنە.

۴- بەرۋىنى ﴿الحماسة﴾

بەرۋىنى نەرىنى سنورىكى ھەيە ئەگەر زياتر لە سنورى خۇي
نېپىرى لەوانەيە زيانى ھەيىت و لەسەرى بىكەويىت.
جەندىھا ناودرۋىكى باش ھەبۇد گويى بۇ رانەگىراوہ لەبەر ئەودى
بەشۋىدەكى نادروست پيشكەشكراوہ.

۵- راوہستان ﴿الوقفات﴾

شۋەدى راوہستان بۇ راھىنەر كارىكى گرنگەو باشتىن شىۋازىشە بۇ
سەرنج راكىشانى نامادەبوان.
برىتيە لە خالى وەرچەر خان لە نيوان گويگرو راھىنەردا.

﴿شىۋازى راوہستان گەرەتەرىن نەيىنە لاي راھىنەر﴾ عريفل چانەر
بۇ نەمۇنە: لە سەردەمى پىغەمبەرەردا ﴿درودى خوداي لە سەربىت﴾
كابر ايەك وتارىكى بۇ خىلەكەى دەداو ئايەتتىكى خويندەو ووتى:
﴿ومن يطع الله ورسوله فقد رشد ومن يعصمها فقد غوي﴾ لە گاتى
وتنى ﴿يعصمها﴾ راوہستا. بۇيە پىغەمبەرى خودا پىي فەرمو: تۇ
خراپترىن وتارىبىزى خىلەكەتى چونكە دەبوايە لە جياتى وەستان لە
سەر وشەى ﴿يعصمها﴾ لەسەر وشەى ﴿رشد﴾ بوەستايىتايە.
دانابى لە وتنى وشەدا نىە بەلكو لە چۆنىيەتى دەربرىنىدايە.

خەوت ۋە ستانە كە ﴿الوقفات السبع﴾:

۱. دەست يېڭىرىدىن ﴿دوای سەرەتا﴾.

۲. پېش قىسە كىرىدىن.

۳. پېش پىرسىيەر كىرىدىن.

۴. پېش چۈنە ناۋ بابە تىكى نوۋ.

۵. لە پاش ۋەشە كۆتايى.

۶. لە كاتى ژاۋىزىدا.

۷. پېش ۋەتنى سۈپاس.

فېربە چۈن ھېزى يېدەنگى بە كاردە ھېنىت ئەگەر بە

چەند چىركە يە كېش يېت

۱. دوبارە كىرىدە ۋە

بىرىتىيە لە دوبارە كىرىدە ۋە ھەندىك ۋەشە زىاتىر بۇ دۇنيا كىرىدە
گۈنگەر لە ۋەشە يەك يان زانىيەك.

دوبارە كىرىدە ۋە كاردە كات لە سەر كاريگەر كىرىدە سەر گۈنگەر
سەرنجىر كېشەنى بۇ زانىيەك.

بۇ نەمۇنە: ۋەك ﴿بېدەنگى... بېدەنگى.... بېدەنگى﴾

۲. سەرنجدان ﴿التركيز﴾

بە ۋاتاي جەخت كىرىدە ۋە ۋەشە يەك كە تۇ بە گىرنگى دىزىنىت
دەتە ۋىت سەرنجى ئامادە بۈنى بۇ رابكېشەيت.

بۇ ئىنسان، بىلى گەشتم كىرد بۇ دۈبەي ... لەۋى سەردانى بۇرچى
خەلىفەم كىرد.

سەرنج بخەرە سەر وشەي ﴿دۈبەي﴾ ئەگەر مەبەستت گىرگىدان بو
وشەي ﴿دۈبەي﴾.

يان سەرنج بخەرە سەر وشەي ﴿بۇرچى خەلىفە﴾ ئەگەر مەبەستت
گىرگىدان بو بە ﴿بۇرچەكە﴾

۳. زمان پاراۋى ﴿النطق﴾

زمان و دىرېرىنى وشەكان كۆمەلىك ھەلەي باۋى ھەيە دىارتىرىيان
برىتىن لە :

• لابرەن و زىادكردنى پىتىك يان گۆرىنى لە ئاكامى خىرايى يان
شەزان لە كاتى قىسەكردندا.

بۇ ئەۋەي دۇچارى ئەۋ ھەلەيە نەبىتەۋە باشتر وايە پىشتر راھىنان
لەسەر بابەتەكە بىكەيت و تۆمارى بىكەيت يان باسى بىكەيت بۇ
ھاۋرىيەكت بۇ ئەۋەي زىاتىر كۆنترۇللى بابەتەكە بىكەيت.

• ھەلەيەكى تر ھەيە زۆرىنەي راھىنەرەكان تىيى دەكەون ئەۋىش
برىتىيە لە كاتى باسكردنى زانايەك يان كەسىكى ناۋدار جارى وا ھەيە
ناۋمەكى بەھەلە دەلىت يان لە بىرى دەچىتەۋە.

بۇ ئەۋەى دوچارى ئەو دۆخە نەبىت پىۋىستە بگەرپىتسەۋە بىر
سەرچاۋەكان و بەباشى ناۋەكان دەربىرىت و راھىنانى لەسەر بگەرپىت
چونكە ئەو جۆرە ھەلەنە لە كەسايەتى راھىنەر دادەبەزىنىت.

• دوبارە كەرنەۋەى ھەندىك وشە بە بەردەۋامى لە كاتى قىسەرىس
ۋەك ﴿تىگەيشتن.. وانىە.. ئاسانە.. بەھەر حال..... ھتە﴾ پىۋىستە
راھىنەر خۆى لىدوربختەۋە ئەۋىش بەپشت بەستىن بە تۆمار كەرنەۋەى
داۋاى يارمەتى كەرنە لە ھاورپىيەك.

• خۇپاراستىن و دوركەۋتەۋە لە وشەى ﴿ھا.. ئانا﴾ نە
درىژ كەرنەۋەىە لە كاتىكدايە كە راھىنەر توشى شەۋزان دەپىتە
بابەتەكەى ئامادەنە كەردە ئەمەش ئامازەيەكى ترسناكە بۇ ئاسى
راھىنەرەكە.

زمانی جهسته

A روالهت: ليكولينه وهكان بيگومان گرنگي روالهت و روخساريان
بهرخستوه، چونكه روالهت له يه كهه بينينه وه دستپيښه كات و مه حاله
له دوايدا بتوانيت نهو بؤچونه لاي ئاماده بوان، بهرام بهر به خوت
بگوريت.

راهيئراو زانياريه كان له يه كهه بينينه وه راسته وخؤ له توه و مرده گريت
بويه پيوسته له يه كهه ساتدا گرنگيه كي زور بدميت به روخسارت
نه گهر رؤچونيكيشي تيا دا بيت.

پوشيني جلوبه رگيكي جوان و له پيكر دني پيلاوي جوان و بؤيا خكراو
به لگه يه له سهر جوړي كه سايه تيت هه ولبد هه گيرفانه كات خالي بيت و
فه لاهم و شتي زمقي تي دا نه بيت كه واته به گشتي گرنگيدان به روالهتي
جلوبه رگ و هه لسو كه وت زور پيوسته چونكه ليكولينه وه كان
پرؤفيسور «ئالبيرت مهربان» كاريگهري زمانى جهسته ي داناه به
پيژدهي ۵۵٪ و ناومرؤكيش به پيژدهي ۷٪.

B- شيوازي وهستان :

قسه كهر پيوسته له گهل ناخي خؤي گونجاوو ناسوده بيت
به شيوميكي راست بوهستيت و خؤي بهم لاو بهو لادا بانهدات و
لارنه بيته وه و نه چه ميته وه به لكو له شيوهي زماره (۱۱) دا ريك
بوهستيت و هه ردو قاجي له زموي بچه سپينيت و جينگيريان بكان.

پراھینان

دەتوانیت شتیک لەسەر سەرت دابنیت و ئەم سەرو ئەوسەر بکەن
بەبێ ئەوەی بکەوێت پێویستە پراھینان بکەیت لە سەرو سەرت
بەشیۆمەکی پێک.

نامۆزگاری

- ۱- خۆت بپاریزە لە نوشتانەووە بۆ پێشەووە.
  - ۲- خۆت بپاریزە لە نوشتانەووە بۆ ھەر لایەك بیت.
  - ۳- پراوەستان باشترە لە دانێشتن.
  - ۴- ھاتوچۆو جولە لە دانێشتن باشترە.
  - ۵- راست بومستە (چەقێراو بەو لە ھەمان کاتدا نەرمیش بە).
- C- جولە :

جولە پراھینەر لەسەر شانۆ سودیکی باشی ھەیە بۆ یاریکردن
بەچاوی گوێگرەکان و بێتاقەتیان ناھێڵێت و لە بێزاری دوریان
دەخاتەووە ھەمیشە وایان لێدەکات سەرنجیان لەسەر جولە پراھینەرە
بیت و جگە لە سودومرگرتنی نامادەبوان پراھینەریش چالاکێکی باش
دەبیت.

نامۆزگاری

- ۱- لە سەرخۆ بجوێ.
- ۲- پشت مەکەرە نامادەبوان تەنانەت لە کاتی پۆشتنیشدا بیت.
- ۳- جولە زۆر باشترە لە وەستان.

خوت دوربگره له دوباره گردنه وهی جولەکان.
کاتیکی شتیکی گرنگ به ناماده بوان ددهیت (پرسیار تیبینی
هتد) بوسته.

D: ئەتەری شانۆ (لەنگەری شانۆ)
کۆمەلە شوینیکی دیاریکراوە لەسەر شانۆ رَاهینەر بۆ جولەیی خۆی
دیاریدەکات.
بۆ هەر شوینیکی شیوازیکی تایبەت بەکاردهیئیت بۆ گەیانینی
زانباریهکان بۆ نمونه :

- ۱- شوینی وتنەومکە
- ۲- شوینی پیداجونەومکە
- ۳- شوینی نمایشکردنەکە
- ۴- شوینی چیرۆکەکان
- ۵- شوینی پرسیارو موناقلەشە گردنەکان
- ۶- شوینی زانیاری و بەخشینی زانیاریەکان

نامۆژگاری

- ۱- شوینەکان تیکەل مەکە.
- ۲- لە کاتی باسکردنی شتیکی گرنگدا مەجولێ.
- ۳- واباشترە سێ شوین بۆ خوت دیاریبکەیت بۆ جولەکردنت پەش
هاتنەژورەوهی نامادەبوان.

E: جوله كانی دمست ﴿حرکة الیدین﴾

بۇ ئەۋەدى پەيۋەندى و تىكەلى راھىنەر لەگەل نامادىبوان و زمانى
جەستەى ناياب بىت پىۋىستە جوله كانى ھەردودەست بەشىۋمىيەكى
دروست كارىگەر بىكرىت بۇ ئەۋەدى ئەو پەيامەى دىتەۋىت بە نامادىبوانى
بگەمىنىت جىگەى خۇى بگرىت.

نامۆزگارى

- ۱- دىستەكانت بەشىۋمىيەك بىجولئىنە لەگەل قىسەكانتدا گونجاو بىت.
- ۲- يارى بە پىنوسەكەت يان ھەرشىتىكى تربىت مەيكە.
- ۳- دىستەكانت لە شانەكانتەۋە بىجولئىنە.
- ۴- بەدىستەكانت نامازە بە كات و شوپنەكان بەدە.
- ۵- بە پەنجەت نامازە بۇ ھىج كەسىك لە نامادىبوان مەكە.
- ۶- كاتىك دىتەۋىت بابەتىك يان موناقتەشەپەك كۆتايى پىبەپىنىت
ھەردو دىستە بىخەرە ناۋىيەكەۋەو داپىخە.
- ۷- شانت بەلەيكەدا بەرىت نامازمىيە بۇ ئەۋەدى قىسەكردنت لەو بابەتە
كۆتايى پىبەتەۋە.
- ۸- دىستەكانت كراۋە بىت نامازمىيە بۇ كىرەنەۋەدى دەرگەى گىتوگۆۋ
موناقتەشەكردن.

۴. نمازہ کان

دوربېنه‌ګانې روخسار په‌کيکه له‌و پيداويستيانه‌ي يارمه‌تيمان دودات له
ګڼانلني په‌يامه‌که‌مان به‌ گوڼگر. نابيت راهينه‌ر روخساري له‌ يه‌ک شيو‌دا
ډاګرت به‌لکو پيوسته به‌پي ناوهرپوکی بابه‌ته‌که کارپګه‌ري له‌ګه‌ل
روخساري بکات.

G: په یوه نډی له ریڼګی چاوه کانه وه

لېږدا راهینه د مېټ چاوی بگړیت به سهر هه مو ئاماده بوان و
سهری ناوچه وانیان یان روخساریان بو ماوهی (۵ بو ۶) چرکه بکات.
نه گهر له هوئیکی گهورمشدا بو نهوا پیویسته بهلای راستوچه پی
خویدا بروانیټ.

زانای به‌ناوبانگی دهر و ناسی ﴿نه‌رجایل﴾ به‌هاوکاری کۆمه‌ئیک له
زانایانی هاو‌پیی له‌و بوارددا تاقیکردنه‌وه‌یه‌کیان کرد له‌سه‌ر نه‌وه‌ی که
کاردانه‌وه‌ی هسه‌که‌ر چۆن کاریگه‌رده‌کاته سه‌ری نه‌گه‌ر توانای بینینی
ناماده‌بوونی نه‌بیّت و سه‌یریان نه‌کات بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌ش سی‌ر پێگای
تاقیکردنه‌وه له‌سه‌ر ناماده‌بوون.

پېنگەي يەكەم: عەينەككى تاريكى كرده چاۋى گۆيگران.
پېنگەي دوووم: پوخساريانى بە دەمامكىك داپۇشى بە جۇرىك تەنھا
چاۋيان بەدەرموۋە بو.

چاویان بهدمر موه بو.
 پلنگی سیه‌میش بهتمه‌واوی پوخساریانی بهدمامکه‌کو چاویلکه
 رستم‌کدا پوشتی.

له كۆتايدا دەرگهوت له ههرسى حالهتهكهدا قسهكه رهكه زۆر دلنياهبو
لهوهى پهيامهكهى گهيانديت چونكه كاريگهري روخسارى ناماده بوانى
لهسهر بابتهكهى بهدى نهدهگرد.

تيپى : نابيت سهرگردنهكه زۆر بخايه نيت بهلكو تهنها پيوسته بو چهند
چركهپهك بيت چونكه كهسانيك ههن بهزۆر سهرگردنى بيزار دمبيت .
ونبوني پهيوهندى لهگهل گوڤگر له ريگهى چاووهوه له يهكهم ههنگاوته و
بوني گرنگيدانى گوڤگره به باتهكهو بهردهوام بوني لهگهلت.

ريگاكاني پهيوهندى لهگهل گوڤگر جگه له قسه كردن

۱- پهيوهندى له ريگهى چاووهكان

۲- خهندهي (روخوشى)

۳- گرنگيدان

۴- گونجاندن

۵- هيمنى

ههلهيك له ريگرهپهكاني پهيوهنديگردن :

۱- شلهزان و تيكچون و خيراىي له نمايشگردن.

۲- گرنگى نهدان به كاردانهوهى بهرامبهرهكان.

رهوشتهكاني قسه كردن و نمايشگردن:

۱- سوربه لهسهر نهپچراندنى بابتهكه.

۲- مهلى كاتهكه تهواوبو، بهلكو بلى، دمستان خوشبيت و سوپاسى
نامادهبونتان و گوڤگرتنتان دمكه.

۳- فهرمان دهرمهكه.

4- گەس شەرمەزارمەكە سورمەبە لەسەر قسەگردنى لە بەردەم ئامادەبواندا.

5- خۆبەدورگرتن لە برىندارگردنى ھەستەكان ﴿ئاینى - سیاسى - كۆمەلایەتى .... ھتد﴾

کاریگەرى ھەستە جوړاوجۆرەكان لەسەر کردارى نمایشکردن؛
تاجەند نمایشەكەت بەكارھێنانی ھەستەكانى لە خۆى گرت لە
بىرنەچونەو ھو کاریگەرى بابەتەكە لەسەر ئامادەبوان زیاتر دەبێت.
خستەپەك لەسەر کاریگەرى ھەستەكان لەسەر کردارى نمایش

1. مەروۇ بەتەنھا پێژەى 20% ى ئەو شتانەى لە بىردەمىنیتەو ھە كە دەپخوینیتەو ھ.

2. پێژەى 30% ى ئەو شتانەى لە بىردەمىنیتەو ھە كە دەپبىستیت.

3. پێژەى 40% ى ئەو شتانەى لە بىردەمىنیتەو ھە كە دەپبىنیت.

4. پێژەى 50% ى ئەو شتانەى لە بىردەمىنیتەو ھە كە وتوێھتى.

5. پێژەى 60% ى ئەو شتانەى لە بىردەمىنیتەو ھە كە بەگردارى دەپكات.

6. بۆ ئەو ھى پێژەى سودومرگرتنت بگاتە 90% پێویستە ئەو گردارانەى لای

سەر ھو ھەمويان جێبەجێ بكەیت ﴿خویندەو ھە بىستن - بىنن -

کردارى گردن﴾

بابه تی جه وته م

بازار دۆزی راهینه

نوسین وئاماده کردنی

د. عبدالله هنانو

بەنەماكانى بازار دۆزى رايونى:

ئەشتە پىۋىستە يەكەم جار رايونى تېبىنى بىكەت لە بابەتى بازارى رايونى، پىۋىستە بە بىر كىرگەنەۋە دىزگايەكى گەرۈك بىر كەتەۋە، چۈنكى لە راستىدا تۆ بىر تىت لەۋە بەرەنەرىك ھەرۈك ۋە بەرەنەرىكانى تىر دەتەۋىت كۆمەلىك لە خەسەتەكانى ۋە بەرەنەرىكەت پىشكەش بىكەت بە كۆمەلىك بۆيە دەبىت زۆر زىرانە خۇت مەندوبىكەت لە دارىتىنى سەرچاۋەكانى بابەتەكەت بۇ ئەۋە ناساندنى بازارى لە خۇتدا جىبەجى بىكەت .

پىناسەكەي :-

بىر تىيە لە فرمەنىكى كارگىرى و چەند ھەنگاۋىك ئامانجىان دروست كىردنى ﴿دەھىنانىكە﴾ و پونكىرگەنەۋە گەياندنى ئەۋ بەھەرە بەنرخەيە بە دەستى كىرپارەكان ﴿كۆمەلىك - سەنتەرو پىكخاۋەكانى رايونى﴾ و بەرپىكردنى پەيۋەندىيەكان بە پىگايەكى ئاسان بۇ ھەمە لايەنەكان .

دەتۋانين بەشىۋەيەكى تىرىش پىناسەي بىكەين: بىر تىيە لە تۋاناي رايونى لە شىكىرگەنەۋە بازار بۇ دروست كىردن و پىشخەستى خىزمەتگۈزارىيەكانى رايونى كە پىۋىستى پىيەتى بە بەكارەيىنانى سىياسەتى دانانى تىرخىكى گونجاۋو بەستىنى پەيمان لەگەل ئاۋەندە گونجاۋەكانى رايونى و نەخشەكىشانى پىداۋىستىيەكانى پەيۋەندىيەكە خاۋەنى كارامەيەكى بەرزىت .

له پېناسه گانی پېشووه وه هه نديك له و ﴿مه هارانه﴾ بنه پمقيانه مان بو
دمرده كه ويټ كه راهينه ر پيويستي پييه تي بو نه وه ي بو چونه ناو
بازار مكان سهر كه و تو بيت:

• توانای شيگردنه وه ﴿قوه التحليل﴾.

• توانای داهينان.

• توانای پلاندانان.

• توانای پهره پيدان.

• توانای نرخ پيدان.

• توانای ويينه كيشاني نه و سياسه تانه ي هه بيت بو كه يشتن به شوينه
جيا و مزه كان.

• توانای پهره پيداني پيويستيه گاني راهينه كه ي هه بيت.

• تيكه له ي بازار سازي كاريگر بو راهينه ر ﴿المزيج التسويقي الفعال
للمدرب﴾.

• پروگرامي راهينه كه.

• سياسه تي داناني نرخی گونجاو.

• دياريكردني سهنته رو ناوچه ئامانجدار مه كان.

• دروستكردني ئاميژه گاني بانگه شه كردن ﴿صناعة ادوات الترويج
المحترفة﴾.

• بهيمان به ستن له سهر داهاته كان ﴿التعاقد على المخرجات﴾.

شېكردنەۋەى بازاردۆزى رايۇنەر

گرنگە بۇ رايۇنەر، پىداۋىستىيەكانى شېكردنەۋەى بازار بە شىۋمىيەكى
باش بناسىت، بۇ ئەۋەى تواناي شېكردنەۋەى پىداۋىستىيەكانى رايۇنەنى
مەبىت چۈنكە پىداۋىستىيەكان بەپىي رۆلەكان دەگۈردىت ﴿ۋانەبىز-
شارمزا- راۋىزكار﴾.

سى جۆرى سەرەكى، پىداۋىستىيەكانى رايۇنەن لە يەكتر
جىادەكاتەۋە:

۱- پىداۋىستى بۆچۈنى ﴿الحاجات الافتراضية﴾:

رايۇنەر ئەگەر بىر يارى دابو رۆلى ﴿ۋانەبىز﴾ بىيىت، ئەۋا ھەۋلى
كارگردەكات لەسەر تەۋمەرى دۆزىنەۋەى ئەۋ كىشانەى لە كۆمەلگادا
رۆزانە رۇدەدات ئەۋىش لە رېگاي چاۋدىرىكردن و تىيىنى ورد لەسەر
ھەلسۈكەوت و كارى رۆزانەيان، پاشان دىت لە شىۋەى بەرنامەيەكى
رايۇنەنى جەماۋمىدا دارشتى بۇ دەكات بە نامانجى گۈرپىنى بۆچۈن و
رەفتارەكانى كۆمەلگا بەرەۋ ئاستىكى رۆشنىرى تر.

رايۇنەر لىرەدا پىۋىستى بە كارامەيى و لىزانىكى زۆر بەرز ھەيە
چۈنكە داۋاي لىكراۋە بىرو بۆچۈنەكانى بگەيەنىت بە ھەزارەھا كەس !
لە يەك كاتدا.

لەم حالەتانەدا دىتوانرىت ناۋىشانى بەرنامەى رايۇنەنەكە بەكىك
بىت لەم ناۋىشانە- بۇ نمونە:

• نە كىلىلى سەرگەۋتن.

- ھېزى زالبون بەسەر خۇتدا.
- ھېزى لىبوردىمىي و خۇشەۋىستى.
- ژيانىك بەبى دىلەپراۋكى.
- تۈنانكانت بخەرمگەرۈ دۈرۈۋزى خۇت ديارىبەكە.
- جەۋت نەينىيەكەي ھېزى كەسايەتى.
- ھېزى باۋمېرېون بەخۇت.
- ھېزى عەقلى ناۋمەۋە.

۲- پىداۋىستى راستەقىنە:

لېرەدا رايۇنلەر لى ئاستى (پراۋىزكار يان شارمزا) دا يە ناتۋانىت
دەستەلېگىرېت لى لىكۈلىنەۋەي راستەقىنەيى بۇ پىداۋىستىيەكانى نە
رايۇنلەي دىيەۋىت بازارى بۇ بىكات.

نەم جۈرە رايۇنلە بەتايىبەت دىناسرىت نەك بەگشتى چۈنە
كۆمپانىياۋ پىكخراۋو دەرگاكان ئامادىي پەيمان بەستىيان نىە لىگەل
رايۇنلەرىك ئەگەر نەزانن بەرپىژەي ۱۰۰% كارمەندەكانى لىەۋ خولى
رايۇنلە سودمەند نەبن.

بۇيە لىەم جۈرمىيان لىە رايۇنلە پىۋىستە رايۇنلەر لىە پىگەي
(چاۋپىكەۋتن - زانىيارى كۆكرىنەۋە - تىبىنىيەكان... ەتد) پلان بۇ
خولى رايۇنلەكەي دابىنىت.

ھەندىك لىەۋ ناۋنىشانلەي رايۇنلەر دىتۋانىت بەكارى بەينىت لىە خولى
راستەقىنەكان:

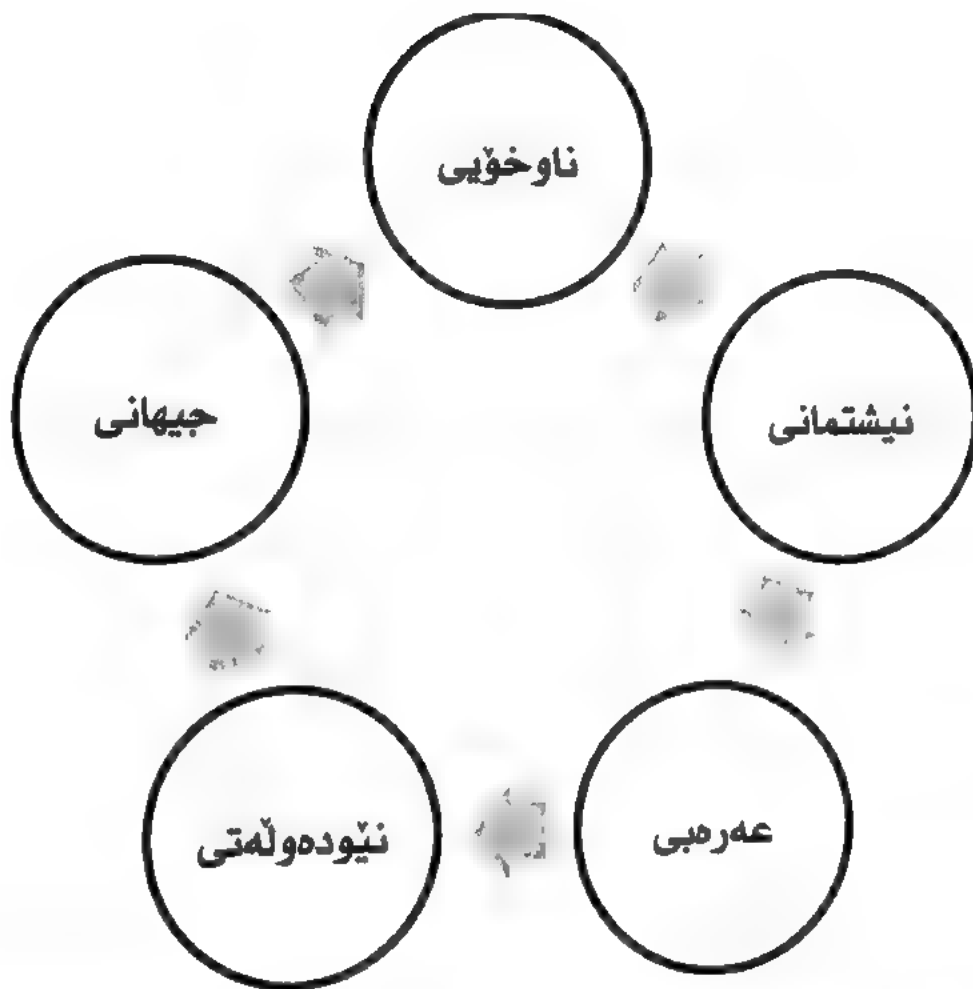
- پلانى ستراتىژى بۇ دەزگاكان.
- ستراتىژىيەكانى دروستكردنى وئەنەيەكى بىر كىردنەو.
- نەيىنەيەكانى جيا كىردنەو لە خىزمەتكىردنى كىرپارمەكان.
- پىشكەشكارى بە بەرنامەكانى تەلەفىزىئون.
- ھونەرى بەرپۇمبىردنى تىمى كار كىردن.
- ئامادە كىردنى پلان بۇ بازار سىزى.

۳- ئەو پىداوۋىستىيەنى لە كاتى گەشە كىردىدا بەرھەم دىن

بۇ بەكارھىنانى پىداوۋىستىيەكان و ئامىرەكان يان بۇ گۆرۈنى سىياسەتلىك بەكار دىت بۇ نەوونە :

- گۆرۈنى شىۋازى كار كىردن لە مىوانخانىيەكى سى نەستىرەمى بۇ ئاستى مىوانخانىيەكى پىنج نەستىرەمى.
- گۆرۈنى سىستەمى گواستەنەو كى كالان بە كۆمپىوتەر بۇ سىستەمىكى پىشكەوتوتر لە سىستەمە كۆنەكە.

جۆره كانى بازار سازى

ناوخۆيى: لە سنورى ئەو پارىزگايەدا دەبىت كە راھىنەر تيايدا دەزى.
نيشتمانى: جيبە جيکردنى ھەمو ئەو پيداويستيانەى سەنتەر و
ريکخراوەکانى ولاتى راھىنەرەكە پيويستيان پييهتى.
عەرمبى: راھىنەر لەسەر ئاستى ولاتە عەرمبىەکان خواستى راھىنانى
سەنتەرە جۆراو جۆرەکان جيبە جيەدەكات.
نيۆدەولەتى: راھىنەر خواستى پيداويستىەکانى راھىنان بەدى
دەھيئيت بۆ زياتر لە يەك دەولەت لە کيشومرەكەيدا.

جېھانى: رايھنەر خواستى پىداۋىستىيەكانى رايھنان بەدى دەھىنيت بۇ زياتر لە كىشومرىك.

نامانج لە دو شىكردنەۋەكەى پىشو ﴿شىكردنەۋەى پىداۋىستىيەكان + شىكردنەۋەى بازارسازى﴾ خۇيان لەم دو ھاۋكىشەيەدا دەبىننەۋە: پىداۋىستى + بازار = جۆرى بەرنامەى رايھنان.

تايبەتمەندىيەكانى رايھنەر

سېفاتە ھاۋبەشەكانى نىۋان رايھنەرە بەناۋبانگەكان

- تواناي كاريگەرىكردن
- تواناي قەناعەت پىھىنان
- شارمزاى لە بنەماكانى رايھنان و بەردەوام جىبەجىكردنى
- ھاۋسەنگى
- دانايى
- گۆرپىنى قەيرانەكان بۇ ھەل
- ھەوت نەرىتە بەناۋبانگەكەى رايھنەرە سەركەۋتوۋەكانى

جېھان

- ۱- پىشتىر خۇئامادەكردن
- ۲- رېكۋېيتكى و جوانى جلو بەرگ و روخسار بەبىرپۇچون
- ۳- ۋەفادارى بۇ پەيمانەكان
- ۴- توندوتۇلى و تۆماركردن
- ۵- خويىندىنەۋە

۶- رېزگرتنى كات

۷- وهلام داندهوى خيړا

دروستكردنى كهسايه تى راهينه ر

دروستكردنى كهسايه تى و بهناوبانگ كردنى راهينه ر له سهرمتاوه بهدروستكردنى ههست و ويڼه يه كى جوانى راهينه ر له ميشكى گويگرېا دمستپيدمكات نه گهر سهركه وتوبو نه وا ورده ورده به شيوميه كى ئوتوماتيك ناوبانگ دمردمكات، وهك ماركه يه كى بازركانى ليديت و پارمى خوى دمكات وهك نه ستيره به ناوبانگه كانى جيهان له بواره جياجياكاندا ﴿ سينه ما - توپى پى - راهينه ر - سياست ..... هتد ﴾

گرنگترين نهينيه كانى دروستكردنى ماركه يه كى

كهسايه تى بریتين له :

۱. دهستپيشخه رى: دهستپيشخه رى بكه له داهياني پروژهى نوئ و دهستپيشخه ريش به له تيكل بونت به پروژه به هيژه كان.
۲. په يوه نديه كان: ههسته به دروستكردنى توپيكي به هيژه له په يوه ندى پاريزگارى له په يوه نديه كان بكه نه گهر ناكوكيه كيش له نيوانتاندا رويدا.
۳. هاندان: كارمهنده كانت له سهر سهركه وتن هانبدهو سهركه وتن نه وان به هى خوت بزانه.

۴. بەردەوامبون: ھەوتبەدە بەبەردەوامى پەيۋەندىت لە گەل
پاھىنراۋەكانتدا ھەبىت و كاتىك پىۋىستىيان بە يارمەتى تۈبۈ
پارمەتيانبەدە. با دروشمت برىتى بىت لە: ﴿ۋەلامدانەۋەى خىرا لە
سنورى توانا.﴾

۵. قۇستەۋەى ھەلەكان: يەكەم ھەل كە دىتە رىگات لە دەستخۆتى
مەدەو مەھىلە لە ھەلى يەكەمىشدا بوۋەستىت بەلام داۋاي ھەلى
بوۋەمىش مەكە .

۶. رىزلىگرتن: زۆرباۋەرت بەخەرافىياتى پاھىنەرە گەورەكان نەبىت
لەۋانەيە ئەۋەى لە دەرياچەدا دەستت دەكەۋىت لە دەريادا نەبىت ,
پىزلىگرتن و ئالۋگۆر بىكە لەگەل دەۋرۋەرتداۋ دىۋارى گەورمىي و
خۇبەزلزانىن دروستەمەكە لە نىۋان خۆت و خەلكىدا با پاھىنانەكانت
ۋەك پاھىنەرە گەورەو بەناۋبانگەكان بە كىردارى بىت نەك تەنھا بە
دروشم.

۷. رىكۈپىكى لە رۈخسارو جلوبەرگىدا: گۈپگر پىش گەپشتن بە
ئەقلىت دەگات بە جلوبەرگ و رۈخسارت بۆيە پىۋىستە گىرنگىيەكى باش
بە رۈخسارو جلوبەرگەكانت بىدەيت بەبى رۇچون چۈنكە چاۋمىروانى
پۇشىنى جلوبەرگى گىرانبەھات لىناكەن بەلكو چاۋمىروانى رىزىت
لىدەكەن.

۸. دروستكىردنى چىرۆك: توانايى و لىتاتۋىت لە پاھىناندا بىكە بە
چىرۆكىك تا خەلكى پىشتاۋىشت باسى بىكەن و سۈدەت لىۋەربىگىر.

۹. پەيوەندى كۆمەلەيتى: لايەنى كۆمەلەيتىت لەگەل دەوروبەرتىدا

تا دەتوانىت بەھىزى بىكەو ھەلەكان لە دەستخۆت مەدە لە رېڭاى
پىداويستىيە تەكنەلۇزىيەكانەو پەيوەندىت پتەو بىكە وەك «مۇبايل-
تۇرى كۆمەلەيتى facebook- تويىتەر..... ھتد»

۱۰. راگەياندىن: لە وانەيەلە رېڭەى بەرنامەيەكى چاوپېڭەوتن لە
تەلەفۇنەو ناوبانگىكى باش دىرېكتىر و زۇرتىرەن گويگرت ھەيت
ئەگەر ئەو ھەلەشت بۇ نەپەخسا ئەوا لە يوتوب شتى خۆت تۆماربىكەو
بىلاوى بىكەرمەو.

۱۱. فېربونى بەردەوام: وەك تىزگىردنەو ەى دانى مشار وايە چۇن
ھەمىشە ھىزو تواناى پىدەدات بۇ داربىرپەنەو بەھەمان شىووش فېربونى
بەردەوام ھەمىشە ھىز و تواناكانت پەرە پىدەدات.

۱۲. ھونەرى گوزەرى ناسراو «فن اختراق المالوف»: فېرى بويت
و بۇت دىرگەوت ئەو نەيىنى داھىيانە خەلكى ماومىيەكىان دەويت تا
قەناعەت بەقسەكانت بەيىن ئەمەش بە ھەلىك دىرگەوت بۇت وەك
راھىنەر.

۱۳. تۆماركردن «نوسىنەو»: نەيىنى و كارىكى سەرسورھىنەرە
گويگرانى بەدەستەھىنىت لە ھەمو شوپىنەكەو ەى فېرى نەيىنەكانى
«وردېرس wordpress» يان «بلوگەر blooger» بىبەو دىرېچۇ.

۱۴. خاوه نداریتی توانای تایبتهی پیشهیی: ههولیه خاوهی
زۆرتیرین پیداوێستیهکان و ئامێرهکان بیت له بوارهکهتا «کۆمپوتەر»
داتاشوو..... هتد»

۱۵. قازانج: چاوت لهوه نهبیّت بهرامبهرهکانت چهند قازانج بکەن
به لکو گرنگی بده به به دهسته هیئانی ریژی بهرامبهرهکانت نهههش
بهگهرهتیر قازانج دهژمێردریت بۆت.

چونه ناو بازاره ناوخویهکان

ههگر ههزونا رهزوی راسته قینهت ههبیّت نههه کاریکی ناسانه.
باسهرهتاگهشی بیهیژبیّت رهتی مهکه رهوه بیزاریش مهه لهو
نارههتیانهی دیته ریگات چونکه ههزونا رهزومهکانت بۆ نهو کاره
بیهیژنهکانت .

زۆرینهی پیداوێستیه جیاوازهکان تاقیبهکه رهوه:

• کۆبونهوه لهگهڵ هاورپیان: کۆبونهوه بهچوکهکان لهگهڵ هاورپکان
بارمهتی دهریکی باش دهبیّت بۆ شکاندنی نهو ترسهی ههته.

• وانهوتنهوه: دمهوانیت ریکهوتنیک لهگهڵ چهند بهرپوههری
نوتبخانهو ریکهخراوێک بکهیت بۆ پیشکهشکردنی وانهو ناسینی خۆت
وێک ههنگاوی یهکهه.

• پیشکهشکردنی راهیئان: پهیهومندی بکه لهگهڵ سهنتهرهکانی
راهیئان و خزمهت گوزاریهکانی خۆتیان پیشکهش بکه.

سەرچاوهكان

1-Benjamin S.Bloom.And others, Taxonomy of Educational Objectives, Printed in the United States of America, Michigan ١٩٥٦ .

٢ - سايتى نهكاديمياى عهرمبى بهريتانى بۆ فيربونى بالا له ٢٠١٧/٢/١
<http://www.abah.co.uk/training-concept.html>

٣ - ادرس بذكاء و ليس بجهد , كيفين بول مكتبة جرير , ط١.د.د.ت

٤- اساليب و استراتيجيات التحفيز في التدريب , لمياء عبدالله الشبيبي , الملكة المتحدة , الجامعة الافتراضية العالمية ط١. ٢٠١٠ اعداد الحقائق التدريبية , فؤاد الجفيمان , لا يوجد مكان للنشر , لا يوجد دار للنشر , ١٤٣٣ هـ

٥- الانطباعات الاولى , د ان ديماري و د. فاليري وايت, مكتبة جرير

٦- واقع عملية تقييم البرامج التدريبية (رسالة ماجستير).ايمن عبدالرحمن سليمان المصدر ٢٠١٠ جامعة الازهر - غزة

٧- بناء الحقيبة التدريبية, الرياض - معهد الابداع الاداري ١٤٣٦ هـ

٨- تصميم البرامج التدريبية - احمد الخطيب و عبدالله زامل العمزي - عالم الكتب - عمان - اردن ٢٠٠٨

٩- تصميم البرامج التدريبية - بلال السكارنة - دارالمسيرة - الاردن - ط١ ٢٠١١ م

١٠- تصميم البرامج التدريبية - عادل الصالح - مطابع معهد الادارة - ١٤٢٢ هـ

١١- تصميم الحقائق التدريبية - عبدالله الهفاص - لا يوجد مكان للنشر - لا يوجد دار للنشر ١٤٢٣ هـ

١٢- تصميم الحقيبة التدريبية - صالح محمد الربيعة - نشرة اثرائية - ١٤٢١ هـ
الجمعة

- ١٣- دليل المهارات الأساسية لتدريب المعلمين - عمر حسن الشبع - عمان - الاردن - ايلول ١٩٩٢
- ١٤- حديثك هو طريقك للقمة - كيفين هوجان - مكتبة جرير ط٢٠٠٢ م
- ١٥- الحقائق التدريبية - احمد محمد بوزهر - ٢٠١٤
- ١٦- خطابة عند الفاروق - عبدالله علي جابر المري - رسالة ماجستير غير منشورة - جامعة الشرق الاوسط - ٢٠١٢ م
- ١٧- دليل اعداد حقيبة المادة التدريبية - د عبداللطيف بن صالح - د صالح قصبي - د سعيد عبدالله القرني - لا يوجد مكان للنشر - لا يوجد دار للنشر
- ١٨- التدريب والتدريس الابداعي - طارق السويدان - شركة الابداع الفكري ط٢٠١٢ م
- ١٩- موسوعة التدريب والتنمية البشرية - عبدالرحمن توفيق - مركز الخبرات المهنية للإدارة بميك - القاهرة ٢٠٠٧ م
- ٢٠- نظريات التعليم - علي حسين حجاج - سلسلة كتب عالم المعرفة - رقم ١٤ الجزء الثاني ١٩٨٦
- ٢١- العملية التعليمية - عبدالرحمن توفيق - مركز الخبرات المهنية للإدارة القاهرة - ١٩٩٤
- ٢٢- فن الالتقاء الرائع - طارق السويدان - شركة الابداع الفكري - ط٢٠٠٢ م
- ٢٣- فن الالتقاء - عبدالوارث عسر - الهيئة المصرية العامة للكتاب - ط١٩٩٧ م
- ٢٤- كتاب الخطابة - لابن رشد
- ٢٥- الكفايات الست للمدرّب الفعال - محمد البهشي - الرياض البهشي للاستشارات والتدريب.

ژياننامه‌ی نوسه‌رانی ئه‌م په‌رتوکه

مامؤستا طلال الصغیر

له دایکبون : ۱۹۷۳/۲/۱۸

شوینی له دایکبون : ته‌رابلس - لوبنان

رهمه‌زنانه : لوبنانی

باری خیزانی : خیزاندار

په‌یوهندی کردن :

ژماره‌ی ته‌له فون : ۰۰۹۶۱۶۴۱۲۲۸۴

ژ . موبیل : ۰۰۹۶۱۷۰۷۲۲۲۴۰

نیمه‌یل : talalsaghir@gmail.com

سیفاته‌کانی

• مامؤستای زانکویه له بابه‌تی (پێگاکانی وانه‌وتنه‌وه و بونیاتنانی
پروگرامه‌کان)

• سه‌روکی ده‌سته‌ی کارگیرێ نه‌کادیمیای جیهانییه (GATQ)

• سه‌روکی سه‌ندی‌کای راهینه‌ره به‌توانا‌گانه (المدریین المحترفین) له لوبنان

• راهینه‌ریکی باوه‌رپێکراوه (معتمد) له ئاماده‌کردن و پێگه‌یانلانی
راهینه‌ران

۱- راهینه‌ری پێشکه‌وتو (نیلاف ترمین)

۲- راهینه‌ری باوه‌رپێکراو (UN HABETAT)

۳- نه‌کادیمیای به‌ریتانی HRD

۴. سەنتەرى كەنەدى (پاھىنەرى يارمەتيدەرى دكتور ئىبراھىم فەھىيە خوالىي خوش یت)

۵. ئەكادىمىي جىھانى (GATQ)

۶. سەنتەرى جىھانى كەنەدى بۇ پاھىنان

• پاھىنەرىكى پىسپۇرى پىگەپىدراوۋو پاپۇزكارىشە لە نامادىمىكرنى
پاگىجەكانى پاھىنان لە لايەن سەنتەرى جىھانى كەنەدى بۇ پاھىنان CGC
نامانجى

بەرزكردنەوۋو پەرەپىدانى تواناي پاھىنەران و دەزگا پەرۋەردىيەكان -
بەكارهينانى تواناكانيان بۇ بەرزكردنەوۋو بەرھەمى پاھىنانەكە بە كەسى لە
روانگەى كارگىرى و پەرۋەردەيىش .

ئەو ولاتانەى خولى پاھىنانى تىادا وتوۋتەوۋ :

لوبنان - جەزائىر - تورگيا - قەتەر - دۇبەى - مەغرىب - تونس - لىبىيا -
عممان - كوردستان - مەسقەت - عوممان - مىسر - بەرىتانىا - مالىزىا -
سويد - دانىمارك - فنلە ندا .

پىسپۇرى پاھىنان

پاھىنانى پەرۋەردىي و كارگىرى و بونىاتنانى خۇيى .

عەبدوللا محەمەد ھەنانو

شونى لە دايكبون : ئەدەب - تل الكرامه

- سوريا

لە دايكبوى : ١٩٨٥/١١/٢

رەگەزنامە : سوري

بارى خېزانى: خېزاندار

پەيوەندى کردن :

تەلەفون : ٠٠٩٦١٠١٣٠٠٩١٦

ژ. موبيل : ٠٠٩٦١٦١٣٩٦٢٥٤

نیمەيل : abdullahmw@gmail.com

پسپۆرى

خاومنى بېروانامەى دكتورايە لە شەرىعەتى ئىسلام - پسپۆرى فىقھى سەردەم لە

زانكۆى جينان ٢٠١٤

نوسینەکانى

١. الجريمه السياسيه فى الشريعة الاسلاميه والقوانين العربيه والقانون الدولى -

منشورات الحلبي الدولى.

٢. كن خير داع بالمشاركه - كتاب منهجى فى تدريب الدعاه

پيشهكانى

- بەريوەبەرى سەنتەرى مەھارەكانە بۆ ڕاهێنان و بەرمەپێدان.

- ماموستای زانکۆیە لە بابەتى پەيوەندى مەروپىەكان لە زانکۆى زانست و

تەکنەلۆژيا AUL

- ئەندامى دەستەى کارگێرى ئەکادىمىيای جيهانيە GATQ

ماموستا دانا فازیل محەمەد
شوونی لە دایکبۆن : هەریمی کوردوستان -

مەینانی
لە دایکبۆی : ١٩٧٤
زمانەکان : کوردی - عەرەبی ئینگلیزی
پەروەندی

Facebook; danafazilo -

دانا فازل

نیمەیل : dana fazil@ gmail

danafazil@yahoo.com---danafazil@hotmail.com

ز. موبایل ٠٧٧٠١٩١٦٧٢٨ --- ٠٨٧٢٤٨٧٩٩٨ فایبر-واتس اب

پەڕۆی

• خاوەنی بڕوانامەی ماجستێرە لە زانستی کۆمەڵناسی - زانکۆی بەیروت -

لبنان - ٢٠١٤

کارمەکانی

• بەڕێوەبەری گۆمپانیای شاین پارفینە بۆ پاکێجی راهینان و راویژکاری

• سەرپرشتیاری عێراقە و ئەندامی دەستەی کارگێڕی ئەکادیمی سەفیرەکانی

بەرھێنانی جیهانیە- بەریتانیا (بەشداریبوو دامەزرێنەرە)

• ئەندام و دامەزرێنەرە لە دەستەی کارگێڕی لە ئەکادیمیای جیهانی بۆ راهینان

بەرە پێدانی تواناگان

بڕوانامەکانی لە بواری راهینان :

• راهینەری باومرپێکراو و راویژکاری یەکەمە لە ئەکادیمیای GATQ

• شارەزاو پىسپۇر لە ھەئسەنگاندنى پاكىجەكانى رايھنان لە سەنتەرى جىھانى
كەندى (فانكوفەر- كەندە)

• رايھنەرى باومرپىكراو رايۇزكارى يەكەم لە ئەكادىمىيە سەفەرەكانى
گەشەپىكردنى جىھانىيە (لەندەن - بەرىتانيا)

• رايھنەرى باومرپىكراو لە لايەن سەنتەرى جىھانى بۇ رايھنانى بەتوانا لە
توركيا

شارەزاپىيەكانى

• بەشدارىكردن لە كۆنگرەى يەكەم و دووم و سىيەم و چوارەم و پىنجەمى
سەنتەرى جىھانى رايھنانە بەتواناكان لە ماليزياو توركياو ئەردەن و مادلىف
و ەك نوپنەرى ھەرىمى كوردستان

• بەشدارىكردنى لە كۆنگرەى شەشەمى ئەكادىمىيە لە ھەرىمى كوردستان لە
ھەولپەر - وەك سەرۆكى دانىشتنەكان

• بەشدارىكردنى وەك خاوەنى كۆمپانىيا و ئەندام لە ئەكادىمىيە لە كۆنگرەى
ھەشتەمى ئەكادىمىيە لە كوالامبور لە ماليزيا .

• وەك وانەبىژ بەشدارى لە يەكەم كۆنگرەى دامەزراندنى سەنتەرى جىھانى
رايھنانى بەتواناكان لە ئەستەنبول لە ولاتى توركيا.

مامۇستا مەھدى پەمەزانی

پرونامەکان

• ماستەر لە کارگێری کار و پسیپۆری

• بازارکردن لە زانکۆی کارولینا

• پلەى خوێندنى بالا لە کارگێری کاردا

شارەزایەکان

• لە سەردەستی مامۇستا و پراھینەرە

نێودەولەتییەکانی وەك (دوکتۆر ئیبراھیم

نەقى و شارەزای جیهانی لە بواری پراھینان وایت وود سمول) پەروردرە بومو
خۆلەکانی گەشەپێدانی لییانەووە وەرگرتووە .

• لە زۆر شوێن لە جیهان پلەى پراھینەری باومرپیکراوی بەدەستھێناوە .

• مۆلەتی دروستکردنی پاکێجەکانی پراھینانی لە لایەن سەنتەری جیهانی
کنەبەووە بەدەستھێناوە بەپێی پێوانە نیودەولەتیەکان (CRTP)

• کاری لە بواری بازار و کارگێریدا کردووە

• خاوەنی ئەندامی زمارمێك لە سەنتەرەکانی پراھینانە لە جیهاندا

• بەشداری کردووە لە دامەزراندنی ئەکادیمیای جیهانی بۆ پراھینان و

پراھینانی تواناكان GATQ

• سەرۆکی دەستەى کارگێری دەرگای (قائەدە) لە بازارکردن و پراھیناندا .

بەھاکفی

نەقى و پراھینەری لە جیهانی پراھیناندا

نه وخولانه‌ی ده‌لیته‌وه

له زوربه‌ی وولاتانی جیهاندا خول ده‌لیته‌وه له سێ هواردا

۱- به‌رنامه‌کانی گه‌شه‌کردنی کەسی

۲- خولی کارگیرێ

۳- خولی راهێنانی راهێنه‌ران

پراہینہری نیو دموکری : صلاح

الدین جیلج

لاہمنہ زانستیہکانی

ماجسٹیر لہ زانستی کوتشبینغ و

شوپنہوارمکانی (لہ جیبہ جیکردندایہ)

خاومنی فیکری پادشایی نمونہی (THE

GUTE UP MODEL) لہ بواری زانستی

کوتشینغدا .

خاومنی مولکیمتی فیکری جوارینہیہ بۇ سرکہوتن لہ خویندندا

کارو فہرمانہکانی

سرپرشتیاری گشتی مؤندیالی عمرہبیہ لہ بہہیزکردنی بیر

نہندامی بہشداربوویہ لہ نہکادیمای جیہانی بۇ پراہینان و پەرہپیدان GATQ

بہرپومہبری گشتی کارگیری پیکخراوی ژیریہ لہ پایتہختی وولاتی جہزائر

دامہزینہری پروژہی سرکہوتنہکانہ لہ بواریمکانی خویندن کہ زیاتر لہ ۲۰

ہزار خویندکار لئی سودمہند بون .

ناوبڑیوانیکی نیودموکریہ بہ پلہی دووم لہ دمزگای تونی بوزان کہ لہ ہہمو

جیہاندا ۱۲ ناوبڑیوان ہمن .

دامہزینہری پانہی عمرہبیہ لہ زانستی کوتشینغ

بہرپومہبری پروژہی (کوپرکہم بیر دمکاتہوہ)

بہرپومہبری پروژہکانہ لہ نہکادیمای جیہانی بۇ پراہینان و پەرہپیدانی تواناکان

GATQ

پاویژکاری باوهرپیکراوه به پلهی یهکهم له نهکادیمیای GATQ
پاهینهری کهسیتییه LIFEKOACH له پهیمانگای نهووروی بۆ پاهینهانی
کهسیتی (ECI)

مۆلهتی پاهینهانی کهسیتی ههیه له لایهن ئاینا ئیجبرغ سانتلا له لهندهن
خاوهنی ماستهره له زانستی NLP له لایهن یهکییتی جیهانی بۆ زانستی NLP
لیکۆلهرو پاویژکاره له رینماییه دهرونیهکان بۆ وینهی منالان
پلهی شارهبازی له بواری کهشهپیدانی مرویدا ههیه له سهنتهری جهراج ل
دوبهی

نهو خولانهی پیشکەشی دهکات
خولی کوتشینغ (پاهینهری زیان)
نامادهکردنی پاهینهری به توانا
پاهینهری پاهینهراوه له بواری بهرنامهی چوارینهی سههرکهوتنی خوینکار
پاهینهری پاهینهراوه له بهرنامهی (کۆرکههه بیر دهکاتهوه)
نهو دهولهتانهی پاهینهانی تیادا پیشکەش کردوه
به‌ریتانیا - چین - ئیماراتی عهرهبی - مالیزییا - قهته‌ر - شانشینی عوممان -
سوریا - لوبنان - میسر - لیبیا - تونس مه‌غریب - جه‌زائیر .

زباننامه‌ی وەرگیر

ناو : پشتیوان جهمال نه‌حمه‌د

له دایکبوی: سلیمانی، ۱۹۶۸/۷/۱

ناستی خویندن: پرواننامه‌ی دیلوم

له روپپوی

کارو فهرمانه‌کانی

وەرگیرانی سی پەر توکی راهینه‌ری

نیوده‌وله تی حوزمیفه العمقی له بواری گه‌شه‌پیدانی مرویدا به‌ناوی
ه‌باحیهان بزانی‌ت که تو هیشتا زیندویت.....کی پیش‌هوی جیهان ده‌کات
..... نه‌ینیه‌کانی وتاری نایاب و هی‌زی باوه‌پ‌بون به‌خۆت

نه‌ندام له ریک‌خراوی مالی هه‌موان وه‌ک په‌روه‌رده‌کار

نه‌ندامی نه‌کادیمیای جیهانی بو راهینه‌ان (GATQ) وه‌ک راهینه‌ر له
بواری گه‌شه‌پیدانی مرویدا

نه‌ندامی بو‌ردی نه‌رویجی بو‌گه‌شه‌و‌راهینه‌ان

دام‌ه‌زینه‌روسه‌روکی تو‌ری راهینه‌رانی کوردستان

نه‌ندامی ناومندی ئی‌ع‌جاز بو‌ زانستی قورئان .

په‌ی‌ومندی

ز . موبایل : ۰۷۷۰۱۴۱۵۸۲۴ ..... ۰۷۵۱۸۶۰۰۳۵۲

ئیم‌و‌فای‌بهر وواتس ئه‌پ : ۰۷۷۰۱۴۱۵۸۲۴

F.B : pshtiwanjamal

ئیمیل : PSHTIWAN1968@YAHOO.COM

ناوەرپۆك

۶	بابەت
۴	پېشەكى
۵	بۆچى راھىنان بەپرۇگرامى ئەكادىمى
۱۹	پېناسەيەكى ئەكادىمىيى جىھانى بۆ ھەلېژاردنى باشترین جۆرى راھىنان و پەرەپېدانى بەھرەگان GATQ
۲۷	بابەتى يەكەم : بنەماكانى راھىنان
۴۹	بابەتى دووھەم : شىكردنەوھى پېداوويستىەكانى راھىنان
۸۱	بابەتى سىيەم : رېڭاكانى راھىنان (شىۋازەكانى راھىنان)
۹۲	بابەتى چوارەم : ھەلسەنگاندنى راھىنان
۱۰۳	بابەتى پىنچەم : پاكيچەكانى راھىنان
۱۲۷	بابەتى شەشەم : ھونەرى وتنەوھ
۱۴۸	بابەتى ھەوتەم : بازارسازى راھىنەر
۱۶۰	سەرچاۋەگان/ المصادر
۱۶۲	كورتەيەك لەژيانى دانەرانى ئەم پەرتوكە

Training of Trainers (TOT) fundamentals

بابه تی راهینان یه کیکه له بابته نوییه کان له
کتیبخانه ی کوردیدا، به تایبه تی بو ئه و که سانه ی
دهیان ه ویت راهینان بدنه وه و به شیوه یه کی
کرداری و سه رده میانه، بو ئه وه ی به شیوه یه کی
چالاکانه پرۆسه که به ریوه به ریت.

راهینان بریتیه له (به خشی نی زانیاری و گۆرینی
بو چوون و فیڕکردنی مه هاره)، جا که سی راهینه ر
بو ئه وه ی به ته واوی کاری راهینان به ریوه به ریت،
دهتوانیت سوود له م سه رچاوه یه وه ربگریت و
دهرئه نجامی کاره که ی زیاد بکات به شیوه یه کی
پراکتیکی گۆرانکارییه کان دروست بکات.

نرخ: ۳۵۰۰